

De familie van Pollinchove in de kasselrij Veurne, te Westouter, Doornik en Douai

Deel 1: in de kasselrij Veurne

Inleiding¹

DEZE BIJDRAGE BETREFT DE GESCHIEDENIS VAN DE FAMILIE VAN POLLINCHOVE, die haar oorsprong vindt in de kasselrij Veurne maar die zich later naar andere regio's verplaatste. De stamvader is evenwel een Colijn *Zannekin*. Zijn zoon Christiaan nam de naam *van Pollinchove* aan toen hij door zijn moeder in 1372-73 aangeërfd werd in de voornaamste leengoederen in het dorp Pollinkhove. Zijn verre afstammeling Frans van Pollinchove verkocht deze leengoederen in de periode 1556-1561. Vernielingen tijdens de vele oorlogen tussen keizer Karel V en Frans I van Frankrijk hadden hem met de erfenis van een berg onoverkomelijke kosten opgezadeld. In 1531 was zijn vader Jacob ook heer van de dorpsheerlijkheid Westouter geworden uit de erfenis van zijn echtgenote. In 1546 gaf hij Westouter als huwelijksgeschenk aan zijn zoon Frans. Vanaf toen werden de van Pollinchoves een Westouterse familie en vervaagde de band met het dorp Pollinkhove.

Rond dezelfde tijd vinden we ook *de Pollinchoves* met hetzelfde familiewapen in Doornik. Diverse leden waren er actief in het stadsbestuur en later in de rechterlijke wereld en bekleedden uiteindelijk de hoogste functies in het *Parlement de Flandre*, gevestigd eerst te Doornik en later te Douai.

Familienaam

De familienaam verwijst uiteraard naar de plaatsnaam Pollinkhove, een dorp ten zuidwesten van het stadje Lo in Veurne-Ambacht aan de andere kant van het Lo-kanaal dat de IJzer verbindt met Veurne.

We merken op dat er naast dit Pollinkhove ook nog een ander klein dorp met de naam *Polincove* bestaat maar ver weg, nl. in het Franse departement Pas-de-Calais, halfweg tussen St.-Omer en Calais. Dichterbij, te Crochte (ten zuiden

---

¹ Gebruikte afkortingen: AET: Archives de l'État à Tournai; AGSB: Archief Groot Seminarie te Brugge; AM: Arthur Merghelynck; ARA: Algemeen Rijksarchief, Brussel; a.w.: aangewezen werk; FG: Fonds Goethals (KBR, afd. handschriften); FM: Fonds Merghelynck (KBR, afd. handschriften); FTB: Fonds Thibault de Boesinghe (RAB); HL: kanunnik Emmanuel Auguste Hellin; KBR: Koninklijke Bibliotheek, Brussel; KHF: Verzameling genealogieën Jacobus Antonius Kerchof (SBB); MAS: Verzameling genealogieën Joannes Idesbaldus Masin (RAB, FTB 424A/C); MS: manuscript; RAB: Rijksarchief te Brugge; RK: Rekenkamers; SAN: Stadsarchief Nieuwpoort (in RAB); SAG: Stadsarchief Gent; SAV: Stadsarchief Veurne; SBB: Stadsbibliotheek Brugge; TdF: Tablettes des Flandres.

van St.-Winoksbergen) bestond er ook een hofstede genaamd *Pollinckhof* en een wijk *Pollinchouck*².

Wapenschild³

De meest voorkomende vorm van het wapenschild is: *in hermelijn drie ruiten van keel*.

In de vroegste voorkomens treffen we evenwel *maliën* i.p.v. ruiten aan. Een *malie* is een ruit waarvan het middengedeelte ruitvormig weggenomen is.

DE RAADT vermeldt de volgende zegels van van Pollinchoves⁴:

- Een *Jehan de Pollic(/k)ove*, leenman van de graaf van Vlaanderen zegelde, samen met 19 andere personen, op 1 juni 1331 een oorkonde⁵ met een zegel van rode was, met als wapen: *drie maliën* (dus zonder hermelijnstaartjes) (zie hiernaast).

- Een andere (of toch dezelfde maar met een nieuw zegel?) *Jehan van Polinchove*, schepenkeurheer van de kasselrij Veurne zegelde⁶ op 6 maart 1337 (n.s.) in zwarte was, met als wapen: *in hermelijn drie maliën* (zie hiernaast).

Hoewel in zo goed als alle andere gekende voorstellingen van het familiewapen ruiten worden gebruikt, tekende DE L'ESPINOY in zijn boek van 1631⁷ (zie verder in de genealogie, met reproductie) het wapen van Daneel van Pollinchove, eerste schepen van Gedele van Gent opnieuw met maliën. Ook het zegel van zijn broer Jacob toont maliën (zie verder).

² K. DE FLOU, *Woordenboek der toponymie van Westelijk Vlaanderen*, ..., dl. XII, Brugge, 1931, kol. 949-953: Polinchove, kol. 961-971: Pollinchove.

³ Voor een uitgebreid en gedetailleerd overzicht, zie P. DONCHE, *Wapenboek van Veurne-Ambacht, 1229-1952*, Berchem-Antwerpen, 2008, p. 129.

⁴ DE RAADT, *Sceaux armories des Pays-Bas et des pays avoisinants (Belgique, Royaume des Pays-Bas – Luxembourg – Allemagne – France)*. Recueil historique et héraldique, 4 vols., Brussel, Soc. Belge de Librairie, 1898, 1899, 1901, 1903. Geen vermeldingen in: G. DEMAY, *Inventaire des sceaux de la Flandre recueillis dans les dépôts d'archives, musées et collections particulières du Département du Nord*, 2 vols. Paris, Impr. Nat., 1873.

⁵ DE RAADT, *Sceaux armoriés* ..., a.w., III, p. 146 (eerste van drie) geeft als bron: *Chartes des comtes de Flandre*. Van de charters van de graven van Vlaanderen bestaan in Rijksarchief Gent vier reeksen. Het gaat om de reeks *Charters Graven van Vlaanderen, Fonds de Saint Genois*, nr. 1650. In de maliën is de opening wel niet zo goed afgelijnd maar slechts een kleine verlaging in het midden.

⁶ AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nr. 1696, akte gedateerd: *upden eersten dunrestach vander maend van maerte* 1336 (d.i. oude jaartijl, dus 1337 (n.s.)).

⁷ PH. DE L'ESPINOY, *Recherches des Antiquitez et Noblesse de Flandres, contenant l'histoire généalogique des comtes de Flandre, avec une description curieuse dudit pays*, 1ste editie: 2 vols., Douai, 1631, 2de editie: 2 vols., Douai, Veuve Marc Wyon, 1632, anastatische herdruk, 3 vols., Familia et Patria, Handzame, 1972, p. 885.

- Philips van Polinchove, leenman van de graaf van Vlaanderen, zegelde in 1402 met een wapenschild: *in hermelijn drie ruiten, met een ster in het hart*⁸.

- Charles van Pollinchove, schepen-keurheer van de kasselrij Veurne, zegelde op 6 maart 1442 (n.s.) een oorkonde met een zelfde wapenschild, maar zonder de ster. Als helmteken voerde hij een tornooihoed overtopt met een gevleugelde draak. De schildhouders noemt DE RAADT 'twee wildemannen zonder knots' (maar het betreft een wildeman en wildevrouw, zie verder in de genealogie, met foto). Het randschrift bevat: *CHARELS VAN POLINCHOVE*⁹.

CORNELIS GAILLIARD in zijn wapenboek *Le Blason des Armes* uit ca. 1555, citeert het familiewapen als volgt: *Le seigneur de Polynchove, d'ermynes, à trois lozanges de gueulle*¹⁰.

Dit wapen komt ook voor op de wapenkaart van Vlaanderen (ca. 1610-1628), op de uiterste rechtse rand in het midden¹¹.

Breuken

In de Gentse tak van Pollinchove lijkt als breuk een *leeuwkje van sabel in het hart* van het schild gevoerd te zijn. Dit is wat men ziet in een koperen plaat in de St.-Annakapel in de Gentse St.-Baafskerk betrekking hebbend op VII.bis.3. Maria van Pollinchove (+17 juli 1585), dochter van VII.bis. – Daneel (zie verder in de genealogie, met foto).

In het *Armorial de Flandre, du Hainaut et du Cambrésis*, een officieel wapenboek uit 1696-1710¹², vinden we twee registraties te Doornik en drie te Ieper.

⁸ Bronvermelding: *Chambre des Comptes de Brabant. Acquits de Lille, I, 88*, dit is de verzameling ARA, Kwitanties van de Rijksse Rekenkamer, Doos 88/C envelop 18 december 1402. Het zegel is zeer afgesleten, de ruiten en de ster in het midden zijn enkel nog slechts verhevenheden in het veld.

⁹ Bronvermelding: *Chambre des Comptes de Brabant. Acquits de Lille, I, 93, 94*, dit is de verzameling ARA, Kwitanties van de Rijksse Rekenkamer. In FM 55bis vinden we in de analyses van deze verzameling een tekening van het zegel van Charles van Pollinchove, schepen van de kasselrij Veurne in een oorkonde van 6 maart 1442.

¹⁰ C. GAILLIARD, *Le Blason des Armes. L'ancienne Noblesse de la très-haulte, très-noble et très-puissante Contée de Flandres avecques leurs armes blasonnez*, uitgave door J. VAN MALDERGHEM, Brussel, 1866, p. 68. Geen vermeldingen in drie andere 16de eeuwse wapenboeken: P. BERGMANS, *Armorial de Flandre du XVIème siècle*, Brussel, Parijs, 1919. Wapenboek uit 1562; E. WARLOP, *Wapenboek van Vlaanderen*, Handzame, 1972. Wapenboek uit 1557; J.-M. VAN DEN EECKHOUT, *Heren en ridders in het 14de eeuwse Vlaanderen. Wapenboek De Coninck*, Sint-Niklaas, 2004.

¹¹ *Représentation des états du noble pays et comté de Flandres, dédié aux Sérénissimes Archiducx d'Austrice, princes souverains d'icelluy pays*, waarvan een ingekleurde facsimile werd gemaakt door Familievereniging Van Waesberghe met een begeleidende studie van E. WARLOP, *De wapenkaart van Vlaanderen (1610-1628?)*, Evergem-Ertvelde, 1989.

¹² Uitgegeven in: M. BOREL D'HAUTERIVE, *Armorial de Flandres, du Hainaut et du Cambrésis. Recueil officiel dressé par les ordres de Louis XIV 1696-1710, publié d'après les manuscrits de la bibliothèque impériale*, Paris: Bureau de l'annuaire de la noblesse, 1856, reprint Lyon, Éditions de la Voûte & Arthaud Bleu, 2003, pp. 15, 64, 101 en 196. Origineel register op www.heraldique-blasons-armoiries.com/armoriaux/hozier.html. Over dit wapenboek en zijn erbarmelijke samenstelling zie: P. DONCHE, 'Het wapenboek van Vlaanderen van d'Hozier (1696-1710)', in: *Heraldicum Disputationes*, jrg. 9, nr. 3, Wijnegem, juli-aug-sept. 2004, pp. 75-84.

De de Pollinchoves te Doornik voerden aanvankelijk als breuk een *klaver van sabel in het hart*: nl. de broers III.3. Pierre de Pollinchove, oud-raadspensionaris van Doornik (1630-1706) en IV. - Jacques Martin, eerste president van het Parlement van Vlaanderen (1627-1714) te Doornik: zie verder in de genealogie, met foto's uit het origineel register, pp. 276 en 585). Latere generaties lieten die breuk achterwege.

In het *Armorial général de France* van D'HOZIER, in het deel *Armorial de Flandre* (1696-1710) werden onder het *bureau Ipre* drie van Pollinchove geregistreerd, maar alle zonder een voornaam ...¹³. De eerste twee tonen een ongebroken wapen. De derde toont als breuk *een wassenaar van sabel in het hart*, deze persoon wordt wel *sieur de Valloue* genoemd maar nog steeds zonder voornaam. Wellicht gaat het om de zonen van X. – Frans van Pollinchove..

In 1918 zou het wapenschild Pollinchove nog te zien geweest zijn in de westgevel van de hofstede het Pollinc-hof te Pollinkhove, maar erg verweerd¹⁴.

Bij Koninklijk Besluit van 21 oktober 1958 werd aan de gemeente Pollinkhove het wapenschild van de familie van Pollinchove toegekend¹⁵.

Afwijkende vorm

We vinden evenwel voor enkele naamdragers van Pollinchove een wel sterk verschillend wapenschild, namelijk een wapen dat *drie lelies* toont:

- Goris (Gregorius) van Pollinchove zegelde op 28 mei 1487 met een wapenschild *met drie lelies geplaatst 2-1 en in het schildhoofd een vijfpuntige ster en met een linkerschuinstaak over alles heen*¹⁶. Zijn zoon, priester Christiaan van Pollinchove, zegelde op 3 oktober 1514 twee denombrementen met een zegel, voorstellend een engel die een wapenschild ophoudt. In het wapenschild ziet men ook *drie lelies geplaatst 2-1 en in het schildhoofd een zespuntige ster en een linkerschuinstaak over alles heen* (zie verder met foto)¹⁷.

- Op een verweerd zegel van 31 maart 1515 (n.s.) van een priester Frans van Pollinchove, leenman van de Burg van Veurne zien we *een keper, met drie lelies, geplaatst 2-1*¹⁸.

¹³ M. BOREL D'HAUTERIVE, *Armorial de Flandre, du Hainaut et du Cambrésis. Recueil officiel dressé par les ordres de Louis XIV, 1686-1710...*, Paris, 1856, reprint Lyon, 2003, pp. 64, 64 en 196 (in het origineel register, pp. 798, 798 en 800).

¹⁴ H. VANDERGUCHT, *Rondom den Yzer*, Stavele, 1918, p. 37. De auteur van dit werkje was zelf geboren en getogen te Pollinkhove, zijn vader was ontvanger van de vaartrechten in de Fintele te Pollinkhove geweest.

¹⁵ *Belgisch Staatsblad* van 29 november 1958. Zie M. SERVAIS, *Wapenboek van de Provincieën en gemeenten van België. Supplement 1955-1968*, Brussel, Gemeentekrediet, 1969, pp. 321-322.

¹⁶ AGSB, St.-Pietersabdij Lo nr. 148. Hiervan bestaat een zegelafgietsel in de verzameling ARA, Zegelafgietsels, nr. 4095.

¹⁷ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nrs. 577 en 683, beide van zelfde datum.

¹⁸ AGSB, St.-Pietersabdij Lo, nr. 23.

VROEGE VERMELDINGEN (VOOR 1600)

- In 1171-76 : **Wouter van Pollinkhove** religieus in de abdij van Clairmarais (Noord-Frankrijk)¹⁹.

- In 1231 en 1232 : **Robert van Pollinchove** wethouder van de stad Ieper²⁰.

- In een oorkonde van februari 1253 (n.s.) van de St.-Niklaasabdij van Veurne vinden we een **Philips van Pollinchove**, ridder, die als getuige en afgevaardigde van gravin Margareta van Vlaanderen optrad bij de verkoop aan de abdij van een stuk grond van 12 gemeten²¹. In een oorkonde van 1255 van de Duinenabdij (Koksijde) vinden we **Philips van Pollinchove** opnieuw waarin we lezen dat abt Laurentius van de Veurnse St.-Niklaasabdij een geschil beslechtte tussen hem en de abdij van Clairmarais²².

- In 1271, 1273 en 1274 : **Robert van Pollinchove** wethouder van de stad Ieper²³.

- In een rekening van de baljuw van Veurne en Veurne-Ambacht, opgemaakt in januari 1307 werd te Nieuwpoort een **Jehan Pollinchove** vermeld²⁴.

- In 1328, in de slag van Kassel lieten in de strijd tegen Frankrijk 3.185 Vlamingen het leven, waaronder (als enige van die naam) ook een **Diederik van Pollinchove**. Met 47 andere Vlaamse strijders was hij een inwoner van het dorp Pollinkhove. Van de gesneuvelden werden bezittingen geconfisceerd. Het gemiddelde voor de Pollinkhovenaars bedroeg 6,35 gemeten. Diederik van Pollinchove stak torenhoog boven dit gemiddelde uit: van hem werden niet minder dan 60 gemeten geconfisceerd. Hiermee liet hij de andere dorpsgenoten van wie ook veel gronden geconfisceerd werden nog ver achter zich: de vier volgende verloren resp. 20, 20, 18 en 18 gemeten. Met zijn 60 gemeten was hij één van de grootste grondbezitters uit de kasselrijen Veurne, St.-Winoksbergen, Belle en Kassel van wie bezittingen werden geconfisceerd²⁵.

- Op 26 september 1330 verkocht een **Jan van Pollinchove** de *Overdrach* te Pollinkhove en het Seneschalkschap van Lo. Helaas is het origineel denombrement hiervan spoorloos hoewel nog gezien en beschreven eind 19de eeuw²⁶.

¹⁹ KBR, FM 89, 4de suppl., dl. III, uit: *Mémoires de la Société d'Antiquaires de la Morinie*, dl. XII, p. 94.

²⁰ RAB, Fonds de Thibault de Boesinghe, nr. 424 (annotatiën van G.D. Feu), zie W. STEVENS, *Analytische inventaris van het familiefonds de Thibault de Boesinghe*, 5 dln., Knesselare, deel 2, 1991, p. 98.

²¹ (ed.) F. VANDEPUTTE en C. CARTON, *Chronicon et cartularium abbatiae Sancti Nicolai Furnensis, Ordinis Premonstratensis, et Chronicon Bethaniae sive Domus S. Joseph Furnensis*, Brugge, 1849, p. 216.

²² F. VANDEPUTTE en D. VAN DE CASTEELE, *Chronica et cartularium monasterii de Dunis*, Brugge, 1864, pp. 589-590, nr. 450.

²³ RAB, Fonds de Thibault de Boesinghe, nr. 424 (annotatiën van G.D. Feu), zie W. STEVENS, *Analytische inventaris ... Thibault de Boesinghe*, a. w., deel 2, 1991, p. 102.

²⁴ ARA, Rolrekeningen, nr. 1309.

²⁵ Zie PLEIMION NAIBH (pseudoniem voor Kamiel de Vleeschauwer), *Zannekin en de vrijheidsstrijd van het Kustland van 1323 tot 1328*, Tielt, Lannoo, 1928, p. 294; H. PIRENNE, *Le soulèvement de la Flandre Maritime, de 1323-1328*, Brussel, 1900, p. 29.

²⁶ Eind 19de eeuw analyseerde H. Hosdey alle stukken met betrekking tot Veurne en Veurneambacht uit een verzameling die hij toen noemde: '*Renvoi de Vienne en 1862, carton 22*' (analyses in KBR, FM 55bis). Het

- Een **Jan van Pollincove** was leenman van de graaf van Vlaanderen, hij zegelde in 1331 (zie hierboven in de sectie 'Wapenschild').
- In 1333 hadden de schepenen van de stad Ieper zich beklaagd bij de graaf van Vlaanderen over het feit dan een **Jan van Pollinchove** onrechtmatig een tolrecht had geëist van poorters van Ieper. Bij oorkonde van 6 april 1333 beval de graaf aan de baljuw van Veurne dat hij Jan van Pollinchove zou dagvaarden²⁷.
- Op 20 maart en 17 december 1332, 19 september 1333, 4 april 1336 (of 1337) en 6 maart en 24 april 1337 was **Jan van Pollinchove** schepen-keurheer van de kasselrij Veurne. In 1333 was hij 9de schepen-keurheer op 14²⁸. Wellicht dezelfde **Jan Pollinchove** vinden we in de rekening van de baljuw van Veurne en Veurne-Ambacht van 1336, waar hij, samen met een Clais Ghyselin, als leenmannen van de graaf van Vlaanderen vergoed werd voor reiskosten²⁹.
- In 1341-42 werden een **Rogier** en een **Roland van Pollinchove** vermeld als medestrijders in de erfopvolgingsoorlog van het hertogdom Bretagne aan de zijde van Johanna van Vlaanderen, dochter van Lodewijk van Nevers, graaf van Vlaanderen, echtgenote van Jan, graaf van Montfort³⁰.
- In 1365 bezat een **Frans van Polinchove** te Lo, een leengoed van 11½ gemeten land met drie achterlenen, één van 2 gemeten, één van 1 gemet en één van ½ gemet. Wellicht dezelfde bezat nog een ander leengoed van 10 gemeten liggend in Lampernisse, gehouden van het leenhof van Jan de Visch, heer van der Capelle³¹.

---

stuk van 1330 omschreef hij als *nr. 710: 1330 Pollinchove, Actes des hommes de fief du comté de Flandre: la déshéritance de Jean de Pollinchove de l'overdrach en Pollinchove et de la seneschaussée de Loo tenus en fief du comté*. Wat hij 'renvoi de Vienne' noemt betreft een reeks nu gekend als ARA, 'Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen' (de nummers van de stukken die Hosdey vermeldt zijn nog steeds dezelfde als deze in bv. de recente inventaris door Marc Carnier, Brussel, 2009 (zelf een herwerking van oudere handschriftelijke inventarissen en analyses op steekkaarten door rijksarchivaris Verkooren, met behoud van de nummers). Stuk nummer 710, nog vermeld in de oudere inventarissen en in H. VANDERGUCHT, *Rondom den Yzer*, [Stavele], 1918, pp. 36 en 53, konden we niet fysiek vinden in 2005 en evenmin in 2019. Op zijn plaats in de dozen steekt enkel een witte envelop met daarop geschreven "*nr. 710*" en daarin een kartonnen witte kaart met opschrift in blauwe stylo: "*Manque Chambre légale de Flandre 710*". KBR, FM 77 (= geannoteerd exemplaar van het boek A. MERGHELYNCK, *Recueil ...*, a.w.), pp. 108-112 (*genealogie de Polinchove*) bevat op p. 108 een notitie die die verkoop door Jan van Pollinchove ook vermeldt en met volgende extra informatie (ongetwijfeld verstrekt door H. Hosdey): bij de leengoederen hoorden nog 33 achterlenen en de akte dateerde van de woensdag voor St.-Michiel 1330 (= 26 sept. 1330) en de opmerking: '*vues lettres en français avec sceaux de plusieurs hommes de fiefs mentionnant cette vente*'.

²⁷ I. L. A. DIEGERICK, *Inventaire analytique et chronologique des chartes et documents appartenant aux archives de la ville d'Ypres*, 7 vols., Brugge, 1853-1860, II, p. 82.

²⁸ Resp. AGSB, St.-Pietersabdij Lo, Oorkonden, nr. 52; (ed.) F. VANDEPUTTE en C. CARTON, *Chronicon et ... Sancti Nicolai Furnensis ...*, a.w., p. 146; ARA, Charters van Vlaanderen, 1ste reeks, nr.2177; (ed.) F. VANDEPUTTE en C. CARTON, *Chronicon et ... Sancti Nicolai Furnensis ...*, a.w., p. 218; AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nr. 1696 en DE GHELLINCK, *Cartulaire de Beaulieu*, Brugge, 1894, p. 110.

²⁹ ARA, Rolrekeningen, nr. 1320 (op achterzijde onderaan): *Item pour les despens en ... de Jeh(an) de Polinchove et de Clay Ghiselin ho(m)es mons(eigneur) fais en alant à War... le samedi devant j.*

³⁰ Genealogisch handschrift Schinckelle, f° 14v, in privaat bezit, maar uitgegeven in: P. DONCHE e.a., *Het Genealogisch-heraldisch handschrift Schinckelle*, Kortemark-Handzame, 2004, 270 pp., uitgave n.a.v. het XXVI^{ste} Internationaal Congres voor Genealogische en Heraldische Wetenschappen (Brugge 6-11 september 2004).

³¹ ARA, RK 1085, deel 1 (leenregister Burg van Veurne, eind 1365), f° 29v (helemaal onderaan): *Frans van Polinchove XJ ½ iem(eten) lands en(de) IJ manscepen, ene van IJ iem(eten), ene van J iem(et) en(de) J van ½*

- In 1367 was een **Lauwerijns van Pollinchove** als medevertegenwoordiger van de bewoners van de Veurnse watering en aanwezig bij de beslechting van een geschil tussen enerzijds de inwoners van die watering en anderzijds de Ieperlingen, omtrent de hoogte van de sluisdeuren te Nieuwendamme. De inwoners van de watering waren van oordeel dat deze deuren te hoog waren, waardoor zij te lijden hadden van overstromingen. Het pleit werd beslecht door de heer van Maldegem en broeder Daniël, moermeester van de abdij Ter Doest, te Nieuwpoort op 8 mei 1367, zij bevalen de sluisdeuren te verlagen³².

- Over mogelijk dezelfde **Lauwereins van Polinchove** deed een Wouter van Woumen zijn beklag bij de schepenen van Lo over *groter ende swarer quetsinghe, die hem Lauwerens van Polinchove dede*, wiens klacht afgewezen was en daarna in audiëntie van de Raad van Vlaanderen te Male op 3 juli 1374 voorkwam.³³

- Een **Lauwereins van Pollinchove** ende zinen ghezellen vinden we ook vermeld in 1379 in een stadsrekening van Brugge, zij waren door de burgemeester ontboden in verband met de geplande verbinding van de Leie met de Brugse Reie³⁴.

- In een baljuwsrekening van 1373-1374 vinden we te Gijverinkhove een **François van Pollinchove** die een boete van drie pond diende te betalen. In dezelfde rekening vinden we ook een **bastaard van Jacob van Pollinchove**, die met drie andere personen verbannen werd uit Vlaanderen³⁵.

- Een **Lodewijk van Polinchove** uit Veurne-Beoosterpoort werd in 1374 aangeklaagd omdat hij een schaal zou gestolen hebben van een zekere Elizabeth Baertelmeeus. Maar omdat hij keurbroeder van de kasselrij was mocht hij vrijuit gaan op zijn eed en die van vier leden van zijn geslacht (die niet nader genoemd worden) en mits een som van zes pond te betalen aan de baljuw³⁶.

- In twee baljuwsrekeningen van 1376 vinden we te Pollinkhove een **Clais van Pollinchove** die beboet werd (zonder nadere gegevens over het misdrijf) en te Lo een **Franchois van Pollinchove** die beboet werd omdat hij een mes zou getrokken hebben naar een zekere Venant Sanctus³⁷. In 1377 vinden we

---

iem(et) te trouwen en(de) te war(heden) ov(er)gheghevene bi Zeghin den Maa..er Gherbrachts zoene zine(n) oom, en f° 48: Francois van Polinch(ove) van Xym(eten) lighende bewesten.

³² I. L. A. DIEGERICK, *Inventaire ... ville d'Ypres*, a.w., II, p. 209-210.

³³ N. DE PAUW, *Bouc van der Audiencie. Acten en sentencien van den Raad van Vlaanderen in de XIVe eeuw. Eerste Stuk*, Gent, 1901, p. 494.

³⁴ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Inventaire des Chartes de la Ville de Bruges*, 2 vols., Brugge, 1879-1882, II, p. 370.

³⁵ ARA, Rolrekeningen, nr. 1324 (18 september 1373 tot 7 januari 1374, het tweede gegeven staat op de achterkant: *Jacob de Zwarte, Willem Blec, de bastaert Jacob van Polinchove en(de) Robin de Zwarte zijn verbannen en we... uute Vlaand(e)r(en) van mordaden kinder doot van Jan de Vallenaere*).

³⁶ ARA, Rolrekeningen, nr. 1325 (8 mei tot 17 september 1374): *Loy van Polinchove ghecaleng(ierd) bin dat hij Lysbette Baertelmeeus een scale ghestolen zoude hebben om(m)e dat hij ceurbroeder es en(de) quite mochte gaen met sinen Eede en(de) met vier lieden van sinen gheslachte, pais om(m)e vj Lb.*

³⁷ ARA, Rolrekeningen, nr. 1329 (14 januari tot 4 mei 1376) en nr. 1330 (15 mei tot 15 september 1376).

Franchois van Pollinchove opnieuw te Pollinkhove, beboet voor verwondingen aan Jan en Pieter van de Walle en ook te Lo werd hij beboet³⁸.

- In 1380 werd een Jan Lottin te Gijverinkhove beboet omwille van een onterechte klacht die hij tegen een **Frans van Pollinchove** had geuit. Evenwel vinden we in dezelfde baljuwsrekening (dezelfde?) **Frans van Pollinchove** die beboet werd *van eene ontalinghe*³⁹.

- In januari-maart 1383 werd een **Frans van Pollinkhove** vergoed voor wedden en diverse kosten door de ontvanger van Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen⁴⁰.

- In een oorkonde van 19 augustus 1391⁴¹ werd een **Simon van Pollinchove** als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne vermeld, samen met een **Kerstiaen** (Christiaan) **van Pollinchove**, keurbroeder van de kasselrij. Deze oorkonde registreerde de overeenkomst uit een andere oorkonde van 27 augustus 1390, waarbij de schepenen-keurheren en notabele personen van de kasselrij zich verbonden met de inwoners van de stad en de kasselrij om elkaar financieel bij te staan in tijden van oorlog en de stad te versterken. Het wapen, *hermelijn met drie ruiten van keel* is resp. gebroken in het hart met een *wassenaar* en een *ster*.

Zegels van Simon en Christiaan van Pollinchove, 19 augustus 1391
(SAV, Oorkonden, nr. 90)

Op 27 november 1391 vinden we **Simoen van Pollinkhove** ook in een overeenkomst die hij, met enkele anderen namens de Raad van Vlaanderen

³⁸ ARA, Rolrekeningen, nr. 1334 (21 september 1377-10 januari 1378).

³⁹ ARA, Rolrekeningen, nr. 1340 (baljuwsrekening 4 januari – 6 mei 1380).

⁴⁰ JULES FINOT, *Inventaire sommaire des Archives départementales antérieures à 1790: Nord: archives civiles, série B: Chambre des comptes de Lille. Tome 7*, Kortrijk, L. Danel, 1892. (N°s 3229 à 3389), p. 21, kol. 1 (uit KBR, FM 89, 3de suppl., dl. VIII).

⁴¹ De tekst ervan werd in zijn geheel gepubliceerd in: (ed. E. RONSE) P. HEINDERYCX, *Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht*, 4 dln., Veurne, 1853-1854, II, pp. 308-314. Het origineel perkament is SAV, Oorkonden, nr. 90. Het zegel van Simon is het 8ste zegel van rechts, dit van Kerstiaen het 29ste (van 33). Een kopie hiervan op papier met tekening van de zegels vindt men in RAB, Oorkonden met Blauw nummer, nr. 10.547. In de tekening van Kerstiaens zegel staat in de kopie op papier in het randschrift: "SEBAS VAN POLINC..." *Sebas* moet een verkeerde lezing zijn voor *Kerst*.

bekrachtigde tussen enerzijds de abdij van St.-Pieters te Oudenburg en anderzijds de stad Ieper en de wateringhen der Oost- en Westbrouckers betreffende een perceel land gelegen nabij de wateringssluisen⁴². Op 1 augustus 1392 en 17 september 1394 vinden we Simon opnieuw vermeld als schepen-keurheer van de kasselrij⁴³.

Wellicht is het dezelfde **Simoens van Polinchove** wiens echtgenote, *joncvrouw Marg(rie)te* volgende leengoederen bezat: 14 gemeten land met twee achterlenen van 14 gemeten liggend in Houtem, 7 lijnen land met drie achterlenen van zeven gemeten en nog twee lijnen land, liggende in Veurne Bewesterpoort. Op 3 juli 1398 had zij een denombrement over al deze leengoederen ingediend onder haar zegel⁴⁴. In een tweede denombrement van 18 augustus 1405 betreffende dezelfde leengoederen, vinden we haar terug, ditmaal bij naam genoemd: Margareta TASTEVORTS, *weduwe van Symoen van Pollinchove* en hertrouwd met François van der Beerst. Haar tweede echtgenoot had als haar (kerkelijk) voogd het denombrement ingediend voor deze twee leengoederen. Zij werden nu omschreven als volgt: het eerste leengoed lag in Houtem, groot 21 gemeten met één achterleen van 7 gemeten en werd gehouden door Jacob van Izenberge (wellicht werd één van de twee achterlenen, vermeld in 1398 bij het hoofdleen gevoegd). Het tweede leengoed was gelegen in Veurne St.-Niklaas Bewesterpoort ten zuiden van de Heulebrug, groot 2,5 gemeten (7 1/3 lijnen) met drie achterlenen, resp. groot drie gemeten, drie en een half gemeten en twee gemeten 50 roeden⁴⁵.

Wellicht is het ook nog steeds dezelfde **Simoens van Polinchove** die samen met Jacop Maes, op 10 september 1398, als leenmannen van het hof van Hoogstade een denombrement indienden voor Robert van Motengy, die het hof te Hoogstade bezat en die er hun zegel aan gehangen hadden⁴⁶.

⁴² A. SCHOUTEET, *Stadsarchief van Brugge. Regesten op de Oorkonden*, Brugge, 1982, IV, nr. 150.

⁴³ RAK, Abdij van Merken, in de oude inventaris WARLOP, inventarisnr. 96, 97, 98 (alle 1 augustus 1392) en 104 (17 september 1394, met gaaf bewaard zegel). Thans deel van RAK, *Archieven Jezüetencolleges Ieper, Kortrijk en Oudenaarde* (inventaris 30), nr. 112 (met o.a. de oorkonde van 17 september 1394 met gaaf zegel en een van drie oorkonden van 1 augustus 1392 waar van het tweede zegel enkel nog de schildpunt te zien is (met een ruit en de onderste helften van twee hermelijnstaartjes)).

⁴⁴ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 439 (*int jaer 1300 en IIIJ^{xx} en(de) achtene den derden dach van hoymaent*), (analyse in KBR, FM 55bis). Ook vermeld in ARA, RK 1085 (leenregister Burg van Veurne, 1398) f° 76v: *Houteem – Item ic joncvr(ouw) Marg(are)te twijf Symoens van Polinch(ove) houd in leene van ons(en) gheduch(s) hee(r)e den h(er)toghe van Bourg(oig)ne g(ra)ve van Vlaend(eren) XIIIJ ym(eten) lands met IJ manscepen van XIIIJ ym(eten) in de p(ro)chie van Houth(em) staende te trauwen en(de) te waerh(eden) tenen vullen cope ov(er)ghegh(even) int jaer achte en(de) neghentich den derden dach van hoym(aen)t ond(er) den zeigle m(er)joncvr(ouw) vors(eid) en f° 84v: Bewest(er)poort – Item joncvr(ouw) Marg(are)te twijf Symoens van Polinch(ove) houd in leen van ons(er) gheduch(s) hee(re) VIJ linen lands en(de) IJ manscepen van VIJ ym(eten). It(em) IJ linen lands litel min of mer ligghe(n)de in de p(ro)chie van Bewest(er)poort staende te trauwen en(de) te waerh(eden) tenen vullen cope ov(er)ghegh(even) int jaer achte en(de) neghentich den derden dach van hoym(aen)t ond(er) den zeigle m(er)joncvr(ouw) vors(eit).*

⁴⁵ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 447.

⁴⁶ ARA, RK 1085, dl. 2 (leenregister Burg van Veurne, 1398), f° 99: *Hogstaden : Robert van Motengy houdt een achterleen ... overghegheven onder de zeghe(l) Simoens van Polinchove en(de) Jacops Mors als mijns he(r)en mannen den tienste daqh van septemb(re) int jaer ons dusentich CCC neighe en(de) neighentich.*

- Ridder **Frans van Pollinchove** verkocht in 1394-95, aan Stevin Tack $5\frac{3}{4}$ gemeten land te Lo, afgesplitst uit 11,5 gemeten land⁴⁷. De afsplitsing was gebeurd bij octrooi van de Rijselse Rekenkamer van 24 juni 1394⁴⁸. De verkoopsom bedroeg 32 pond parisis per gemet. Hiervoor werd de tiende penning betaald, hetzij 16 pond parisis⁴⁹. Leenverhef hiervan ten bedrage van 10 pond parisis werd gedaan in 1394-1395⁵⁰. Een denombrement hiervoor werd door Stevin Tack ingediend op 16 juni 1398⁵¹. In het leenregister werd Frans van Pollinchove *mynheer* genoemd wat de aanspreektitel is van een ridder. We vinden hem nog vaak vermeld in latere leenregisters⁵².

In 1398 bezat hij te Lo een leengoed van 6,5 gemeten land met drie achterlenen (wat overbleef na zijn verkoop van 1394-95). Hierover had hij op 3 juli 1398 een denombrement ingediend onder zijn zegel⁵³. Maar al kort daarna verkocht hij dit leengoed aan Amand Galle de jongere, keurbroeder van St.-Winoksbergen zoals blijkt uit een verzoekschrift van 20 september 1398 dat hij stuurde aan de baljuw van Veurne om hem te onterven van dit leengoed en de koper Armand Galle erin aan te erven⁵⁴. Ook in deze akte werd hij ridder genoemd. De verkoop werd ingeschreven in de leenverheffingsrekening van 1398-99⁵⁵.

⁴⁷ De wettelijke formaliteiten hiervoor werden uitvoerig nagetrokken door DANIEL TACK, in zijn 'Famille Tack de Nieucappelle', in: *Tablettes des Flandres*, tome 7, p. 18, wat we hierbij, samen met de bronvermeldingen overnemen (maar vervangen door de huidige bewaarplaats indien van toepassing).

⁴⁸ TACK: 'A.G.R., Procès-verbaux de Lille', dit is ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 11.306 (dat hij verkeerdelijk op 28 juni dateert). Zijn tweede verwijzing 'A.G.R., Rég n° 1085 de la châtelanie de Furnes du 11 janvier au 10 mai 1428, rubrique: Loo' lijkt een verhaspeling van meerdere bronverwijzingen (leenregister en baljuwrekening?).

⁴⁹ ARA, RK 14.000: baljuwsrekening kasselrij Veurne 10 mei – 21 september 1394.

⁵⁰ ARA, RK 17.560, f° 6: *Loo: Stevin Tack acheta cont(re) messire Frach(ois) de Polinch(ove) V mesures de t(er)re et IJ quaerts les quelles furent sendees de onze mes(ur)es de t(er)re et demi. Recu X lb.*

⁵¹ ARA, Wetachtige Kamer van Vlaanderen, nr. 550 en ARA, RK 1085, dl 2. (leenregister Burg van Veurne, 1398), f° 102: *Loo : Item dits tleengoet dat Stevenin Tac houden(de) es van ons gheduch(s) hee(re) den h(er)toghe van Bourg(oig)ne g(ra)ve van Vlaend(eren) etc, V ym(eten) liogh(e)n(de) in de p(ro)chie van Loo twelke he(m) toequam by cope van mijnhee(r) Fransoys van Polinch(ove) staen(de) te trauwen en(de) te waerh(eden) tenen vullen cope. In kenness(en) d(er) waerh(eid) hebbic Stevenin vors(eid) minen zeigle gheplact an dese cedula ghedaen den XXVJsten dach van wedem(aen)t int jaer ons hee(re)n M CCC achte en(de) neghentich.*

⁵² Waarbij de verkoper en het feit dat het afgesplitst was uit een leengoed van 11,5 gemeten nog steeds vermeld werd: RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 59v; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 286; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 35; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 176v; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

⁵³ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 547, eerste paragraaf (deels onleesbaar door waterschade); ARA, RK 1085, dl. 2 (leenregister Burg van Veurne, 1398), f° 102: *Loo : Item m(er) Fransoys van Polinch(ove) houd in leene van ons(er) gheduch(s) hee(re) den h(er)toghe van Bourg(oig)ne g(ra)ve van Vlaend(eren) VJ ½ ym(eten) lands litel min of mer liogh(e)n(de) in de p(ro)chie van Loo staende te trauwen en(de) te waerh(eden) tenen vullen cope en(de) vord zo houd men IJ manscepen van den vors(eide) m(er) Fransoys, overghegh(even) ond(er) zinen zeigle den derden dach van hoym(aen)t int jaer achte en(de) neghentich.*

⁵⁴ KBR, FM 55bis, analyses uit 1903 door H. Hosdey van de stukken betreffende Veurne en Veurne-Ambacht uit de verzameling ARA, Kwitanties van de Rekenkamer te Rijsel ('Acquits de Lille'), met bronvermelding toen: *liasse 88, farde 27.*

⁵⁵ ARA, RK 17.564, f° 5v: *Pollinchove: de Amand Galle qui achata contre mess(ire) Franc de Polinchove V mes(ur)es de t(er)re et V quars. Recue pour le relief X lb.*

Ook in 1405, 1412 en 1414 vinden we een *m(ijn)he*er Fransoys van Pollinchove vermeld als afgevaardigde van de kasselrij Veurne in een vergadering van rechtbanken te St.-Winoksbergen⁵⁶.

We vinden *M(ijn)he(e)r Franchois van Pollinchove*, ridder op 12 september 1399, 8 april 1402, 4 juli 1408, 18 juli 1410 en 1 april 1411 vermeld als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne⁵⁷. Aan de oorkonde van 12 september 1399 waarin hij expliciet als ridder vernoemd wordt en die hij als schepen-keurheer zegelde hangt nog zijn zegel, zijn wapen wordt overtopt door een helm (volgens een oude beschrijving, nu is er niets meer van te zien).

Zijn echtgenote Ydonie JANYN, dochter van Jan⁵⁸, bezat in 1398 te *Relinscappelle* (Oudekapelle) een leengoed van zeven gemeten land met een hofstede erop staand. Hij had als haar echtgenoot (die het van haar vader had geërfd) hiervoor een denombrement ingediend onder zijn zegel op 3 juli 1398⁵⁹.

Wellicht is het ook deze *Fransois van Pollinchove*, die ook *mijnheer* (ridder) genoemd werd in de rekening van 5 april 1408 (n.s.) – 4 juni 1409 van de kasselrij Veurne, als pachter van het recht van de inning van bastaardgoederen en issuwebelastingen⁶⁰. In de rekening van 16 maart 1412 (n.s.) – 7 maart 1413 (n.s.) werd hij ook vermeld als kapitein (legeraanvoerder) van Veurne-Ambacht, die het jaar daarvoor met de hertog van Bourgondië (Jan zonder Vrees) was uitgereisd⁶¹. Ook in de stadsrekeningen van Lo vinden we ridder Frans vermeld als kapitein van Veurne en Veurnambacht die op 16 augustus 1411 naar Lo was gekomen om soldaten te schouwen. Ook in rekening 1411-12 van Lo ontving hij een som voor de diensten geleverd door deze soldaten in de oorlog van de Bourgondische hertog van het voorgaande jaar⁶². We vinden hem ook

⁵⁶ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des Pays et Comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de la ville et chatellenie de Furnes*. I: Introduction, -II: Coutumes homologuée, III: Coutumes, sources et développements, IV: Etat des fiefs relevant de la cour féodale du Bourg de Furnes, Brussel, 1897, 1896, 1897 en 1897, I, p. 224, 229, 230 en 231.

⁵⁷ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.: resp. SAV, Oorkonden, nr. 104; AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nr. 2121; KBR, FM 101, III; AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nrs. 2148 en 2146.

⁵⁸ Zie ARA, RK 1085, dl. 1 (leenregister Burg van Veurne, 1365), f° 32: *Relinscappelle: Jeh(an) Janyn VII iem(eten) lands metten stede diere up staet te trauwen en(de) te warh(eden)*, met de naam doorstreept en erboven: *Ydonie sijn docht(er) Franschoys wijf van Polinchove*. L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, a.w., IV, p. 362 noemt het verkeerdelijk vijf gemeten groot.

⁵⁹ ARA, Denombrement van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 547, tweede paragraaf (deels onleesbaar door waterschade); ARA, RK 1085, dl. 2 (leenregister Burg van Veurne, 1398), f° 107v: *Relinscappelle: Vrouwe Ydonie twijf mijns hee(re)n Fransoys van Polinch(ove) houd in leene van ons(er) gheduch(s) hee(re) den h(er)toghe van Bourg(oig)ne g(ra)ve van Vlaend(eren) VII ym(eten) lands litel min of mer mete steide dier upstaet liggh(e)n(de) inde p(ro)chie van Relinscapp(elle), staende te trauwen en(de) te waerh(eden) tenen vullen cope ov(er)ghegh(even) ond(er) den zeigle mi(n)s hee(re) Fransoys van Polinch(ove) den derden dach van hoym(aen)t int jaer XCVIIJ*.

⁶⁰ KBR, FM 31, I, p. 11, verwijzend naar ARA, RK 43.114. Zie ook KBR, FM 101, III, dl. 1, daar expliciet als rudder vernoemd.

⁶¹ KBR, FM 31, I, p. 12, verwijzend naar ARA, RK 43.118.

⁶² ARA, RK 39.907 f° 30: *... quam te Loo mijn hee(re) Franssois van Polinchove al capiten van den lande van Veurnambocht om scouwinghe te ziene van den seerganten*; ARA, RK 39.909, f° 8: *min hee(re) Franssois van Polinchove als capiten van Veurne ende van Veurnambacht vande(n) serganten die waren inden dienste en(de) ine ghezelschap van onssen gheduchten hee(re) den hertoghe van Burgoegnen grave van Vlaendren om 't orloghe laets v(er)leden*.

heel expliciet vermeld als *mess(ir)e Francois de Pollinchove, chev(alie)r bacel(ier)* in een monsteringsrol van ridder Robrecht van Vlaanderen van 11 september 1410⁶³.

Hij had een zoon:

1. **Jan van Pollinchove**. Als zoon van *heer* Frans past hij perfect op de *Jehan de Pollinchove, filz de Messire Francois*, vermeld in een lijst uit 1437 van een 670-tal ridders en schildknapen uit alle Vlaamse kasselrijen die op basis van hun feodale verplichtingen volgend uit hun leenbezit tot de strijd konden opgeroepen worden⁶⁴. We vinden éénmaal een Jan van Pollinchove fs Frans als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne (16de op 17) in het schepenjaar 18 februari 1449 (n.s.) - 17 februari 1450 (n.s.)⁶⁵. Hij overleed kort voor 1452, toen *de weduwe van Jan van Pollinchove fs m(ijnh)eer Francoys* op haar verzoek op 18 mei 1452 reiskosten van haar overleden echtgenoot terugbetaald kreeg van de magistraat van de kasselrij Veurne⁶⁶.
  - Een **Jacob van Pollinchove** betaalde in 1400-1401 het leenverheffingsrecht voor een leengoed van 7 gemeten te Volckeravenkinderkerke (=Oostkerke bij Veurne) dat hij erfde van zijn moeder⁶⁷.
  - Een **Lodewijk (Loy) van Pollinchove** werd vermeld op 20 november 1410 als deelnemer (voor de kasselrij Veurne) aan de vergadering die arbitreerde in een conflict tussen de Poperingse St.-Bertijsabdij en de baljuw van Veurne omtrent wie de jurisdictie had over de heirnessen van die abdij in Veurne en aangrenzende parochies⁶⁸.
  - In 1412 vinden we een **Pieter van Pollinchove** als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne⁶⁹. Een Pieter van Pollinkhove uit Veurne St.-Walburga verzaakte in 1417-18 aan het poorterschap van de kasselrij Veurne⁷⁰.

⁶³ Archives Départementales de la Côte d'Or (Dijon), Rekenkamer, B 11.775. Naast Robrecht van Vlaanderen was er nog een derde *chevalier bachelier Louys de Aefskerck* (Lodewijk van Haveskerke) en volgende schildknapen: Jacob van Vlaanderen, Philips van Lensele, Andrieu van Zinnebeke, Regnault Knibbe, Lieven van Gent, Jan de Schepen, Vincent Moriton, Clais Aket, Hendrik van Bovekerke, Galwein de Visch, Jacob van der Linden, Pieter de Grave, Roland de Ram en nog een boogschutter Jacob de Visch (veel typisch Veurne-Ambachtse familienamen).

⁶⁴ Deze lijst werd later in de 15de of 16de eeuw abusievelijk geïnterpreteerd als een lijst van de metgezellen van Philips de Goede in zijn militaire expeditie van 1421 om de moord op zijn vader Jan zonder Vrees te wreken (P.A. DONCHE, *Edelen en leenmannen van Vlaanderen 1437*, Berchem-Antwerpen, 2010).

⁶⁵ RAB, KV, Registers 7bis en AGSB, Abdij Eversam, Oorkonden, nr. 119 (19 februari 1449) en AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, 2343 (19 april 1449).

⁶⁶ ARA, RK 43.151 (schepenjaar 15 februari 1452 (n.s.) – 13 februari 1453 (n.s.)), zie KBR, FM 31, I, p. 37. Dat hij ook de Jan van Pollinchove zou zijn die in 1398 het poorterschap van de kasselrij Veurne bewam door huwelijk (J. CAILLIAU, *Poorterboek van Veurne*, Koksijde, 1989, p. 605) lijkt minder waarschijnlijk voor iemand die nog in 1449-50 een schepenambt vervulde.

⁶⁷ ARA, RK 17.566, F5: *Volkeravenskinderkerke: de Jaques Polinchove p(ar) la mort de madame son me(re) VII mes(ure)s, rech(ue) X lb.*

⁶⁸ L.H. D'HOOP, *Cartularium. Recueil des chartes du prieuré de Saint-Bertin à Poperinghe et de ses dépendances à Bas Warneton et a Couckelaere*, Brugge, Vandecasteele-Werbrouck, 1870, p. 209, vermeld in F. DE POTTER, E. RONSE, P. BORRE, *Geschiedenis der stad en kastelrij van Veurne*, 2 vols., Gent, 1873, anastatische herdruk, Handzame, Familia et Patria, 1982, pp. 125-126.

⁶⁹ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.

- Een **Lammin van Pollinchove** was in 1423 een van de *bedrivers van de Verschen Dyc*, d.w.z. verantwoordelijke voor onderhoud en herstellingen van de eerste sectie (in Reninge) van de dijk aan de linker- (of binnen-)zijde van de IJzer (de hele *Verschen Dijk* liep van Reninge tot Nieuwpoort)⁷¹.

- In 1433 was een jonker **Jan van Polinchove** te Lo tijdens de feesten van Pinksteren (31 mei) in het zuidelijke deel van Lo, onder de jurisdictie van de stad toen tussen hem en een Willem de Lende ruzie ontstond. Jan van Polinchove verwondde zijn tegenstrever met zijn lang blank mes. Daarop vluchtte hij naar het noordelijke deel van Lo dat onder de jurisdictie van de St.-Pietersabdij van Lo stond. Toen de baljuw van de stad, Roland Graindor dit ter ore kwam en de gekwetste klacht bij hem indiende, trok hij naar de baljuw van de abdij teneinde Jan van Polinchove een boete van 70 pond op te leggen. Hij ving echter bij de baljuw en de proost van de abdij over de hele lijn bot: zij wilden hem geen enkel gezag in hun gebied erkennen. De overheid stelde een onderzoek in en twee weken later, op 17 juni werd een arrest geveld. De regentschapsraad van Vlaanderen (in afwezigheid van de hertog van Bourgondië) stelde het klooster in het ongelijk, haar baljuw werd gevangengezet en de wereldlijke goederen van de abdij tijdelijk aangeslagen. De baljuw en een procureur van de proost werden tot een openbare schuldbekentenis veroordeeld en dienden naast de eigen boete en alle gemaakte kosten ook nog eens de boete van Jan van Polinchove te betalen (blijkbaar inmiddels van onder gemuisd)⁷² ...

- Een **Andreas de Policurta** (uit het *dioceses Morinensis*, het bisdom waartoe de kasselrij Veurne behoorde) schreef zich in 1435 in aan de universiteit te Leuven⁷³.

- Een **Michael de Pollinckhoven** (ook uit het *dioceses Morinensis*) schreef zich in 1437 in aan de universiteit te Leuven (*Determinavit* 25 november 1438. *Baccalaureus artes* op 5 februari 1439)⁷⁴.

- Op 6 oktober 1442 verliet een **Jan van Polinchove** zijn poorterschap van de kasselrij Veurne om poorter van Nieuwpoort te worden. Allicht dezelfde Jan liet op 16 maart 1443 na het overlijden van zijn echtgenote *joncvrouw Marie*, hun kinderen **Grietkin** en **Lodvic** als poorter(es) van Nieuwpoort inschrijven⁷⁵.

⁷⁰ ARA, RK 43.122 (28 januari 1417 n.s. – 15 maart 1418 n.s.): *Ontvangen issue van alden goede toebehorende Pieter van Pollinchove, die van sinen cuerbroederscepe uuter prochie van St.-Wouburghen ghesceeden ende verlaten is*. J. CAILLIAU, *Poortersboek van Veurne*, a.w., p. 605 vermeldt verkeerdelijk dat hij het poorterschap kocht.

⁷¹ A. VIAENE, 'De Verschen Dyc in Veurne-Ambacht', in: *Biekorf*, 67 (1966), pp. 285-288, i.h.b. p. 286.

⁷² L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint Pierre de Loo, de l'ordre de Saint Augustin 1093-1794*, Brussel, 1870, pp 108-112, ook overgenomen in: L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes des Pays et Comté de Flandre. Quartier de Furnes. Coutumes de Lombardside, Loo et Poperinghe. Tome VI*, Brussel, 1902, pp. 78-82.

⁷³ CH^N. REUSENS, *Matricule de l'Université de Louvain*, Brussel, Academie van België, 1903, I (1426-30 augustus 1453), p. 9.

⁷⁴ CH^N. REUSENS, *Matricule . . .*, a.w., I (1426-30 augustus 1453), p. 188.

⁷⁵ J. CAILLIAU, J. STEKELORUM, J. VAN ACKER, *Poortersboek van Nieuwpoort*, Koksijde, 2011, p. 212.

- In 1453 stond een **Christiaan van Pollinchove** als *connestable van 's heer Woutersamambacht* aan het hoofd van een reeks manschappen om een aanval van Gentenaars te weerstaan⁷⁶.

- Een **Margareta van Pollinchove** overleed in 1456. Zij was gehuwd met Diederik DE LA TOUR, zoon van Frans en N. de Fiennes. Hij overleed in 1453. Zij werden begraven te Leisele⁷⁷.

- Een **Jan van Polinchove** huwde met Hendrika VAN DE WOESTIJNE⁷⁸. Hij was ruwaard (baljuw) van de stad Diksmuide. Zeven rekeningen die hij voor zijn ambt opmaakte tussen 6 mei 1448 en 6 mei 1456 bleven bewaard. Hij overleed tussen 6 mei 1455 en 6 mei 1456. Zijn weduwe meldde, nadat de rekening al afgesloten was, dat zij in zijn papieren nog een ontvangst van een som van 12 pond parisis gevonden had, zijnde een compositie (minnelijke schikking) die hij van de voogd van een jonge messentrekker ontvangen had⁷⁹. Zijn weduwe hertrouwde met Aleamus van Teteghem⁸⁰.

Hij liet een aantal kinderen na die op 12 januari 1463 (n.s.) onder voogdij waren van een Adriaan van Polinchove. Slechts één is bij naam gekend:

1. **Lodewijk**, oudste zoon⁸¹. Op 31 maart 1467 (o.s. en n.s.) schreef hij een kwitantie uit aan Rogier van Drongen, de toenmalige ruwaard van de

⁷⁶ E. FEYS, *Histoire d'Oudenbourg, accompagnée de pièces justificatives comprenant le cartulaire de la ville et de nombreux extraits des comptes communaux*, 2 vols., Brugge, 1873, I, p. 199.

⁷⁷ J.S.F.J.L. B^N DE HERCKENRODE, *Nobiliaire des Pays-Bas et du comté de Bourgogne, par M. de Vegiano, sr. d'Hove, et neuf de ses suppléments, rédigés et classés en un seul ouvrage*, 7 vols., Gent, F. en E. Gyselyncq, I: 1865 (pp. 1-440), II: 1865 (pp. 441-1096), III: 1868 (pp. 1097-1720), IV: 1868 (pp. 1721-2258, incl. naamindex), *Compléments*, I: 1862 (381 pp.), II: 1866 (326 pp.) en *Armorial*, 1865 (22 pp., 146 platen, 2.313 fig.), IV, p. 1907.

⁷⁸ ARA, Kwitanties van de Rijzelse Rekenkamer, Portefeuelles, nr. 1364, eerste stuk (papier, opgekleefde zegels verdwenen): *Ic Heinrye van der Woestine wedue van Jan van Pholinchove en(de) Adriaen van Pholinchove voghet van der kinders Jans van Pholinchove vorn(oemt) kenne en(de) lye ontfanghen hebben van Rogier van Dronghene ruwaert van Dixmude, de so(m)me van zes en(de) dertich lib. XVJ s. van der welker so(m)me ic joncfr(ouw) Heinrye van der Woestine en(de) Adriaen van Pholinchove vors(eit) als voghet van den kinder vorn(oemt) houden ons wel vernaughet en(de) betaelt van der so(m)me als boven in minderaughe ... up den XIIJ louwe a° LXIJ.*

⁷⁹ ARA, Rekenkamers, nr. 13.912, rekening eindigend 5 mei 1456, f° 2 (potloodnr. f° 18): *Depuis la cloture de ce compte la vefve dud(it) Jeh(an) de Polinchove a e(n)voie en la chambre des comptes et a don(n)e à connaistre q(ue) apres te trespas de sond(it) mary elle a trouve entre ses besoungnes q(ue) avant sond(it) t(res)pas il avoit receu en comp(osition) ung Gillekin le Buc, moindre, dams (damné? veroordeeld) pour avoir tire sa dagne sur Jehan Beloot pour le grever et nuire de son corps, po(u)r laq(u)elle comp(osition) led(it) Jeh(an) de Polinchove avoit receu de Josse le Buc, tuteur dud(it) Gillekin la so(m)me de XIIJ l p qui est po(u)r la part de mondit le duc VIIIJ l p.*

⁸⁰ ARA, Rekenkamers, nr. 13.912, rekening eindigend januari 1468, f° 2 (potloodnr. f° 30), item 1: *A Aleame de Teteghem mari et bail de demois(elle) [niet ingevuld] sa femme tant ou mon d'elle co(m)me de ses enfans heritiers de feu Jehan de Polinchove en son vivant rewart de Dixmude sur ce q(ue) le puet estre deu de reste a cause dud(it) office co(m)me app(er)t p(ar) le d(e)r(enie)r compte dud(it) feu Jeh(an) de Polinchove f.. en may LVJ la so(m)me de six livres de gros monn(aie) de Flandres comme p(ar) quitan(ce) dud(it) Aleame f(ai)te soubz son scel le XXIIJ^e jo(u)r de fevrier a° LXVJ cy rendue app(er)t po(u)r ce cy lesd(its) six L g(ro)s valent LXXIJ L p.; idem, item 2: *A Loys de Polinchove filz dud(it) feu Jehan de Polinchove et co(m)me l'un de ses he(ri)tiers la so(m)me de seize livres par(isis) monn(aie) de Fland(res) sur ce q(ue) lui puet ester deu de reste a cause dud(it) office de Rewart par le derrenier compte de sondit feu pere fini en may LVJ. Co(m)me par quittance dud(it) Loys faicte soubz son saing manuel le derrenier jour de mars a° LXVJ cy rendu app(..)t po(u)r ce lad(it) XVJ L p.; ook op f° 2v lezen we nog twee betalingen van elk 8 pond parisis aan Lodewijk van Pollinchove om dezelfde reden.**

⁸¹ ARA, Rekenkamers, nr. 13.912, rekening eindigend 31 december 1460, f° 2 (potloodnr. f° 22): *... de la vefve et de tuteur et cur(a)teur des enf(ants) dud(it) feu Jehan de Polinchove et aussi de Loys de Polinchove son ainsie filz ... ils confessent av(oir) eu et receu icelles somme.*

stad Diksmuide voor een ontvangst van 16 pond parisis die nog aan wijlen zijn vader verschuldigd waren nadat deze in hetzelfde ambt van ruwaard van Diksmuide was overleden⁸². Hij ondertekende deze kwitantie met: *L. Poll(inchove) filius Jans*. Zes maand later, op 5 oktober 1467 schreef hij nog een kwitantie aan dezelfde uit voor een bedrag van 8 pond parisis. Dit was een rente (met vervaldag midwinter) voor een lening die zijn vader indertijd had gedaan aan het ambt van ruwaard van Diksmuide⁸³. Deze kwitantie is niet ondertekend maar bevat daarentegen wel zijn zegel. Het ronde zegel laat een randschrift zien en een schuin geplaatst wapenschild onder een helm met dekkleden, maar het is te zeer verbrokkeld om te onderscheiden wat in het wapenschild was afgebeeld.

- We vinden een **Jan van Pollinchove** en een Margriete, echtgenote van Jan van Pollinchove vermeld in een rekening uit 1458 van het kapittel van St.-Omaars voor hun bezittingen in Vlaanderen (die voornamelijk in Alveringem gelegen waren). Iets verder in die rekening wordt ook gesproken van de hoirs van Jan van Pollinchove⁸⁴.

- Een **Lodewijk van Pollinchove, zoon van Jan** was in mei 1462 schepen van Ieper⁸⁵. We vinden nog vermeldingen van deze m.b.t. Ieper in de stadsrekening Lo 1462-63 in de rubriek presentwijnen: *Ghepresenteert Lodewijk van Pollinchove voegt van weesen vander stede van Ypre en: ghepresenteert Lodewijk van Pollinchove fs Jans scepen(e) vander stede va(n) Ypre* en ook in 1466-67 in dezelfde rubriek: *Ghepresenteert Lodewijk van Pollinchove fs Jans IJ kunnen wijns*⁸⁶.

- Een **Jacob (Coppin) van Pollinchove** deed in 1465-66 leenverhef⁸⁷ voor een leengoed zijnde een jaarlijkse rente van 30 schellingen parisis bezet op een

⁸² ARA, Kwitanties van de Rijselse Rekenkamer, Portefeuilles, nr. 1364, derde stuk, tweede blaadje: *ic Lodewijk va(n) Polinchove ke(n)ne ende lye ontfanghe(n) hebbende va(n) Rogier va(n) Dro(n)ghene ruwart va(n) der stede va(n) Dixmude de so(m)me van XVJ lib. par(isis) ende dat ter cause va(n) de(n) ruwartscepe va(n) de vors(eide) stede va(n) d(er) welke(n) so(m)me ic Lodewic vors(eit) mi houde(n) over wel vernoucht ende scele daerof quite de vors(eide) ruwart en als va(n) dese payement(e) en(de) va(n) alle(n) verlede(n) payement(e)n. In kennesse der waerheide zo hebbic Lodewic vors(eid) dese cedula ghetekent met mine hantteken. Actu(m) int tjaer M CCCC en(de) LXVIJ den laetste(n) dach va(n) maerte. [getekend] L. Poll(inchove) filius Jans.*

⁸³ ARA, Kwitanties van de Rijselse Rekenkamer, Portefeuilles, nr. 1364, derde stuk, derde blaadje: *ic Lodewijk van Polinchove kenne ende lye ontfaen hebbende van Roegier van Dronghene rewaert vander stede van Dixmude de so(m)me van acht ponden parisis vlaemsche muntten my ghevalen ende verschenen te middewintre int jaer duust IIIJ^c zesse en(de) tsestich ende dat ter cause van zekre leeninghe die tande(re)n tijden Jan van Polinchove mijn vader, wiens ziele God ghedinken wille, gheleent hadde up tvoorn(oemde) ruwaertscip van der stede van Dixmude van welker so(m)me van VIIIJ L par(isis) als ov(er) tvoors(eide) paiement ic my houde vernoucht ende wel betaelt. Scelde daerof quite den voors(eiden) Roegier ende allen ande(re)n wiens quitan(cie) toe dient metten rechte. In oorcondscopen der werheden zo hebbe ic Lodewijk voors(eit), mijnen zeghele hier onder gheplact ende gheduwet den vijftien dach van octobre int jaer duust IIIJ^c zeven ende tsestich.*

⁸⁴ P. DONCHE, 'Archief voor de Westhoek in St.-Omer. De heerlijkheid van het Vrije van Sint-Omaars', in: *Westhoek*, 14 (1998), pp. 165-174, i.h.b. pp. 172 (f° 2v) en 174 (f° 7v).

⁸⁵ I. L. A. DIEGERICK, *Inventaire ... ville d'Ypres*, a.w., VII, p. 155.

⁸⁶ ARA, RK 35.942 (14 februari 1462 – 14 februari 1463), f° 16 en 16v en 35.945 (10 februari 1466 – 14 februari 1467), f° 15.

⁸⁷ ARA, RK 17.614 f° 3: *Premier en la ville de Furnes: de Coppin van Polinchove qui a releve ung fief tenu de mond(it) s(eigneur)r de son bourg de Furnes co(n)tenant XXX e(scalins) par(isis) de re(n)te par an sur la place*

ruimte onder een huis op de Paardenmarkt te Veurne, ten oosten van de verblijfplaats van de begijnen. Dit leengoed behoorde eerder toe aan jonkvrouw Margareta, dochter van ridder Rogier van Lichtervelde⁸⁸. Hij bezat ook een renteleen van 8 pond 10 schellingen parisis bezet op de ontvangst van het *Schaak* van Veurne, dat hij verkocht aan Adriaan van der Burch, welke er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1491-92⁸⁹.

Op 17 juni 1493 bekwam hij van de Rijselse Rekenkamer een toelating om de hogergenoemde rente van 30 schellingen op het huis te Veurne te verkopen aan Pieter van der Burch⁹⁰. Maar de verkoop aan deze ging uiteindelijk niet door want zijn broer **Wouter van Pollinchove** had blijkbaar gebruik gemaakt van zijn naastingsrecht om dit te kunnen aankopen, aangezien hij nauwer aan de verkoper verwant was dan die koper. Het was deze broer dan ook die er uiteindelijk het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1492-1493⁹¹. Maar heel lang hield hij toch niet bij, Wouter verkocht het opnieuw door aan Jacob Ternync (die het kocht voor zijn zoon Jacob) en betaalde er het leenverheffingsrecht voor in 1509-1510⁹².

Mogelijk ook deze Wouter van Pollinchove die een renteleen bezat van 30 schellingen jaarlijks bezet op een huis te Veurne toebehorend aan een Maria Veyse, dat hij verkocht aan Jan Budsin die er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1500-1501⁹³.

Mogelijk ook deze Wouter van Pollinchove die een leengoed van 5 gemeten te Oostduinkerke erfde na het overlijden van Anthonin Doys, zoon van meester Jacob en er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1516-1517⁹⁴. Mogelijk ook deze Wouter van Pollinchove die een leengoed van 7 gemeten schonk aan zijn

desous la maison en le maerchiet des chevaulx au oost de la maison des beguines. Receu x Lb [in de marge:] declaire le rest acqueste en succession.

⁸⁸ RAB, Kasselhij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 2; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 130v (het item is gebrekkig overgeschreven); ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

⁸⁹ ARA, RK 17.639, f° IV: *En la ville de Furnes: de Adr(i)an de le Burch q(ui) a releve ung fief tenu de mesd(its) s(eigneu)rs de leur bourg de Furnes p(ar) luy achatte alencontre Jaq(ue)s de Pollinchove et est une rente de VIII lb X S p(ar)is) p(ar) an assigne sur la r(e)cepte de l'eschequier de Furnes. Receu cy po(u)r la meilleure despouille VIII Lb p.*

⁹⁰ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 11.329.

⁹¹ ARA, RK 17.640 f° 4: *P(re)miers en la ville de Furnes: De Wouter de Pollinchove po(u)r le r(e)lief d'un fief tenu de mesd(its) s(eigneu)rs de leur d(it) bourg de Furnes le q(ue)l fief est une rente de XXX S. p(ar)is) p(ar) an assigne sur une maison app(ar)ten(ant) a Pieter Colin scituee dedens lad(ite) ville, p(ar) luy achatee alenco(n)tre Jaq(ue)s de Pollinchove son fre(re). Receu po(u)r led(it) r(e)lief XXX S.*

⁹² ARA, RK 17.657 f° 4v: *Et premiers en la ville de Furnes: De Jacques Ternync paiant pour Copkin son filz pour le relief d'un fief qui est une rente de XXVJ S p(ar)is) par an assigne sur la maison de M(er)tin de Fontenys, scituee au marchie des chevaulx en lad(ite) ville de Furnes. Laquelle rente led(it) Jaques a achate au prouffit dud(it) Copkin son filz alencontre de Woute(r) de Pollinchove. Recue lesd(its) XXVJ S. [in de marge:] Soit p(ar) le bailly de Furnes respondu du X(iem)e d(enie)r.*

⁹³ ARA, RK 17.648, f° 4: *p(re)miers en la ville de Furnes: de Jehan Budsin pour le relief d'un fief tenu de mond(it) s(eigneu)r de son bourg de Furnes le quel fief est une rente de XXX S p. p(ar) an assigne sur certaine maison app(ar)ten(ant) a Marie Veyse, survenu au(dit) Jehan p(ar) achat contre Wouter de Pollinchove. Receu po(u)r led(it) relief lesd(its) XXX S.*

⁹⁴ ARA, RK 17.664, f° 5: *Oostduinkercke: De Wout(er) van Pollinchove pour le relief d'un fief conten(ant) V mesures a lui succedez par le trespas de Anthonin le filz de maistre Jacques Doys. Receu X lb.*

oudste dochter en feodaal erfgename **Johanna van Pollinchove** en er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1518-1519⁹⁵. En tenslotte mogelijk ook deze Wouter van Pollinchove die een leengoed van 4 gemeten te Wulpen verkocht aan Margareta Masin, kind van Victor en waarvoor haar vader het leenverheffingsrecht betaalde in 1520-1521⁹⁶.

Een Wouter van Pollinchove had een korte loopbaan in het bestuur van de kasselrij Veurne⁹⁷:

01 feb 1502 – 15 feb 1503	7 of 12de schepen-keurheer op 18
15 feb 1503 – 01 maa 1504	7 of 12de schepen-keurheer op 18
01 maa 1504 – 03 feb 1505	11 of 12de schepen-keurheer op 19/18
22 mei 1515 – 13 ap 1516	11de schepen-keurheer op 17

In 1502 was hij voor het eerst schepen-keurheer geworden, vermeld als *Oulter van Pollinchove*⁹⁸. Op 23 september 1515 werd aan de echtgenote van Wouter van Pollinchove twee kannen wijn aangeboden ter gelegenheid van haar kerkgang (de kerkgang is het tijdstip na de bevalling waarop een vrouw terug naar de zondagsmis gaat, meestal zes weken na de bevalling). In de kasselrijrekeningen van 1498-99, 1506-07, 1507-08, 1508-09 en 1518-19 werd Wouter van Pollinchove ook vernoemd onder de edele en notabele genodigden⁹⁹. Mogelijk is het dezelfde Wouter van Polinchove die baljuw van Lo was en waarvan de rekening over de periode 15 augustus 1504 – 15 augustus 1507 bewaard bleef¹⁰⁰.

- Een **Niklaas van Pollinchove** schonk aan een bibliotheek een verlucht handschrift van negen perkamenten folio's van 186 x 144 mm. Dit getijdenboek is ongedateerd maar wellicht van het laatste kwart van de 15de eeuw. Het werd geschreven in het Latijn en telt negen miniaturen. De grote miniatuur op folio 1 stelt een passietafereel voor: Jezus biddend op de Olijfberg, de kus van Judas en Petrus die zijn zwaard terug in de schede stopt terwijl Jezus het afgehakte oor van Malchus terug aanhecht. Op folio 9v staat de tekst *P.F. Nicolaus de pollinchove jubil. Dedit bibliothecae*¹⁰¹.

⁹⁵ ARA, RK 17.666, f° 6v : *Les ho(m)mages que l'on tient de la court qui fut a Jehan Colin: De Wouter de Pollinchove paiant pour Jeannette sa fille pour le relief d'ung fief contenant VIJ mesures le quel fief icellui W(oute)r a transporte a sad(ite) fille co(m)me a son aisne hoir. Receu X lb.*

⁹⁶ ARA, RK 17.668, f° 4v: *Wulpen: De Victor Masin paiant pour Margriete sa fille pour le relief d'ung fief contenant quatre mesures, par ledict Victor au prouffit d'icelle Margriete achate allencontre de Gauthier de Pollinchove. Receu pour la meilleure despouille IIIJ Lb.* Over deze Margareta, d.v. Victor Masin, zie P. DONCHE, 'De familie Masin ...', in: *Westhoek*, 31 (2015), p. 302.

⁹⁷ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.: SAV, nrs. 1189 (kasselrijrekening), nr. 140 (akten), 1190 (kasselrijrekening.), 1817 (wettelijke passeringen), RAB, KV, Registers 7bis.

⁹⁸ SAV 91, lijst van schepenen-keurheren die in een bepaald jaar voor het eerst hun intrede deden in de schepenenbank. Zie ook KBR, FM 101, III, dl. 1.

⁹⁹ KBR, FM 31, I, p. 79, 90, 91, 92, 93, 103 en 106 resp. verwijzend naar ARA, RK 43.191, 43.199, 43.200, 43.201, 43.208 en 43.241.

¹⁰⁰ ARA, RK 14.260 (inventaris, dl. II, p. 396). Ook vermeld als baljuw van Lo in de jaarrekening Lo van 1505-06 en 1506-07 (ARA, RK 35.978, f° 8v en RK 35.979, f° 7v).

¹⁰¹ Rare Books and Manuscript Library, Columbia University, New York, Benjamin MS nr. 1, geschonken in 1943 door Henry Rogers Benjamin en Beatrice Benjamin Cartwright uit de collectie van hun vader William Evarts Benjamin.

- 1475: Een **Percheval de Polinchove** was priester en zangmeester te Brugge¹⁰².
- 1472: Een **Gooris (Gregoris, George) (Joris) van Polinchove** wordt vermeld in een register van leen- en achterleenhouders van de Burg van Veurne, opgemaakt in 1472 om hen te belasten t.b.v. de oorlogen van Karel de Stoute.

Hij bezat volgende lenen en achterlenen¹⁰³:

- een achterleen van 8 gemeten in Nieuwkapelle, gehouden van Mevr. van Halewijn;
- een leen dat zijn vrouw hield, groot 1 gemet 40 roeden in Bulskamp, belast met een rente van 48 schellingen jaarlijks en waar de weduwe van Joris de helft in bijleving had (verml. was Joris kort tevoren overleden)¹⁰⁴;
- een leen van 1,5 gemet in Lo, gehouden van Mevr. de Boccourt¹⁰⁵ en waarvan de weduwe van wijlen Gauwein Stevins de helft in bijleving had.

Hij zegelde op 28 mei 1487 als leenman van de Burg van Veurne met een zegel met zijn wapenschild, voorstellend *drie lelies geplaatst 2-1 en in het schildhoofd een vijfpuntige ster en met een linkerschuinstaak over alles heen*¹⁰⁶.

In 1473-74 verscheen hij voor eerst als schepen in het bestuur van Lo¹⁰⁷. Hij had volgende loopbaan:

1473-74 :	schepen (4de op 5, voor de heer)
1474-75 :	schepen (4de op 5, voor de heer)
1475-76 :	burgemeester (voor de heer)
1476-77 :	schepen (3de op 5, voor de heer)
1477-78 :	schepen (2de op 5, voor de heer)
1481-82 :	schepen (3de op 4, voor de abdij)
1482-83 :	burgemeester (voor de abdij)
1483-84 :	schepen (1ste op 4, voor de abdij)
1484-85 :	schepen (3de op 4, voor de abdij)
1485-85 :	burgemeester (voor de abdij) (ambtsjaar van 6,5 maand)
1490-91 :	burgemeester (voor de abdij)
1495-96 :	schepen (1ste op 4, voor de abdij)

¹⁰² D. VAN DE CASTEELE & E. VAN DER STRAETEN, 'Maitres de chant et organistes de Saint-Donatien et de Saint-Sauveur à Bruges', in: *Annales de la Soc. d'Émulation de Bruges*, XXII (1870) p. 105-174, i.h.b. p. 111.

¹⁰³ ARA, RK 1086, f° 113v.

¹⁰⁴ Dit is mogelijk het leengoed te Bulskamp van 1 gemet 40 roeden, belast met een paar handschoenen te Sinksen jaarlijks dat in het leenregister van 1365 vermeld wordt als in bezit van een Pauwel Zannekin en zijn echtgenote: ARA, RK 1085, dl. 1 (leenregister Burg van Veurne, 1365), f° 17: *joncvr(ow) Lisebette twijff Pauwels Zannekins I gem(et) XL r(oeden) lands co(m)m(e)n(de) ute mijn he(ere) B(er)naerde van Bulscamp, te trouwe en(de) te war(heden), gheldende ene p(aar) hanscoen siaers te Sinxen, ov(er)ghegh(even) bi Pauwels hare(n) man.*

¹⁰⁵ Mevr. de Boccourt is IV.1. Margareta van Pollinchove, echtgenote van Jan de Rabodenghes, heer van Bouchout, hier als Boccourt geschreven.

¹⁰⁶ AGSB, St.-Pietersabdij Lo, Oorkonden, nr. 148. Hiervan bestaat een zegelafgietsel in de verzameling ARA, Zegelafgietsels, nr. 4095.

¹⁰⁷ ARA, RK 35.952 (1 april 1473 (ns) – 11 februari 1474 (ns)), f° 4 : *Andre ontfaenc van nieuwen scepenen: Gregoris van Pollinchove.*

1497-98 : burgemeester (voor de abdij)
 1500-01 : burgemeester (voor de abdij)

In 1479-80 wordt hij ook ontvanger van een zetting (personenbelasting) genoemd¹⁰⁸. In de jaarrekening van Lo 1503-04 wordt hij vermeld als *Gregoris van Pollinchove baill(iu) mijns ghed(uch)s hee(re)n van deser stede*, en dat hij (als *Goris van Pollinckhove*) de schuttersgilden St.-Joris en St.-Sebastiaan verliet¹⁰⁹.

Hij huwde met Maria STEVIN. Op 24 november 1502 diende hij, als kerkelijk voogd van zijn echtgenote aan Pieter van der Burch, hoogbaljuw van Veurne en Veurnambacht, een denombement in voor een leengoed van twee gemeten te Lo, met de oostzijde aan de *Beveryc* en ten westen aan de *Heerstrate* met één achterleen van één gemet in Lo. Aan het denombement hangen nog resten van zijn zegel maar er is weinig op herkenbaar tenzij een schuinstaak en in het veld *mogelijk* drie lelies¹¹⁰. Dit zou dan aansluiten op het wapen van zijn zoon Christiaan hierna vermeld.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Christiaan van Pollinchove**. Hij was priester. Hij overleed ca. 1521-1522. Hij erfde van zijn moeder twee leengoederen en betaalde er het leenverheffingsrecht voor in 1505-1506¹¹¹:
  - a) te Bulskamp, vier lijnen (= 1 gemet 100 roeden). Dat moet het leengoed van 1 gemet 40 roeden zijn¹¹², hoger vernoemd bij zijn vader en dat deze bezat uit hoofde van zijn vrouw. Dit leengoed vinden we ook terug in een leenverheffingsrekening van 1467-68 toen Maykin Stevin het verhefgeld betaalde voor een leen te Bulskamp van 1 gemet geërfd van haar vader Gauwein¹¹³. De hoger genoemde weduwe van Gauwein Stevin is dan allicht Maria Stevins moeder.
  - b) te Lo, twee gemeten, met de oostzijde *an de Beveryc* met een achterleen van één gemet groot te Lo. Op 3 oktober 1514 diende hij voor dit leengoed een denombement in. Het zegel dat er aan hangt, in zwarte was is zeer goed bewaard¹¹⁴. Het toont zijn wapenschild, opgehouden

¹⁰⁸ ARA, RK 35.957 (10 februari 1479 (ns) – 6 maart 1480 (ns)) f° 6v.

¹⁰⁹ ARA, RK 35.976 (21 maart 1503 (ns) – 7 maart 1504 (ns)), f° 5 en 9v.

¹¹⁰ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 570.

¹¹¹ ARA, RK 17.653 f° 5v: *Bulscamp: de mess(ire) XPiaen de Pollinchove p(res)b(it)re po(u)r le r(e)lief d'ung fief conten(ant) quatre lines de terre gisans en lad(ite) p(ar)oiche et tenu du Roy de sond(it) bourg de Furnes a luy succede par le trespas de sa mere. R(eceu) pour led(it) relief XLVII S. – f° 6: Loo: de mess(ire) XPIaen de Pollinchove p(res)b(it)re pour le r(e)lief d'un fief tenu du roy de sond(it) bourg de Furnes co(n)ten(ant) deux mesures de terre gis(an)t en ladite) p(ar)oiche a luy succede p(ar) le trespas de sa mere. Recut pour led(it) relief la meilleure despouille q(ui) monte X Lb XII S.*

¹¹² De vermelding van de grootte van dit leengoed varieert: van 1 gemet 40 roeden, 4 lijnen (= 1 gemet 100 roeden) tot 1 gemet, maar dit is normaal, groottes worden vaak benaderend vermeld (er wordt zeer vaak bij vermeld: *lettel min of meer of ou environ ...*).

¹¹³ ARA, RK 17.616.

¹¹⁴ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 577. Van het zegel bestaat een afgietsel in ARA, Verzameling zegelafgietsels, nr. 23.011. Een korte samenvatting van het denombement werd ook genoteerd in het grote leenregister ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 203v maar er gebeurde een overschrijffoutje: het jaartal noteerde men als 1515 ipv 1514.

door een engel en van het randschrift kan men nog de letters van volgend fragment lezen: *S d XPiaen Policove*. Merkwaardig is dat het zegel niet het wapenschild van Pollinchove met de drie ruiten op hermelijn toont, maar wel *drie lelies met in het schildhoofd een zespuntige ster en een linkerschuinstaak over alles heen*.

Zijn zegel vinden we ook nog eens terug op een ander denombrement, ook van 3 oktober 1514 waar hij optreedt als: *Dheer XPiaen (=Christiaen) va(n) Pollinchove, p(res)b(ite)r, als bedienende man van XPiaenkin Stalin fs Willems* voor een leengoed dat dit kind bezat in Westvleteren.

Zegel van Christiaan van Pollinchove, priester, 3 oktober 1514
(ARA, Denombrementen Wetachtige Kamer van Vlaanderen, nr. 577)

Van het randschrift daar is enkel nog een fragment *riaen v* te lezen¹¹⁵.

Wellicht is het dezelfde Christiaan van Pollinchove die 40 roeden leengrond te Bulskamp verkocht aan Joos Peussin, welke er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1507-1508¹¹⁶.

2. **Maria van Pollinchove**. Zij overleed ca. 1540-1541. Zij erfde van haar broer Christiaan, het leengoed b) van twee gemeten met één achterleen (nu gesitueerd te Pollinkhove) en betaalde er het leenverheffingsrecht voor in 1521-1522¹¹⁷. Een Maelkin Brant, zoon van Jacob erfde dit leengoed (nu terug gesitueerd te Lo) van zijn tante *Maykin van Pollinchove filia Gregorius* en zijn vader betaalde er het leenverheffingsrecht voor in 1540-1541¹¹⁸.
3. **Pieter van Pollinchove**, die als *Pierkin fs Gregoris van Pollinchove* vernoemd wordt in een denombrement van 1517 als bezitter van een

¹¹⁵ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 683.

¹¹⁶ ARA, RK 17.655 f° 4: *Bulscamp: De Josse Puessin pour le relief d'un fief q(on)ten(ant) XL verg(es) de t(er)re par lui allenq(o)t(re) de sire XPian de Pollinchove, p(res)b(ite)r XL S. [in de marge:] soit p(ar) le baillly de Furnes respondu de ce X(iem)e denier.*

¹¹⁷ ARA, RK 17.669 f° 8v: *Pollinchove: de Marie f(ili)a Gor(is) van Pollinch(ove) pour le relief d'ung fief conten(ant) deux mesures avecq unq arriere fief d'icellui tenu, a elle succede par le trespas de sire XPiaen de Pollinchove son frere. Receu pour la meilleure despouille V Lb XII S.*

¹¹⁸ ARA RK 17.688 f° 8: *Loo: De Jacques Brant paeyant pour Maelkin son filz pour le relief d'un fief contenant deux mesures de terre a luy succede par le trespas de Maeykin la fille de Gregoire van Pollinchove sa tante. Receu pour la melieure despouille IX Lb p.*

achterleen van twee gemeten 10 roeden te Pollinkhove, gehouden van het hof van Joos van Wulfsberge te Alveringem¹¹⁹. Allicht ook deze Pieter van Pollinchove die in 1499 land bezat te Pollinkhove in de Noordzavelhoek¹²⁰.

4. **Joos van Pollinchove**, die als als *Jooskin fs Gregoris van Pollinchove* vernoemd wordt in een denombrement van 1517 als bezitter van een achterleen van eveneens twee gemeten 10 roeden te Pollinkhove, gehouden van hetzelfde hof¹²¹.

- Een **Antonius Pollicoven** (uit het *dioceses Morinensis*, d.i. het bisdom waartoe de kasselrij Veurne behoorde) schreef zich op 23 januari 1477 in aan de universiteit te Leuven, *in leges* (faculteit van de rechten)¹²².

- Een **Colaert (Niklaas) van Pollinchove** had volgende loopbaan in de kasselrij St.-Winoksbergen¹²³:

1489	schepen (1/12)	1506	schepen (2/12)
1492	schepen	1509	schepen
1495	schepen (2/5 (onvolledige lijst))	1511	schepen
1496	schepen (2/5 (onvolledige lijst))	1512	schepen
1497	schepen (2/5 (onvolledige lijst))	1513	schepen
1505	voorschepen (1/12)		

- Een **Gregorius van Pollinchove** was tot voor 24 december 1489 baljuw van de St.-Pietersabdij van Lo¹²⁴. In 1499 was hij kerkmeester van Lo, waar hij woonde in het eerste huis in de Noordstraat (westkant) op de hoek met de Zuvelmarkt, genaamd *den Hazent* tegenover de kloosterpoort¹²⁵: *Gregoris van Polinchove gheld iij sch. p. siaers bezet up zijne steide daer hij woond en(de) es thouc huus gheheten den Hazent voor de clooster poorte beweste der Noordstrate jehghens de zuvel maerct en(de) der kerchgracht, bezuuden an der w(eduwe) meester Pieter Donches steide*¹²⁶. In 1496 werd hij in een oorkonde leenman van de graaf van Vlaanderen genoemd¹²⁷.

¹¹⁹ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, samengesteld aan de hand van ingediende denombrementen, f° 238.

¹²⁰ AGSB, renteboek St.-Pietersabdij van Lo, farde C/CCX, nr. 2, f° 1 (36), f° 5 (40), een boek waarin samen ingebonden zijn: een renteboek uit 1494 (f°s 1-29), kopieën van brieven uit 1518 (f°s 30-33) en een renteboek uit 1499 (f°s 36-62: *renten in de oude boucken nu verbrand van den kercmeesters en(de) ontfanghers te weitene Gregoris van Polinckhove ...*). Uitgave in: P. DONCHE, 'Het renteboek 1499 van de St.-Pietersproosdij van Lo, met gegevens uit het renteboek 1525-39', in: *Westhoek*, 29 (2013), pp. 297-399 en 30 (2014), pp. 3-50, p. 8.

¹²¹ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 238.

¹²² J. WILS, *Matricule de l'Université de Louvain*, Brussel, Academie van België, 1946, II (31 augustus 1453-31 augustus 1485), p. 356.

¹²³ RAK, Fonds d'Ennetières, annex de Laubespain, nr. 328 (schepenlijsten stad, kasselrij en stad & kasselrij St.-Winoksbergen); KBR, FM 77 (geannoteerd ex. van A. MERGHELYNCK, *Recueil ...*, a.w., pp. 108-112), notitie overgenomen uit: *Annales du Comité Flamand de France*, VII (1863-64), pp. 429-430, noot I met daar als bronnenopgave: "Mss. de M. Vernimmen – Cueilloir des biens, rentier de S. Pierre à Bergues, f° 2v – Ms. du XVIIe siècle, chez M. du Hamel de Cauchy".

¹²⁴ L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint Pierre de Loo ...*, a.w., pp. 132-133.

¹²⁵ P. DONCHE, 'Het renteboek 1499 ...', 2013, a.w., pp. 305, 321, 334.

¹²⁶ Die weduwe betreft Jacoba van den Clichthove. Haar echtgenoot Pieter Donche, raadspensionaris van Lo was rond die tijd inderdaad overleden. In 1497 hadden ze nog een huis gebouwd op stadgrond aan het eind van de Noordstraat bij de Noordpoort. Zij hertrouwde ca. 1500-1502 met Christiaan van

- Een **Christiaan van Pollinchove** had volgende loopbaan in Dendermonde¹²⁸:

1491-92 (10.10, 06.06) schepen (6/7)	1505-05 (04.08, 04.06) schepen (5/7)
1493-94 (21.08, 30.06) schepen (3/7)	1506-07 (v.w. 08.07) schepen (5/7)
1495-96 (19.08, 01.05) schepen (5/7)	1513-14 (25.07, 10.07) schepen (4/7)
1497-98 (24.08, 01.05) schepen (4/7)	1515-16 (22.07, 18.07) schepen (4/7)
1500-01 (06.08, 26.03) schepen (5/7)	1517-18 (09.09, 05.07) schepen (4/7)
1502-03 (12.08, 30.10) schepen (6/7)	

In 1518 werd hij een der deurwaarders van de Grote Raad genoemd die de rechtgeleerde Philips Wielant bijstond die naar Dendermonde was gereisd om een onderzoek te leiden in een proces tegen de brouwers van de stad¹²⁹.

De wapenheraut Cornelis Gailliard (+ 1563) vermeldt een Pollinchove bij zijn beschrijving van de Dendermondse O.L.Vrouwkerk: *Daer is Pollinchove, alié: d'azur à 3 besans d'or et, au milieu, une chienne d'argent. Ende hadden 2 zoonen ende een dochter*¹³⁰. Hij beschrijft dus niet het wapen Pollinchove (dat hij blijkbaar te bekend vond om te beschrijven), enkel het wapen van diens echtgenote. (*in lazuur drie penningen van goud en in het hart een hond van zilver*).

Hij huwde met Margareta DE MEYER, dochter van Jan. Zij hadden een zoon:

1. **Jan**. Op 3 juli 1511 schreef hij zich als *Johannes Polinchoven de Teneremundo* (uit Dendermonde) *in dioceses Cameracensis* (d.i. in het bisdom Kamerijk, waaronder Dendermonde viel) in aan de universiteit te Leuven¹³¹. Hij werd priester en was pastoor van het Begijnhof van Dendermonde. Bij akte van 28 april 1531 (na Pasen), verleden voor de schepenen van Dendermonde deed hij een stichting waarin hij het nodige inkomen schonk aan een dozijn arme begijnen door hen 2 groten maandelijks uit te keren, mits een jaargetijde te zingen op de verjaardag van zijn overlijden, naast nog andere schenkingen. Om dat alles te bekostigen liet hij zijn huis in de Kerkstraat aan het begijnhof na¹³². In deze akte worden zijn ouders zeer specifiek vermeld: *... den voirn. heer Jan van Pollynckhove toebehoorden, als hem ghegheven ende ghetransporteert by wilen Christiaen van Pollynchove ende joncvrouwe Margriete sMeyers, vadere ende moedere van denzelven heer Jan, ...*

Zegherskapelle, heer van Zegherskapelle (P.A. DONCHE, *Geschiedenis & genealogie van de familie Donche*, 1365-2004, Berchem-Antwerpen, 2004, pp. 139-142).

¹²⁷ L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint Pierre de Loo ...*, a.w., p. 141.

¹²⁸ ALPH. DE VLAMINCK, *Inventaire des archives de la ville de Termonde*, Dendermonde, 1886, pp. 1-56 (v.w. staat voor vernieuwing van de wet, d.i. de aanvangsdatum van een nieuw schepenjaar, de andere data tussen haakjes zijn momentopnames, meestal één in het eerste en één in het tweede kalenderjaar).

¹²⁹ H.P. SCHAAP, *Philips Wielant en diens Corte instructie omme jonghe practisiene in civile zaken*, Haarlem, 1927, p. 59 (uit: ARA, RK 21.462 f° 56v-57v).

¹³⁰ [J.] B^N BETHUNE, *Epitaphes et monuments des églises de la Flandre au XVIme siècle d'après les manuscrits de Corneille Gailliard et d'autres auteurs*, Brugge, L. De Plancke, [1897]-1900, p. 55.

¹³¹ A. SCHILLINGS, *Matricule de l'Université de Louvain*, Brussel, Academie van België, 1958, III (31 augustus 1485-31 augustus 1527), p. 414.

¹³² J. BROECKAERT, *Cartularium van het Begijnhof van Dendermonde*, Dendermonde, 1902, p. XXV, XLIV, 183-189 (schepenakte uit het schepenboek 1531, f° 131), i.h.b. pp. 187 en 188.

vercreghen by wilen Jan de Meyer, vadere van de voorn. Joncvr. Margriete sMeyers, moeder was van den zelven heer Jan van Pollynckhove, ...

- Op 29 augustus 1510 schreef **Cornelius van Polinchove** *de Alverghem* (van Alveringem) zich in aan de universiteit te Leuven, in de pedagogie de Lelie, als rijke student (*Lilienses divites*)¹³³.

- Een **Jacob van Polinchove** was baljuw van Lo, van hem bleef een rekening van 15 augustus 1525 tot 15 augustus 1526 bewaard¹³⁴.

- In 1530 kocht een **Christina van Pollinchove**, weduwe van Pieter de Wert en poorteres van de stad Ieper, van een Jan de Zelve en zijn echtgenote Magdalena 's Werts en van Jan Baelde en Magdalena 's Werts de onverdeeldeheid van een huis, aan de noordzijde van de Kortemeersch te Ieper¹³⁵.

- Een **Colaert van Pollinchove**, geboren voor 1490 te Brugge?, huwde Loyse N. (vermeld in archieven Augustijnenklooster St.-Stefanus te Gent).

- Op 27 april 1537 bezette een **Cornelis van Pollinchove** als machtig over Jacob Ryeel, zoon van Bouden (zelf allicht procureur voor Jacob Donche), een rente van 24 lb parisis per jaar op een hoeve met 28 gemeten land in Veurne St.-Niklaas Bewesterpoort¹³⁶.

- In 1542-43 verzaakte een Maijken FOLPONT, dochter van Andries en weduwe van **Adriaan van Pollinchove**, aan het keurzusterschap van de kasselrij Veurne om poorteres van de stad Veurne te worden en betaalde 12 schellingen issuwerecht¹³⁷.

- Op 10 maart 1556 nam een **Catharina van Pollinchove**, weduwe van Willem ROGIERS pandhuis bij Vigoureux de Cocq te Oostkerke¹³⁸.

- Een **Adriaan van Pollinchove** was priester en kapelaan van de Brugse St.-Basiliuskapel (H. Bloedkapel).

Hij overleed op 21 februari 1557 (1558 n.s.). Een gedenksteen voor hem werd in witsteen gebeeldhouwd door de Brugse beeldhouwer Luc van der Beke (die er 20 schellingen voor kreeg). De steen werd aangebracht in de St.-Donaaskathedraal. Na de afbraak van deze kerk in 1799 werd de steen met een mortellaag overdekt, maar in de 19de eeuw bij bouwwerken herontdekt. Tijdelijk werd de steen verwezen naar een zolder, maar daarna ter beschikking

¹³³ A. SCHILLINGS, *Matricule ...*, a.w., III (31 augustus 1485-31 augustus 1527), p. 398.

¹³⁴ ARA, RK 14.260 (inventaris, dl. II, p. 397).

¹³⁵ B^N. BONAERT, 'Les de Zomere à Ypres', in: *Tablettes des Flandres*, tome 5, p. 123.

¹³⁶ Op 29 maart 1604 verkocht een Joos de Vulder fs Adriaan fs Joos aan zijn zuster Petronella, al zijn rechten in deze rente. P. VANDEWALLE, *Regesten op de wetelijke passeringen van de kasselrij Sint-Winoksbergen 1600-1604*, Oostende, 1994, p. 228.

¹³⁷ J. CAILLIAU, *Poorterboek van Veurne*, a.w., p. 274; KBR, FM 31, I, p. 140 verwijzend naar ARA, RK 43.235 (kasselrijrekening van 14 juni 1542 – 27 juli 1543).

¹³⁸ J. CAILLIAU, *Poorterboek van Veurne*, a.w., p. 605.

gesteld van de Confrerie van het H. Bloed, die haar in de St.-Basiliuskapel liet in metselen en waar deze nog te zien is.

De steen stelt een vierkant tafereel met Kalvariekruis voor, waar een priesterfiguur in koorhemd voor geknield is, met koorpels op de linkerarm en achter hem zijn patroonheilige, de H. Adrianus. In het landschap op de achtergrond is in de verte Jeruzalem afgebeeld¹³⁹. Rechts bovenaan ziet men zijn wapenschild: *in hermelijn drie ruiten (2,1) van keel*. Het grafschrift luidt¹:

SEPULTUS EST HIC INFRA DOMINUS
ADRIANUS VA(N) POLLINCHOVE. PRESBITER
CAPELLANUS SANCTI BASILII . ET DE
GREMIO CHORI HUIUS ECCLESIE . QUI
OBIIT XXI DIE FEBRUARIJ . AN(N)O XV^C LVIIJ
ORATE PRO EO

Hij werd al op 8 juli 1519 vermeld als priester van de Brugse St.-Basiliuskapel¹⁴⁰.

Wellicht is het dezelfde Adriaan van Pollinchove, priester, kapelaan van *Montbleru*, die voorkomt als 418de lid in het obituarium van het genootschap van St.-Lucas te Brugge¹⁴¹. En wellicht ook dezelfde Adriaan van Pollinchove, priester, die diverse leengoederen weggaf: te Pradelles aan Mailliard Peussin: de heerlijkheid van Cardon; aan Maria Martins, dochter van Antonius: een leengoed en tenslotte aan Boudewijn Drieux voor diens zoon: de voedermont of brief van Merris (te Steenvoorde)¹⁴².

- Een **Maillaert van Pollinchove**, keurbroeder van de kasselrij nam op 7 mei 1567 pandhuis bij Chaerle Roelen, zijn schoonzoon te Veurne Bewesterpoort¹⁴³.

¹³⁹ Zie RAB, Aanwinsten, nr. 3269; originele wrijfpent, ong. 45B x 60H cm op linnen gekleefd met op een etiket op de achterzijde de tekst in rode inkt: *Belgium – Bruges Chapel of S. Basil | Dominus Adrianus va(n) Pollinchove, 1557 | Figure of a print in casooock, surplice and amess kneeling before a representation of Christ crucified, behind him stands S. Adrian, in background a view of Jerusalem; shield & inscription | Described in Register, p. 15 -- rubbed April 1856 [handtek.] W.H. James Weale.*

¹⁴⁰ Vermeld met andere priesters en kapelaans in een proces tegen de schepensbank van het Brugse Vrije (ARA, Rekenkamers, Bewijsstukken i.v.m. het zegelrecht van de Audiëntie. Charters, 2de reeks, nr. 2935).

¹⁴¹ KBR, FM 89, V, verwijzend naar *Annales de la Société d'Émulation à Bruges*, sér. 2, T. XII, p. 16.

¹⁴² KBR, FM 50 (leenverheffingsrekeningen leenhof Kassel), II, 137 (15 juli 1559 – 14 juli 1562) voor de eerste twee schenkingen en II, 141 (21 oktober 1566 – 21 juni 1568).

¹⁴³ J. CAILLIAU, *Poorterboek van Veurne*, a.w., p. 605.

DE EIGENLIJKE GENEALOGIE

Bronnen voor de genealogie, in handschrift of gedrukt

Handschriftelijke genealogieën

1. (MAS) In de 17de-eeuwse verzameling genealogieën van Joannes Idesbaldus Masin (RAB, Fonds Thibault de Boesinghe, nr. 424A/C), is de genealogie nr. 208 een genealogie in de vorm van een verticaal georiënteerd schema op een groot blad, beginnend met een Frans van Pollinchove en Michault de la Vichte en eindigend met de vermelding van XI. - Frans van Pollinchove, heer van Westouter, d.w.z. tot ca 1680.

2. (KHF) Ook in de 17de-eeuwse verzameling genealogieën van Jacobus Antonius Kerchof (SBB, hs., Verzameling Kerchof), is er een genealogie Polinchove aanwezig op een bifolium en eveneens in de vorm van een verticaal georiënteerd schema. Deze is op enkele kleine details na identiek aan (MAS).

3. KBR, hs. 5678 (inventaris nr. 7675), f° 20v-21: dit is een verticaal georiënteerd schema, beginnend met dezelfde stamouders als in (MAS) en eindigend met X. - Frans van Pollinchove en zijn zusters. Het is een graatgenealogie met nauwelijks meer gegevens dan de namen zelf maar wel met veel bijgetekende en ingekleurde wapenschilden.

4. (BnF-BML) Bibliothèque nationale de France, Manuscrits Français, nr. 38.846, pp. 198-199. Dit is een verticaal georiënteerd schema over twee bladzijden, beginnend met dezelfde stamouders als in (MAS) en eindigend met het gezin van IX. - Frans van Pollinchove x Honorine de Bonnières. Als enige genealogie zijn hierin twee takken verder uitgewerkt, nl. V.4. Jacob x Isabella de Wervy en VI.5.1. Joos x Antonia van der Gracht (hier wel genoemd Antoinette *de Heulle*, een naam verhaspeling: zij was dochter van de heer van Heule). Deze genealogie *de Polinchove* is in extenso getranscribeerd in **bijlage 10**.

Een kopie hiervan is in de Bibl. Municipale de Lille, Fonds Godefroy, nr. 182, f° 129^r-130^r. Dit is eveneens een verticaal georiënteerd schema (hier op drie blz.). Het geschrift in die kopie is soms wat slordig en de schrijver schrijft steeds een V voor een W, zoals *Vestoutre* i.p.v. *Westoutre*, *de Vitte* i.p.v. *de Witte*, enz...

5. (HdG) KBR, Hs. II 6610 is een groot formaat genealogisch handschrift, deel uitmakend van de verzameling aangelegd door de wapenherauten Houwaert-de Grez. Het schutblad toont een handtekening en datering: *R. de Grez 1742*. Op f° 110 vindt men een verticaal georiënteerd schema beginnend met dezelfde stamouders als in MAS en eindigend met XI. - FRANS x Maria Catharina Bulteel. Deze is op enkele kleine details na identiek aan (MAS).

Een versie met minder details vindt men ook in dezelfde verzameling II 6606 f° 198-199.

6. (HL) KBR, FG 753 (= deel VIII, 1791), pp. 312-313 van de verzameling van kan. Emmanuel Auguste Hellin (1724-1803) is ook een verticaal georiënteerd schema dat enkel de Doornikse de Polinchoves op summiere wijze behandelt.

7. (FM 68 & 69), KBR, FM 68 zijn nota's van A. Merghelynck, genomen uit de genealogische verzamelingen van Marius Voet en kan. Hellin. Een eerste blad behandelt de Veurnse van Polinchoves en is in essentie de genealogie zoals gegeven in de eerste vier bronnen, maar met meer gegevens bij de personen. Een tweede blad omvat de Doornikse de Polinchoves, met verwijzing naar: *Tome VIII, p. 312-313* (= HL). Men vindt er ook een brief (Kain, 26 augustus 1878) van graaf DU CHASTEL over die Doornikse de Pollinchoves. FM 69 (*Mélanges généalogiques*) zijn nota's genomen uit de verzamelingen van de Lichtervelde de Vellenaere en de kanunniken Hellin en Joigny de Pamele, op pp. 16-18 wordt de genealogie van de Veurnse van Pollinchoves gegeven.

8. KBR, FM 42B, farde 236 bevat een vrij beperkt aantal 19de-, 18de- en 17de-eeuwse aantekeningen over individuele naamgenoten.

9. (FVH) SAG, Familiepapieren, Fonds Van Heurne, nr. 59 bevat een vroeg 17de-eeuwse uitgetekende stamboom van enkele generaties van Pollinchove, met in de vijfde generatie ook de afstammelingen over twee generaties van VII.bis.3. Maria (dochter van Daneel) van Pollinchove uit haar huwelijken met Niklaas Bave en Frans van Wyckhuus. Deze is allicht samengesteld binnen de Gentse tak. In de eerste generatie worden Adriaan en Jan zonen genoemd van N. van Pollinchove en N. van Haveskercke, maar de Jan (IV.bis. – JAN) is niet een broer van Adriaan (V. – ADRIAAN) maar wel zijn oom.

Deze genealogie is getranscribeerd in **bijlage II**.

Gedrukte genealogieën

10. (AM) A. MERGHELYNCK, *Recueil de généalogies inédites de Flandre*, 1877, 2 vols., pp. 108-112. Dit is in essentie opnieuw de Veurnse genealogie van Pollinchove met zelfde begin als einde als de voorgaande versies. De Doornikse tak wordt er niet in behandeld. Het exemplaar van dit werk in KBR, afd. hss., FM 77 bevat latere handschriftelijke aanvullingen door A. Merghelynck zelf genoteerd in de loop van de decennia na de uitgave van zijn boek.

11. De afstammelingen van Jacob van Pollinchove en Elizabeth van Lichtervelde vindt men in J. GAILLIARDS, *Bruges et le Franc*, dl. V, 1862, pp. 107-108¹⁴⁴.

¹⁴⁴ J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc ou leur magistrature et leur noblesse, avec des données historiques et généalogiques sur chaque famille*, 5 vols. + suppl., Brugge, Edw. Gailliard, 1857-1864 (gen. van Lichtervelde).

12. De tak der Pollinchoves in Doornik en Douai, werd vrij volledig geschetst in het bekende werk van graaf DU CHASTEL, *Notices Généalogiques Tournaisiennes*¹⁴⁵ in dl. III, pp. 95-99, evenwel zonder die tak te verbinden met de Veurnse van Pollinchoves of zelfs maar het bestaan van die familie of het dorp Pollinkhove te vermelden.

Het leenhof Pollinckhove

Over de familie van Pollinchove schrijft de Veurnse kroniekschrijver Pauwel Heinderyckx (1633-1687) in zijn *Annalen van Veurne. Beschrijving der prochieën en leenhoven* het volgende in zijn beschrijving van de parochie Pollinkhove¹⁴⁶:

Het principalste leenhof van dese pro(chi)e is genaemt het Hof van Pollynhove, gehouden van den burgh van Veuren, gelegen oost jegens het kerke hof, synde het fonsier groot 16 gem(eten) lants, daer van gehouden syn 10 achter leenen, en heeft oock eenig oud en(de) kleyn recht van tollen te ontfangen soo verre als de prochie bestreckt. Daer staet op dit fonsier een groot schoon huys gedeckt met schallien t'gonne gemeenelyk by de inwoonders van de pro(chi)e het kasteelken genaemt wort, maer in voorgaende eeuwen heeft daer een meerder en(de) schoonder kasteel gestaen.

Dit leen heeft 500 jaeren lanck toebehoort aen het geslacht vande Pollynckhove daer sy den meerderendeel van den tyd gewoont hebben en hemlieden naeme getrocken uyt dit leenhof, synde een out en(de) edel geslachte van dese casselrie die altyt geallieert syn geweest met de principalste geslachten van dit geweste. Sy hebben ten verscheynde stonden vereert geweest met den tytel van rudderschap, en(de) hebben oock seer dickwels gedient in het magistraat van Veurnenamb(ach)t. Ik bevynde dat Jan van Pollynhove is geweest schepen en(de) ceurheere dit dit geslachte diende a(nn)o 1328 en sydert dien hebben seer veele van t'selve gedient in t'voors(eid)e magistraet, en(de) namentlyck Adriaen van Pollynhove den welken was Lantsh(ee)re a(nn)o 1462. Men bevynd oock dat Louis van Pollynckhove hooghballiu van Ipre a(nn)o 1455.

Als nu dit leenhof langen tyd geweest hadde in het voorseyde geslachte, heeft Jo(nke)r Frans van Pollynhove heere van Westoutre het selve leen verkocht met nog veel ander landen daer mede gaende omtrent den jaere 1576 aen m(ijn)h(e)er Joos de Cortewille rudder van het order van Callatroux en kommandant van Villa Franca den welken oock was secretaris vande staet van Ph(ili)ps den 2-en konink van Spagnien, die dit leengoet achter liet aen ...

*In zijn Jaerboeken heeft hij nog volgende informatie: ... in het huys die het Casteel geheeten wort ende van oosten jegens het kerckhof gebauwt is ... Rontomme het opperhof van dat huys heeft er van oude tijden eene steenen borstweere gestaen ...*¹⁴⁷

¹⁴⁵ P.A. C^{TE} DU CHASTEL DE LA HOWARDRIES-NEUVIREUIL, *Notices Généalogiques Tournaisiennes dressées sur titres*, 3 vols., Doornik, Vasseur-Delmée, 1884 (anastatische herdruk Torhout, Flandria Nostra, 1987), dl. III, pp. 95-99.

¹⁴⁶ PAUWEL HEINDERYCX (1633-1687), *Annalen van Veurne. Beschrijving der prochieën en leenhoven*, uitgegeven door Heemkring Bachten de Kupe in Dokumenten Nr. 3/V.-I, Nieuwpoort, okt. 1964, pp. 40 en 46-47.

¹⁴⁷ P. HEINDERYCX, *Jaerboeken ...*, a.w., IV, p. 148.

In zijn beschrijving van de stad Lo schrijft hij nog:

Het Senesaelschap van Loo. Het leenhof van dese pro(chi)e [Lo] wort genaemt het Senesaelschap van Loo synde een leen gehouden van den burgh van Veuren, hebbende geen ander fonsier als een jurisdictie en(de) recht van te stellen binnen de stad van Loo gedeurende den tyd van de groote jaermarckt, daer van gehouden syn 32 achterleenen die gelegen syn in de prochien van Loo en(de) Nieuwkapelle.

Dit leenhof heeft over vyf eeuwen toebehoort aen het geslachte van die van Pollynckhove tot den jaere 1626, als wanneer Frans(iscus) van Pollynckhove, heere van Westouetre dit leen verkocht heeft aen Jo(nke)r Adriaen de Hames, en(de) m(ijn)h(e)er P(hi)l(i)ps Dupont ridder, heere van Lagravelle in houwelyke hebbende Jo(ncvrouw)e Frans(isc)a van Pollynckhove suster van den voornoemden heere van Westouetre naemde naerheyt van dese koop den welken bekend wiert by den voornoemden Hames.

Afstamming uit de familie Zannekin

In de familie Zannekin die we in de 14de eeuw in het dorp Pollinkhove aantreffen, verwierf een Christiaan Zannekin uit de erfenis van zijn moeder, de voornaamste leengoederen in dit dorp. Christiaan Zannekin liet daarop zijn familienaam voor wat die was en nam de familienaam *van Pollinkhove* aan waarna hij ze doorgaf aan zijn afstammelingen.

Voor we de eigenlijke genealogie *van Pollinchove* aanvangen, is eerst i.v.m. de familie *Zannekin* een belangrijke rechtzetting op zijn plaats van een schrijf- of drukfout uit 1897:

In L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ... Bourg de Furnes*, a.w. (een uitgebreid overzicht van de honderden leengoederen afhankelijk van de prinselijk leenhof van de Burg van Veurne) wordt op p. 333 vermeld dat het leenhof met de tol en de Overdracht te Pollinkhove in bezit was van, opeenvolgend: "*Jeanne, ép(ouse) Nicolas Zannequin, vers 1325. Christian, son fils*". Maar 1325 is een fout van GILLIODTS voor **1365**. GILLIODTS gebruikt immers voor zijn werk als oudste archivalische bron rolrekeningen en deze zijn pas vanaf 1365 bewaard. Het jaartal 1365 zien we ook op tal van andere plaatsen in zijn werk opduiken bij leengoederen als het vroegste jaartal in de opsomming van opeenvolgende bezitters. Bij een andere vermelding van leengoederen in bezit van *Jeanne, ép. Colin Zannequin* en hun zoon *Christian* is weliswaar op p. 338 nog steeds 1325 vermeld, maar dit is overgenomen van de vorige vermelding (GILLIODTS verwijst er naar); daarentegen vinden we op p. 411 betreffende het leenhof Seneschalkschap van Lo bij deze zelfde personen wel degelijk **1365** vermeld.

Helaas, sindsdien is die fout echter zijn eigen leven gaan leiden. 1325 werd overgenomen door J. VAN BUGGENHOUT in 1982, en leidde in 1996 al tot de bewering dat de leider van de Vlaamse opstand van 1323-1328, Niklaas Zannekin uit Lampernisse, in bezit zou geweest zijn van het leenhof met de tol en de Overdracht te Pollinkhove! N. DE ROO & K. HINDRYCKX maken van dit foutieve jaartal 1325 bovendien nog eens het huwelijksjaar van de opstandingleider! Gelukkig werden door J. VAN ACKER in 2004 al heel wat vraagtekens geplaatst bij dit vroege jaartal¹⁴⁸.

I. - COLIJN (Niklaas) ZANNEKIN,

Hij komt in 1365 ook voor als *Claeis* Zannekin (de voornamen *Colijn* en *Claeis* zijn beide afgeleid van *Nicolaas*).

Hij bezat een leengoed te Keiem, afhankelijk van het leenhof te Vladslo bij Diksmuide (hoger afhankelijk van het leenhof van de Burg van Brugge), zoals opgetekend in een leenregister van 1365 van dit leenhof.¹⁴⁹

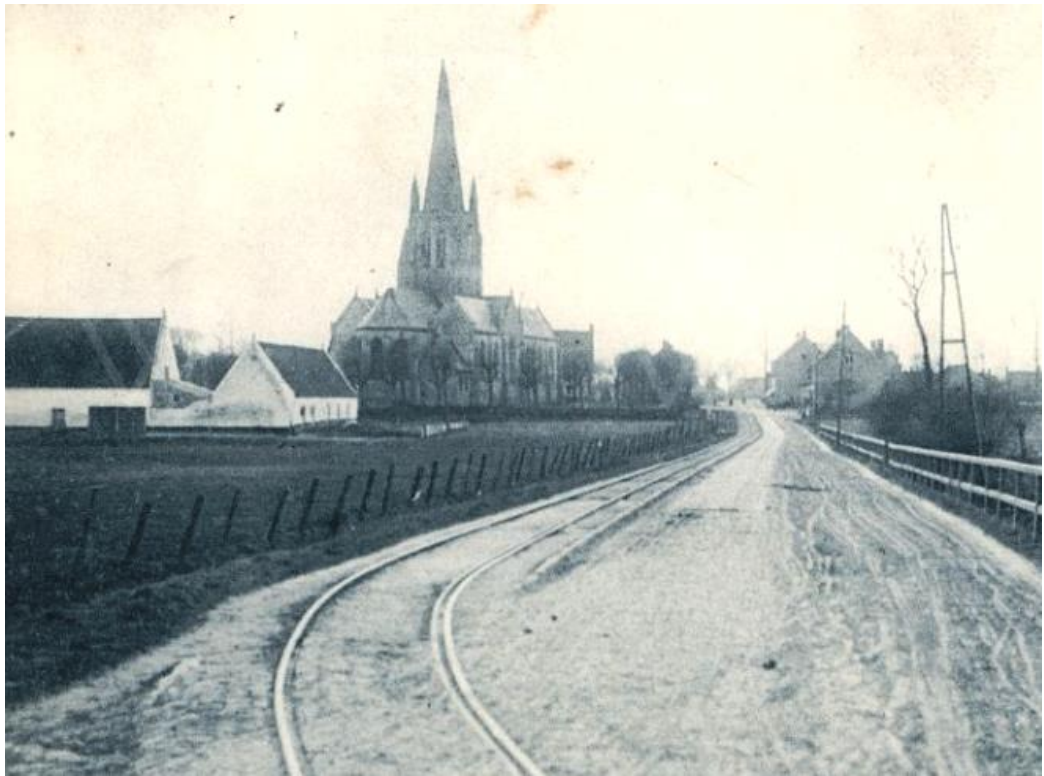
In een leenregister van het prinselijk leenhof van de Burg van Veurne van hetzelfde jaar vinden we hem ook terug, maar dan in naam van zijn echtgenote voor de leengoederen die zij bezat. Hij leefde dus nog in 1365. Maar op 3 maart 1368 (n.s.) verkocht zijn *weduwe* een stuk uit een van haar leengoederen. Colijn Zannekin overleed dus na 1365 en voor 3 maart 1368 (n.s.).

Zijn echtgenote was Joanna VAN DEN BELEKE. Haar familienaam wordt in akten meestal niet vermeld tenzij in één akte (zie verder). In het prinselijk leenhof van de Burg van Veurne vinden we zijn echtgenote Joanna vermeld als bezitster van drie leengoederen te Pollinkhove en te Lo. In 1365 werden er leendenombrementen voor ingediend die in het leenregister in twee aparte inschrijvingen werden opgenomen. Telkens lezen we er dat de aangifte gebeurde in haar naam door haar echtgenoot *Colin Zannekin* en haar oudste zoon, respectievelijk genoemd: *Christiaen Zannekine hare(n) oudsten oyr* en *Christiaen Zannekine haer oudste oer*.

Zijn echtgenote bezat volgens het leenregister van 1365 de volgende leengoederen (zie de transcriptie in extenso van de tekst in **bijlage 1**):

¹⁴⁸ J. VAN BUGGENHOUT, in: 'Pollinkhove' (in de reeks *Geschiedenis van onze parochies*), in: *Bachten de Kupe*, 24ste jrg., nr. 6 (november-december 1982), p. 144; N. DE ROO & K. HINDRYCKX, *Beeld van een stroom. De IJzer*, Tielt, Lannoo, 1996, p. 116: *In 1325 trouwde Jeanne van Pollinchove met Nicolaas Zannekin uit Lampernisse, die in zijn strijd tegen de Franse adel nabij Kassel sneuvelde in 1328* (sic). J. VAN ACKER, 'Van een hereboer en adellijke nazaten. De Zannekins en Veurne-Ambacht', in: *Hereboer Nicolaas Zannekin, opstandelingenleider*, Veurne, Marnixring Veurne Zannekin, 2004, p. 10.

¹⁴⁹ KBR, FM 49: leenregister 1365 van de Burg van Brugge (ARA, RK 1060, f° 85). In de kopie van dit leenregister in het ADN Lille, is het f° 172v. Het oudste leenregister van de Burg van Brugge bevat de naam Zannekin niet. Dit leenregister werd ontleed door archivaris JOS. DE SMET, met naamindex, in zijn bijdrage: 'Le plus ancien Livre de Fiefs du Bourg de Bruges, vers 1325' in: CH. VAN RENYNGHE DE VOXVRIE (red.), *Tablettes des Flandres*, Tome 3, Brugge, 1950, pp. 69-87. Het bevindt zich in ARA, RK 45-925, waarvan een 18de-eeuwse kopie in ARA, RK 1060.

Pollinkhove (voor W.O. I), de Vaartstraat gezien vanaf de Kellenaarsbrug over het Lokanaal. Links het *Pollinc-hof*, in de achtergrond de St.-Bartholomeuskerk.

Het *Pollinc-hof* is het in de 18de eeuw herbouwde neerhof.
Het opperhof verdween ca. 1720.

1. een hofstede te Pollinkhove, 13 gemeten groot met de tol van de Renigheersdijk tot de IJzer tot zover de Zuidvierschaar reikte.

De hofstede van 13 gemeten (soms 16) lag volgens HEINDERYCX ten oosten van het kerkhof. Op de kaart van de kasselrij Veurne in het boek *Geschiedenis der stad en kastelnij van Veurne*¹⁵⁰ vindt men ten oosten van de kerk halfweg in de richting naar de Lovaart een aanduiding *Hof* (kasteel). Een hofstede met naam *Pollink-hof* bestaat nog steeds in de Vaartstraat rechts, oostwaarts achter de kerk en het kerkhof (nu grasvlakte), door een bomenrij gescheiden van een kleine weide. Voorbij het hof is nog een grote weide die strekt tot aan de Lovaart¹⁵¹.

De hofstede is een 18de-eeuws gebouw en was oorspronkelijk het neerhof. Het opperhof bestond aan het eind van de 17de eeuw nog als een *kasteelken* maar was vroeger veel groter geweest. Dit zou helemaal verdwenen zijn ca. 1720¹⁵².

Deze tol van de Renigheersdijk tot de IJzer tot zover als de Veurnse Zuidvierschaar reikte bedroeg vier denieren parisis per pond van kopen en verkopen van iedereen die tolgeld schuldig was.

Hoe die tol precies moet begrepen worden wordt niet zeer expliciet uit de doeken gedaan. Geografisch lijkt het bedoelde gebied te zijn: de westelijke helft van het ten noorden van de IJzer gelegen deel van de Veurnambachtse Zuidvierschaar¹⁵³. Die strook wordt in twee gedeeld door de Renigheersdijk. De dorpen in dit gebied gelegen zijn dan Beveren-IJzer, Gijverinkhove, Hoogstade, Pollinkhove, Lo, St.-Rijkers, Vinkem, Alveringem en Oeren.

Daarvan hingen nog vijf achterlenen af. De eerste drie leenmannen hielden (volgens het leenregister van 1365) elk twee gemeten land, met als leendienst een paar handschoenen, de vierde 16 gemeten met als leendienst, dat, wanneer de graaf van Vlaanderen met zijn leenmannen op expeditie ging, hij moest bijdragen in de helft van de kosten en hem vergezellen met een paard ter waarde van 100 pond (*ene p(er)de van C grote oude munte*). De vijfde leenman mocht de tol heffen van de drie parochies gelegen zuidwaarts over de IJzer.

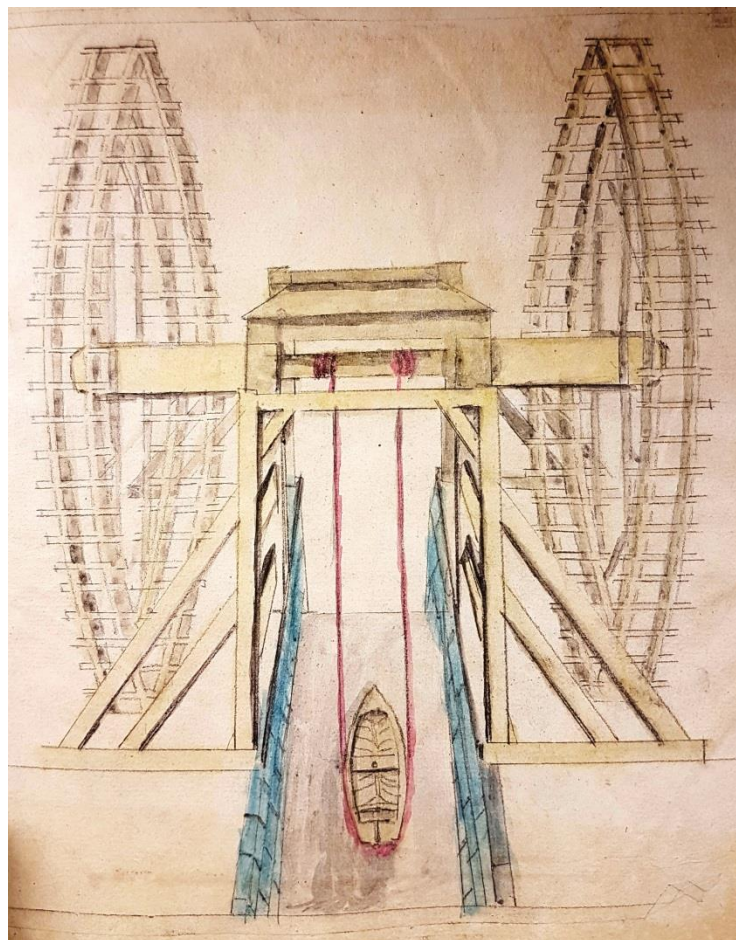
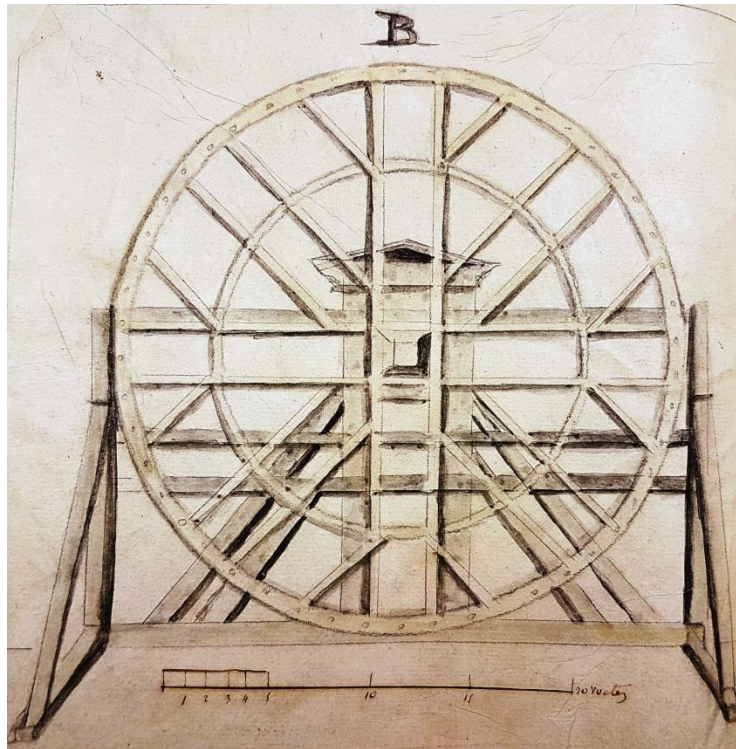
Het vijfde achterleen bestond uit de tol van drie parochies ten zuiden van de IJzer, in 1398 werden ze vernoemd: Elverdinge, Vlamertinge en Dikkebus.

¹⁵⁰ F. DE POTTER, E. RONSE, P. BORRE, *Geschiedenis der stad en kastelnij van Veurne*, a.w.

¹⁵¹ Zie de aanduiding *Pollinkhof* op de kaart 20/5-6 'Lo-Langemark 1/25.000' van het Nationaal Geografisch Instituut, 1982 en een foto van *Het Polinc-hof* op p. 191 in: G. DALLE, *Gids voor Veurne-Ambacht*, Antwerpen, Haarlem, 1981.

¹⁵² *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen. Prov. W.-Vl., Gemeente Pollinkhove*, 2005, p. 172; P. HEINDERYCX, *Annalen ...*, a.w.; KBR, FM 38, II, p. 432.

¹⁵³ De grens tussen Noord- en Zuidvierschaar liep over de lijn Beveren-IJzer en Gijverinkhove (Z), Izenberge (N), Vinkem (Z), Wulveringem (N), Oeren (Z), Eggewaartskapelle (N), Zoutenaai (Z), Pervijze (N) en Stuivekenskerke (Z) tot aan de IJzer, die de oostelijke grens van Veurne-Ambacht uitmaakte.

Laat 18de-eeuwse of vroeg 19de-eeuwse schets van de Overdrach ter Fyntele te Pollinkhove (KBR, FM 68)

2. een leengoed genaamd de *overdrach te Pollinchove*.

Dit leengoed wordt niet nader toegelicht in het leenregister van 1365. In latere leenregisters wordt dit *de overdrach, ghenaempt de Vintele benoorden d'Yseren tot eynde van de Loo gracht, ende met beede de zyden jn den versschen dyck*, genoemd. *Vintele* is het tegenwoordige gehucht *de Fintele* waar de Lovaart, het kanaal van Veurne over Lo, in de IJzer uitmondt en waar ook vlakbij de Veurne-Ambachtse dijk te situeren is¹⁵⁴.

Halfweg de 12de eeuw werd een kanaal gegraven vanaf de IJzer, ter hoogte van Pollinkhove, over Lo en Alveringem naar Veurne. Dit kanaal werd de *Lovaart* genoemd. Waar deze in de IJzer uitmondt is het gehucht *de Fintele*.

De oude naam *Vintele* zou afgeleid zijn van *wind-ele*, waarin *ele* 'plaats' betekent en *wind* verwijst naar een windas. Inderdaad werd er op die plaats kort na 1250 een 'winde' gebouwd om de boten uit de IJzer op te trekken in de hoger gelegen Lovaart en vice versa. Er was immers een verschil in waterstand tussen beide waterlopen. *Overdrach* duidt dan ook over dit 'overdragen' van boten van de ene waterloop in de andere. De *Fintele* was de plaats waar de tol werd geheven.

Die 'overdracht' was een werktuig, opgesteld op de oever van de IJzer. Het bestond uit twee hoge houten wielen op een dikke as waarrond een touw wond, dat, vastgemaakt aan de boot in de Lovaart, deze over een houten dam, ingesmeerd met klei, trok. Eenmaal het hoogteverschil aldus overwonnen vaarde de boot tussen de houten wielen, onder de as, door in de IJzer. De drijfkracht werd aanvankelijk geleverd door mensen die op twee drijfstellen liepen. Later werd gebruik gemaakt van paardenmolens. In 1826 werd de overdracht vervangen door een sluis¹⁵⁵.

In 1372-1373 erfde de weduwe Joanna haar drie leengoederen te Pollinkhove en Lo aan, aan haar oudste zoon Christiaan¹⁵⁶. Die betroffen de twee hogergenoemde, maar ook nog een derde leengoed:

3. het Schoutetendom (ook *Seneschaalschap* genoemd) van Lo

Dit leengoed bestond uit een recht, dat evenwel maar anderhalve dag per jaar kon uitgeoefend worden. Vanaf het middaguur van St.-Denijsavond (d.i. daags voor St.-Denijs, 9 oktober) tot de zonsondergang van St.-Denijsdag, kwamen alle vrijheden, tollen en boeten van 60 pond of daaronder binnen de jurisdictie van Lo aan de houder van dit leen toe. 8 en 9 oktober waren de data van de jaarlijkse foordagen. Bij het begin ontving hij de roede als teken van zijn

¹⁵⁴ Zie bv. de kaart in: N.N., *Dit is West-Vlaanderen*, 3 vols., Provinciebestuur, Brugge, 1958, dl. 2, p. 1405. De IJzer vormt de zuidgrens van Pollinkhove met Oostvleteren.

¹⁵⁵ Zie N. DE ROO ..., *De IJzer*, op. cit., p. 115; J. VAN BUGGENHOUT, *Pollinkhove*, op. cit., pp. 145-148 met tekening nagetekend uit 1826, en J. BAUWENS, *De Westhoek tussen IJzer en Noordzee*, Brugge, 1997, pp. 147 met tekening uit 1826 en K. MORLION, 'Fintele: waar verleden, heden en toekomst elkaar ontmoeten', in: *De Gidsenkring*, 1992, nr. 4, pp. 21-36.

¹⁵⁶ ARA, Rolrekeningen, nr. 1885, rekening van 1372-1373 van de baljuw Jan Lippins.

(tijdelijke) waardigheid van schout. De baljuw diende zijn bevelen op te volgen en alle boeten in die periode geïnd zonder verdere kosten aan de schout te overhandigen. Na zonsondergang van St.-Denijsdag moest, in aanwezigheid van de schepenen, de roede terug aan de baljuw gegeven worden. Tot dit leengoed behoorden ook nog 160 gemeten land gehouden door 36, 45 of 48 leenmannen¹⁵⁷.

Op 3 maart 1368 (n.s.) verkocht Joanna uit het eerste leengoed (dit in Pollinkhove) het vijfde achterleen dat drie jaar eerder omschreven werd als *de toelne van iij p(ro)chiën zuudwaerd over dYserne*. Deze verkoop gebeurde na toelating door de Rijksse Rekenkamer die commissie gaf aan de baljuw van Veurne om de verkoop te laten gebeuren. In de akte daarover¹⁵⁸ lezen we de familienaam van Christiaans moeder Joanna: *Janen (Johanna) van den Beleke*.¹⁵⁹

Co(m)iss(ie) den baill(iu) van Ve(ur)ne of sinen stedehoud(er), 't onth(er)vene Janen van den Beleke wed(uwe) Colin Zannekins, van der tholne tusschen Reynghers dijc en(de) der Yserne, ... (uutghelate(n)?) in de prochie van Pollinchove, sulc als haer toebeh(oort), die splitende van J leene ghehoud(en) van min he(re), groot XXXVJ ghem(eten) lands met der tholne tusschen der Yserne en(de) Renighe(er)s dyc metter tholne in III prochien, zuut over d'Yserne als soe seicht, en(de) in de splittinghe t(er)vene m(ijn)hee Ph(i)l(ip)s den Visch Rudder. Bi also dat hi niet zij elc poort(er) noch bastard, 't principale leen blivende ghehouden en(de) ghelast als te voren. En(de) de splittinghe blivende ghehouden van min he(re) te sulken rechte dienste, costu(m)en en(de) usaig(en. als andre leene, daer omt(re)nt van min he(re) gheh(ouden) sin. ... mins he(re) rechte en(de) elx ande(r). Act(um) te Brugge den III dach van m(aer)te int jaer M CCC LXVIJ.

De koper was dus ridder Philips de Visch. In 1367-68 betaalde deze Philips de Visch inderdaad een leenverheffingsrecht voor zijn koop van Joanna, *weduwe van Colijn Zannekin*, van het leengoed, zijnde de tol tussen de IJzer en de Renigheersdijk¹⁶⁰. De rolrekening van de baljuw die het recht inde vermeldt expliciet: *en(de) es ghespleete(n) van den goede van Polinkhove*.

Voor het huwelijk van Joanna van den Beleke behoorden de voorname leengoederen in Pollinkhove (het leenhof met de tol en de Overdrach) en het Schoutetendom van Lo zich dus in handen van de familie van den Beleke.

Deze wat ongewone (maar in de akte goed leesbaar geschreven) familienaam is toch niet geheel onbekend: een Nicolas de Beleke werd in 1335 (her)benoemd

¹⁵⁷ Dit leengoed wordt nergens vermeld in het leenregister van 1365, allicht omdat het een achterleen was en niet rechtstreeks van het prinselijk leenhof Burg van Veurne afhing. Over de inhoud van dit leengoed, zie ook: H.-E. DE SAGHER, *Coutume, Keures et Status de la ville de Loo*, Brussel, 1922, pp. 108-109.

¹⁵⁸ Lille, ADN, Chambre des Comptes, B 1567 (7e cartulaire de Flandre), f° 67v. In de *Inventaire-sommaire* van A. DESPLANQUE (Rijsel, 1872) van de nrs. B 1567 tot 1580 (*Cartulaires des comtes de Flandre, registres aux chartes de la cour des comptes*) wordt onder B 1567 (*Septième cartulaire de Flandre*) deze akte niet vermeld. We vonden ze via de *Table des noms B I à XIII* in de leeszaal ter plaatse.

¹⁵⁹ L. GILLIODTS, *Coutumes...* a.w., IV, p. 411 geeft aan de echtgenote Johanna van de Colin Zannekin van 1365 de naam *de Polinchove* maar zonder verklaring waar hij op steunt. Zijn gok is dus manifest onjuist.

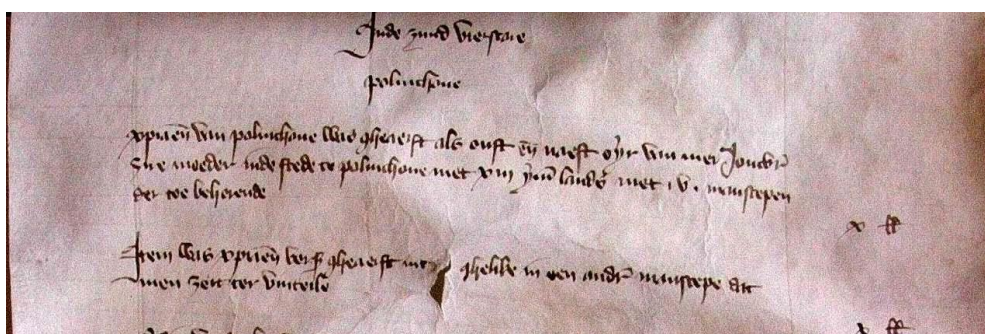
¹⁶⁰ ARA, Rolrekeningen, nr. 1881 (op ong. 20 cm van het einde van de rol): *Mün he(ere) Philip de Visch cochte de toolne tusschen der Yzerne en(de) Renigheers dike uute ghestaake de p(ro)chie van Polinchove jegh(ens) ioncfr(ouw) Iahanen Colin Zannekins weduwe en(de) is ghespleete(n) van den goede van Polinchove ov(er) de vrome*.

tot baljuw van Gent, de Vier Ambachten en het Land van Waas¹⁶¹. Deze Nicolas *de Beelke* was baljuw van Gent van 28 maart 1322 tot 1326 en van 17 augustus 1335 tot februari 1339¹⁶². Is Joanna zijn dochter?

In ons overzicht 'Vroege vermeldingen (voor 1600)' (zie hoger) vermeldden we al dat in 1330 een Jan van Pollinchove de *Overdrach* te Pollinchove en het *Seneschalkschap* (Schoutetendom) van Lo verkocht. Aan wie weten we helaas niet want de originele akte is spoorloos (zie hoger in voetnoot), maar misschien was de koper wel de vader van Joanna van den Beleke (Nicolas?) en had deze geen zonen zodat zijn dochter als zijn feodale erfgename deze leengoederen na hem bezat?

Keren we nu terug naar de overblijvende leengoederen. In de tekst van het leenregister 1365 (**bijlage 1**) wordt aan het eind van de items vermeld: ... *ov(er)ghegh(even) bi Coline Zannekine hare(n) man, en(de) XPiaen Zannekine hare(n) oudsten oyr*. Die oudste zoon en erfgenaam Christiaan wordt dus met de familienaam van zijn vader vermeld: *Zannekin*.

Maar zeven jaar later erfde de moeder (*joncvrouw* genoemd), nog tijdens haar leven haar oudste zoon in deze leengoederen aan en in de leenverheffingsakte van 1372-1373¹⁶³ daarover lezen we dat Christiaan nu met de familienaam *van Pollinchove* vermeld wordt:

*Inde Zuud Vierscare
Polinchove*

*XPiaen van Polinchove was gheaerft als oust en(de) naest oyr van merjoncvr(ouw)
sine moeder inde stede te Polinchove met XIIJ gem(eten) lands met V manscepen
der toe behorende*

XLb

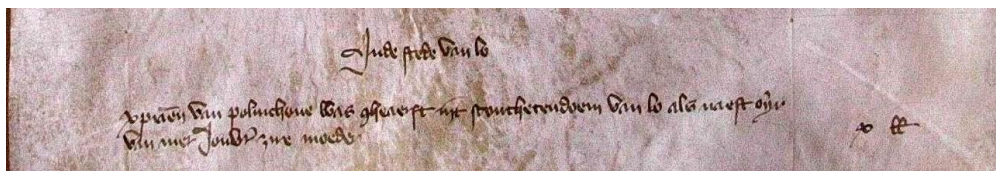
*Item was XPiaen vors(eid) gheaerft van ghelike in een and(er) manscepe dat
men heit ter Vinteile*

XLb

¹⁶¹ A. DESPLANQUE, *Inventaire-sommaire*, Lille, 1872 van de nrs. B 1567 tot 1580, nr. 1565.

¹⁶² H. NOWÉ, *Les baillis comtaux de Flandre. Des origines à la fin du XIVe siècle*, s.l., s.d. [1929], pp. 379 en 580. Of deze de vader van Johanna was lijkt chronologisch minder waarschijnlijk: Johanna's echgenoot overleed tussen 1365 en 3 maart 1368 (n.s.), zij leefde nog als weduwe in 1372-1373. Als Niklaas van den Beleke een eerste maal in 1322 baljuw werd, dan was hij geboren in de jaren 1290 of eerder. Johanna's zoon en erfgenaam Christiaan (Zannekin) van Pollinchove overleed in september 1398. Tussen de geboorte van een vader en het overlijden van zijn zoon ligt meestal toch minder dan 100 jaar ...

¹⁶³ ARA, Rolrekeningen, nr. 1885, rekening van 1372-1372 van de baljuw Jan Lippins.

Inde stede van Lo

*Xpiaen van Polinchove was ghearft int Scouthetendoem van Lo als naest oyr
van mer joncvr(ouw) zine moede(r)*

XLb

Zijn afstammelingen droegen verder de naam **van Pollinchove** en blijkbaar namen ze ook het oude familiewapen **in hermelijn, drie ruiten van keel** over van de oorspronkelijke familie van Pollinchove.

Die oudste zoon was:

- I. **CHRISTIAAN (ZANNEKIN) VAN POLLINCHOVE**, volgt onder II.

II. - CHRISTIAAN (ZANNEKIN) VAN POLLINCHOVE. Hij overleed in september 1398¹⁶⁴.

Leenbezit

In 1372-1373 werd hij door zijn moeder Joanna van den Beleke aangeërfd in drie leengoederen (zie hoger):

- a) te Pollinkhove, een stede van 13 gemeten met vijf achterlenen;
- b) te Pollinkhove, het leengoed genaamd *Ter Vintele*;
- c) te Lo, het *Schoutetendom* van Lo.

In 1376-1378 vinden we *Kerstiaen van Polinchove* terug in enkele zittingen van de Raad van Vlaanderen m.b.t. zijn leengoed het *Schoutetendom* te Lo. Hij had zich bij de Raad beklagd over de schepenen van Lo. Tijdens de laatste jaarmarkt van Lo, die inging met St.-Denijsavond (de avond voor 9 oktober), was hij ziek en had hij plaatsvervangers gestuurd om in zijn naam zijn recht als schout uit te oefenen. Maar de schepenen van Lo hadden deze plaatsvervangers niet aanvaard ... De juridische behandeling van zijn klacht sleepte lang aan. Nog in 1378 werden in deze zaak commissarissen aangesteld (de baljuws van Ieper en Veurne) om de zaak verder te onderzoeken¹⁶⁵.

¹⁶⁴ (Zie verder). Hij was een maand overleden toen zijn zoon III. – Philips op 16 oktober een denombrement indiende voor de leengoederen die hij erfde: ... *verstorven zin by d(en) doot van Xpiaen van Polinch(ove) zinen vad(er) leiden eist ene maent of d(aer)omtrent*

¹⁶⁵ N. DE PAUW, *Bouc van der Audiencie. Acten en sentencien van den Raad van Vlaanderen in de XIVe eeuw*. Tweede Stuk, Gent, 1901-1903:

- Audiencie te Gent, 15 december 1376: pp. 926-927 (nr. 1936, f° 92v-93): *Kerstiaen van Polinchove, scoutete van Loo, an deene zide, ende scepenen van Loo, an dandere zide, van dat hem de voorseide scoutete doleerde ende beclaeghde, dat de voorseide scepenen in sinte Denijs avondt laetst verleden, dat de jaermaerct van Loo ingaet, niet ontfaen wilden in sine stede, om sijn scoutetdom te verdiene, de personen die hi in sine stede gheset hadde, mitsdat hi zo cranc lach van ziecheiden dat hi selve ter stede niet comen mochte om sine officie te doene, daerin zij hem grotelike greverden ende veronrechten, also hi zeide, met meer woorden die sine clachte inhilt; ghehoort*

Ook over het tolrecht verbonden aan zijn heerlijkheid te Pollinkhove lag hij in de clinch met de schepenen van Lo zoals blijkt uit een andere sententie van de Raad van Vlaanderen van eind 1378¹⁶⁶.

Op 29 augustus 1387 vinden we een Christiaan van Pollinchove vermeld als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne. En op 16 oktober 1387 werd hij vernoemd als proost van de Proosdij van St.-Donaas Brugge voor hun bezittingen in Veurne-Ambacht¹⁶⁷. Op 25 september 1388 vinden we *Kerstiaen* (Christiaan) van Pollinchove opnieuw vermeld als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne¹⁶⁸.

Hij had een zoon;

I. PHILIPS, volgt onder III.

---

dantwoorde van scepenen, die hem daerof zuverden met zekeren redenen die haer antwoorde inhilt : So es zoverre ghedaen bi partijen, in presencien van den heren, dat scepenen gheconsentert hebben, dat tallen tiden dat de vorseide scouteten yement stellen sal in sine stede bi openen commissien onder sinen seghel, omme de vorseide officie te regierne in sinen name, ghelijc dat sinen leene toebehoort, dat zij dien ontfaen sullen ende dofficie laten regieren in der manieren dat hi doen mach ende ghecostumert heeft.

- Audiencie te Gent, 14 december 1377: p. 1048 (nr. 2198, f° 128v): *De saken hanghende in daudientie tusschen Kerstiaen van Pollinchove, of ene zide, ende scepenen van Lo, of andre, daerof de heren over hebben eesch ende antworde : Sijn utegestelt toter naester audientie; ende men sal de saken oversien, ende behort er eneghe andworde toe vordre, daerof sal men elken redene doen.*

- Audiencie te Damme, 25 januari 1378 (n.s.): p. 1054 (nr. 2211, f° 130v): *Tusschen Kerstiaen van Polinchove, an deene zide, ende scepenen van Loo, an dandere zide, om ghescil angaende der vriheit van sinen leene ende der vriheit van der stede, daerof Kerstiaen sinen heesch overgaf, ende scepenen daerup hare antwoorde bi gheschriften, sodat Kerstiaen hiesch dantwoorde over te hebbene, omme daerup te verandwoordene ter naester audientie, ommadat hem dinct dat zij nиеwe zaken derin ghetrucken ende voortgheseit hebben in hare antwoorde : Dewelke de heren hem consenteren, ende was hem dandwoorde overghegheven, ghetekent.*

- Audiencie te Male, ... 1378 (n.s.): pp. 1074-1075 (nr.2249, f° 125v): *Tusschen Kerstiaen van Polinchove, an deene zide, ende scepenen van Loo, an dandere zide : So sijn commissarise ghestelt, de baillius van Yppre ende van Veurne, omme de waarheit te wetene up de vermete van partijen, dat over te bringhene, daernaer recht.*

¹⁶⁶ N. DE PAUW, *Bouc van der Audienci* ... Tweede Stuk, a.w.: Audiencie te Gent, 5 september 1378 : pp. 1115-1116 (nr. 2321, f° 146v): *Tusschen Kerstiane van Polinchove, an deene zide, ende scepenen van Loo, an dandere zide, van dat Kerstiaen hem doleerde dat scepenen eneghe vonnessen ghewijst souden hebben, angaende den rechte van den tholne van Loo, die Kerstiaen houdende (es) in leene van Minhere, als van eere calainghe die hi ghedaen hadde up eenen Janne den Wale, omme ghebrec van tholle ende omme de boete die de vorseide Jan daeromme verbuert hadde, dwelke scepenen niet vermochten te doene; uut welken occoisoene Kerstiaen ghecalengiert was van den bailliu van Loo, van scepenenvonnesse te ghemoetene met groten onrechte, daerin scepenen mesdaen hebben grotelike, also hi zede, met meer woorden die sine supplicacie inhilt; ghehoort de were van scepenen, ende vorsien dbesouc datter of ghedaen es: So wijsen de heren, naer den besouke ende al dats voor hemlieden commen es, dat tvonnesse dat scepenen van Loo wijsden, daarmede zij Janne den Wale quitewijsden, dat het ghene prejudicie draghe in tiden toecommende Kerstiaene vorseit noch sinen hoire, an den grond van der tholne, nemaer bliven staende up alsulc recht als te voren, mitsdat scepenen selve kennen dat de tholne leengoet es, ende haren vonnesse niet toebehoort; ende, als van der calainghe die de bailliu ghedaen heeft up den vorseiden Kerstiane, van dat hi scepenenvonnesse ghemoet soude hebben, so bevelen de heren den bailliu ende scepenen, dat sine onghemoeyt laten.*

¹⁶⁷ E. DE COUSSEMAKER, 'Notice sur l'abbaye de Ravensberg', in: *Annales du Comité Flamand de France*, T. VI, pp. 223-282, p. 278: twee oorkonden (transfix): in de eerste oorkonde (29 augustus 1387) verklaren Christiaan van Pollinkhove en Jan Widemont, schepenen-keurheren van de kasselrij Veurne een oorkonde gezien te hebben waarin het bezit van de abdij van Ravensberg van een rente van 25 schellingen bezet op gronden te Pervijze en behorend tot de proosdij van St.-Donaas vermeld staat. Deze oorkonde bevat nog drie bijna volledige zegels van oorspronkelijk zes zegels. In de tweede oorkonde (16 oktober 1387) verklaren Christiaan, als proost en Artur Veyse, Hendrik van der Wegstede en Jan Widemont, schepenen van de proosdij dat een procureur van de abdis van het klooster van Ravensberg een oorkonde getoond heeft die dezelfde rechten stipuleert. Het klooster van Ravensberg, ook Outhof genoemd, was gelegen nabij Merkeghem in de kasselrij Broekburg.

¹⁶⁸ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.: AGSB, St.-Pietersabdij Lo, Oorkonden, nr. 70.

III. – PHILIPS VAN POLLINCHOVE. Hij overleed ca. 1423-1424.

Leenbezit

Op 16 oktober 1398 diende hij een gezegeld denombrement¹⁶⁹ in voor de leengoederen die hij bezat. Het werd overgeschreven in een leenregister van het leenhof Burg van Veurne in hetzelfde jaar opgemaakt¹⁷⁰ (zie de transcriptie in extenso in **bijlage 2**). Hij beschreef zijn leengoederen daarin als volgt:

- a) te Pollinkhove, een *stede* met 36 gemeten, waarvan er 20 gehouden werden in vijf achterlenen¹⁷¹ (het centraal foncier was dus een hofstede van 16 gemeten), samen met de tol van Pollinkhove (een taks van vier denieren op elk pond (1,66%) van de waarde van verscheepte goederen) en de tolleren van Elverdinge, Vlamertinge en Dikkebus;
- b) te Pollinkhove, de *overdrach*, genaamd *de Vintele* met al de rechten en vrijheden die er van oude tijden bijhoorden;
- c) te Lo, het *Schoutetendom*, met 8 gemeten leengrond, gehouden door 45 leenmannen in diverse parochies zoals Lo en Nieuwkapelle.

In de leenverheffingsrekening van 1398-99 vinden we zijn betaalde verheffgelden voor deze leengoederen¹⁷².

Bij het overlijden van een Cathelijne Schinckel, dochter van Boudewijn, erfde hij ook nog een leengoed van 13 gemeten land te Adinkerke, waarvoor hij in 1420-21 het leenverheffingsrecht betaalde¹⁷³.

Loopbaan

Op 6 mei, 18 juni en 1 november 1401 werd hij vermeld als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne¹⁷⁴. Wellicht is hij ook de Philips van Polinchove die in

¹⁶⁹ ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 720.

¹⁷⁰ ARA, RK 1085, dl. 2 (leenregister Burg van Veurne, 1398), f° 101.

¹⁷¹ Blijkbaar slaat in de leenverheffingsrekening van 1372-73 (zie bij zijn vader) de daar genoemde 13 gemeten (hier: 16) enkel op het foncier en niet op de vijf achterlenen.

¹⁷² ARA, RK 17.564, f° 5v: *Polinchove: P(hi)l(ipp)e de Polinchove a relieve un fief tenu de mons(eigneur) p(ar) le t(re)spas de XPien son p(er)e assavoir le mannoi(r) a Polinchove XIII mes(ur)es de t(er)re et le toller app(ar)ten(ant) aud(it) fief. Rechue pour le relief x Lb. – It(em) dud(it) P(hi)l(ipp)e q(ue) a relieve le ov(er)drach a la Vintele q'on tient de mons(eigneur) en une ho(m)mage p(ar) le t(res)pas de XPien son p(er)e. Rechue pour le relief X lb. – Loo: P(hi)l(ipp)e de Polinchove a relief un fief tenu de mons(eigneur) assavoir le scoutetendom de Loo avec toutes les franc(ises) app(ar)ten(ant) p(ar) le t(re)spas de XPien son p(er)e. Rechue pour le relief X Lb.*

¹⁷³ ARA, RK 17.586, f° 5: *De Philippe de Polinchove qui p(ar) le t(res)pas de la di(te) Cateline [Schinckel] a releve un fief tenu de mon dit seign(eu)r de son dit bourg de Furnes conten(ant) XIII mesures de t(er)re. Receu pour le relief X lb.* In dezelfde leenverheffingsrekening vinden we in Adinkerke, er onmiddellijk aan voorafgaand, de erfenis van die 13 gemeten door Katelijne Schinckel bij het overlijden van haar moeder Elizabeth, d.v. Jehan de Mol. Katelijne Schinckel erfde daarnaast ook nog een ander leengoed van drie gemeten te Adinkerke. Vermoedelijk overleed deze Katelijne Schinckel nog in hetzelfde jaar en werden de leengoederen opnieuw vererfd. De 13 gemeten werden geërfd door Philips van Pollinchove en de drie gemeten door een Wouter Reusin. De rekeningpost vermeldt niet welk (familie)verband er was tussen Katelijne Schinckel en Philips van Polinchove.

¹⁷⁴ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.: AGSB, Abdij Eversam, Oorkonden, nrs. 82 (6 mei) en 87 (1 november) en AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nr. 2118.

1413 afgevaardigd werd door de kasselrij Veurne naar een vergadering van rechtbanken te St.-Winoksbergen¹⁷⁵.

Huwelijk en overlijden

Hij huwde tijdens het schepenjaar 19 maart 1399 (n.s.) – 16 maart 1400 (n.s.) en kreeg van de magistraat van de kasselrij Veurne als huwelijksgeschenk 12 pond¹⁷⁶, maar de kasselrijrekening vermeldt helaas niet de naam van zijn echtgenote.

Hij overleed voor het rekenjaar 1423-24, want dan betaalde zijn oudste zoon de leenverheffingsrechten voor de feodale erfenis van zijn vader (zie verder).

Kinderen

In 1437 werd een lijst opgemaakt van een 670-tal ridders en schildknapen uit alle Vlaamse kasselrijen die op basis van hun feodale verplichtingen volgend uit hun leenbezit, tot de strijd konden opgeroepen worden¹⁷⁷. Onder dezen uit Veurne en Veurne-Ambacht vinden we – expliciet als broers vernoemd – **Charles, Louys, Jan et Christien de Pollinchove, f(rer)es**. Gezien de drie bovengenoemde leengoederen door Philips nagelaten werden aan zijn zoon Charles was deze zijn oudste zoon.

Die vermelding wordt gevolgd door de vermelding van een **Jehan de Pollinkhove, filz de Messire Francois**¹⁷⁸. Die eerste vier broers zijn dus zeker géén zonen van die ridder Frans. Voor die Jan van Pollinchove fs Frans, zie bij zijn vader in de 'Vroege vermeldingen (voor 1600)', 1394-95. Jan was in het schepenjaar 1449-50 16de schepen-keurheer. Het feit dat in dat zelfde schepenjaar ook een Lodewijk van Pollinchove (zeer vermoedelijk de Lodewijk uit de groep van vier broers) in de schepenbank zetelde (12de plaats) wijst er ook op dat er tussen de Jan, zoon van Frans en de vier broers géén nauwe verwantschap was, want nauwe verwanten mochten volgens de Veurnse rechtsgebruiken niet gelijktijdig zetelen in de schepenbank.

Philips had volgende kinderen (in de volgorde zoals in de lijst van 1437, maar verder geven we aan dat de Christiaan wellicht de tweede oudste zoon was):

I. CHARLES, volgt onder IV.

¹⁷⁵ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, a.w., I, , p. 231.

¹⁷⁶ KBR, FM 31, I, p. 4, verwijzend naar ARA, RK 41.306.

¹⁷⁷ Deze lijst werd later in de 15de of 16de eeuw abusievelijk geïnterpreteerd als een lijst van de metgezellen van Philips de Goede in zijn militaire expeditie van 1421 om de moord op zijn vader Jan zonder Vrees te wreken (zie volgende noot).

¹⁷⁸ F. BUylaert, J. Dumolyn, P. Donche, E. Balthau, H. Douxchamps, 'De adel ingelijst. Adelslijsten voor het graafschap Vlaanderen in de veertiende en vijftiende eeuw', in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, CLXXIII, Brussel, 2007, p. 136; Voor een grondige studie van deze lijst uit 1437 en de identificaties van de personen op die lijst, zie: P.A. Donche, *Edelen en leenmannen van Vlaanderen 1437*, Berchem-Antwerpen, 2010, i.h.b. voor de vier broers van Polinchove: pp. 334-336.

2. **Lodewijk.** Hij overleed ca. 1479-80.

Leenbezit

Hij kocht van Michiel de Visch een leengoed zijnde de tol tussen de IJzer en de Renigheersdijk met uitzondering van Pollinkhove zelf, tot zover de Veurnse Zuidvierschaar reikte en hij betaalde er het leenverheffingsrecht voor in 1438-1439¹⁷⁹. Dit leengoed wordt ook beschreven in diverse leenregisters van 1451, 1457 en 1465¹⁸⁰. Het werd na zijn overlijden, in 1479-80 geërfd door zijn neef IV.bis.1. Philips van Pollinchove en later diens dochter Magdalena (zie verder).

We merken hierbij op dat dit leengoed in 1365 nog in bezit was van Joanna, de echtgenote van Colijn Zannekin en later van haar oudste zoon Christiaan Zannekin/van Pollinchove. In 1367-68 evenwel had zij dit leengoed, met uitzondering van de tol te Pollinkhove zelf, afgesplitst uit het hof van Pollinkhove en verkocht aan Philips de Visch. Deze Philips de Visch overleed in 1394-1395 en dit leengoed, toen genoemd de visserij en de tol tussen de IJzer en de Renigheersdijk werd geërfd door een Aliane de Visch¹⁸¹. In 1404-1405 werd dit leengoed geërfd door Andrieu de Visch bij het overlijden van zijn vader Aliane. In 1417-1418 werd het geërfd door Michiel de Visch van zijn vader Andrieu. Na 61 jaar in de familie de Visch vertoefd te hebben kwam dit leengoed door deze aankoop dus opnieuw in de familie van Pollinchove.

Loopbaan

Vermoedelijk is hij de Lodewijk van Pollinchove die op 20 april 1439 in een steekspel te Brugge een prijs won: *den Beer*¹⁸².

In 1435 was een Lodewijk van Pollinchove afgevaardigde van de kasselrij Veurne bij de Staten van Vlaanderen.

Hij had een loopbaan in de schepenbank van de kasselrij Veurne¹⁸³:

¹⁷⁹ ARA, RK 17.604, f° 3v: *Pollinchove: Loys de Pollinchove qui achata un fief tenu de mons(eigneur) de son bouch de Furnes alencontre Michiel le Visch, apelle le tonlieu gisans entre de Yserne et Renigheers Dijcke, excepte Pollinchove et aussi longc que la Zuidviersca(re) va. Receu pour le relief X lb.*

¹⁸⁰ RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 58; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 285; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (juli 1457), f° 34 met erboven de vermelding van een latere bezitter: *modo Madelene fa Ph(i)l(ip)s van Poll(inchove) ux(o)r Denijs Cotreel*; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 174v: *Lodewijk van Polinchove by cope jehens Michiel de Visch de tolne tusschen den Yserne et Renigheere dycke zonder Polinchove dats te weten also verre als de Zuidvierscare gaet. Te trauwe en(de) te waerhede en(de) es ghespleten vande leene van Polinchove vors(eid)*; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

¹⁸¹ Merghelyncks analyse vermeldt: *Aliane de Visch* als zoon van Philips de Visch. Maar bij een ander leengoed (een erfelijke rente van 5 pond per jaar in Stuivekinskerke) die in hetzelfde jaar door dezelfde zoon van zijn vader werd geërfd, zien we dat in Henri Hosdeys persoonlijk exemplaar (in privaat bezit) van zijn register van analyses van leenverheffingsrekeningen (waarvan KBR, FM 52 een kopie is) onder de naam Aliane de Visch later in rode inkt bijgeschreven werd: *Guill.me de Visch*.

¹⁸² CH. CUSTIS, *Jaerboeken der stad Brugge*, Brugge, 1765, p. 92.

¹⁸³ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w. Na 1447 vinden we opnieuw kortstondig een Lodewijk van

12 jun 1436 – 26 maa 1437 : iste schepen-keurheer op 18
 11 apr, 6 mei, 17 mei 1439 : schepen-keurheer

In 1439 wordt hij ook vermeld als *ontfanghere vanden lande tsint Omaars* (ontvanger voor het kapittel van St.-Omaars voor hun bezittingen in Vlaanderen, deze bezittingen waren voornamelijk in Alveringem gelegen)¹⁸⁴. In 1441 vinden we een Lodewijk van Pollinchove, parochiaan van Lo als getuige in een oorkonde betreffende een overeenkomst tussen het stadsbestuur Lo en de abdijs over het onderhoud van de St.-Pieterskerk¹⁸⁵. In 1448 vinden we een Lodewyc van Pollinchove, afgevaardigde voor de kasselrij Veurne in een vergadering van rechtbanken te St.-Winoksbergen¹⁸⁶.

Zeer vermoedelijk gaat het nog steeds om dezelfde Lodewijk van Pollinchove die baljuw van stad en kasselrij Oudenaarde werd en daarna van de stad Ieper. Als baljuw van stad en kasselrij Oudenaarde legde hij te Rijsel voor de Rekenkamer de eed af op 4 februari 1451 (n.s.)¹⁸⁷. Hij kreeg als welkomstgeschenk vier kannen wijn. Op 4 mei daarna kwam zijn echtgenote hem vervoegen (allicht had haar man eerst een woning moeten zoeken), zij kreeg eveneens vier kannen wijn aangeboden als welkomstgeschenk¹⁸⁸. Van hem zijn de baljuwsrekeningen voor Oudenaarde bewaard over de periode 6 februari 1451 tot 7 augustus 1455. Uit zijn Oudenaardse periode vinden we ook nog twee rekeningen over de periode 25 oktober 1452 tot 26 februari 1455 (n.s.) van confiscaties van bezittingen van Gentenaars of hun aanhangers in de stad en kasselrij Oudenaarde tijdens de rebellie tegen de Bourgondische hertog Philips de Goede. In 1455-56 kreeg hij bij een bezoek aan Lo, als baljuw van Oudenaarde, twee kannen wijn als welkomstgeschenk¹⁸⁹.

We merken op dat de periode van drie jaar dat hij schepen-keurheer van de kasselrij Veurne was (van 14 februari 1447 tot 17 februari 1450) valt net na het overlijden van zijn broer IV. – Charles (hij nam dus zijn plaats in) en net voor hij baljuw zou benoemd worden in Oudenaarde.

Na Oudenaarde werd hij baljuw van de stad en kasselrij Ieper. Van hem zijn ook de baljuwsrekeningen voor Ieper bewaard over de periode 6

Polinchove in de schepenbank maar allicht is dat zijn neef IV.ter.2. Lodewijk.

¹⁸⁴ P. HEINDERYCX, *Jaerboeken ...*, a.w., II, p. 106, verwijzend naar de rekening van de kasselrij Veurne van 1436, pp. 125, 127.

¹⁸⁵ L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint Pierre de Loo ...*, a.w., p. 115.

¹⁸⁶ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, a.w., I, p. 238.

¹⁸⁷ ARA, Chartes de l'Audience, nr. 190: *le IIIIe jour de fevrier M.IIIc L Louis de Pollinchove, escuier, denommé au blanc des ses presentes, fist es mains de messeigneurs des comptes a Lille au bureau en la chambre le serment accoustumé et bailla caucion de l'office d'Audenarde.* (commissie verleend op 20 januari 1451 (n.s.)).

¹⁸⁸ FM 89, 4de suppl., dl. III, uit: J. VAN LERBERGHE, *Audenaardse Mengelingen*, dl. I, p. 364.

¹⁸⁹ ARA, RK 39.935 (20 april 1455 – 14 februari 1456 (n.s.)), f° 15: *it(em) ghep(rese)nteert Lodewijc van Pollinch(ove) bailiu van Ouden(ar)de IJ k(annen) wijns te V S. de stoop vz XX S.*

augustus 1455 tot 11 januari 1462, wat naadloos aansluit op zijn Oudenaardse periode¹⁹⁰. In 1461-62 kregen hij, als baljuw van Ieper en zijn echtgenote bij een bezoek aan Lo twee kannen wijn als welkomstgeschenk¹⁹¹. In 1462 werd hij door een ander opgevolgd¹⁹².

We vinden nog enkele vermeldingen van een Lodewijk van Pollinchove, waarvan niet zeker is of ze bij deze Lodewijk horen: Een Lodewijk van Pollinkhove was lid van de schuttersgilde van St.-Sebastiaan van Lo in 1455¹⁹³. In 1464 vinden we een Lodewijk van Pollinchove, kerkmeester van de St.-Pieterskerk van Lo¹⁹⁴. Een Lodewijk van Pollinchove verliet tijdens het schepenjaar 17 februari 1466 (n.s.) – februari 1467 (n.s.) de kasselrij Veurne: hij was *vervreemt uter Keure*¹⁹⁵.

Huwelijk en overlijden

Hij huwde voor 1430 met Maria VAN CADSANT (CAYSANT). Zijn echtgenote verkocht een leengoed van 42 gemeten met zes achterlenen te Adinkerke aan Casin Aelvisch, die er in 1430-1431 het leenverheffingsrecht voor betaalde¹⁹⁶. Deze laatste, een poorter van Veurne had er 38 pond groten voor betaald. Daarvoor had Lodewijk eerst een verzoekschrift aan de baljuw van Veurne ingediend om zijn echtgenote erin te onterven en de koper aan te erven. Die aanerving gebeurde op 22 mei 1431¹⁹⁷.

Hij overleed zonder levende nakomelingen, gezien zijn neef Philips zijn enige leengoed erfde (zie verder).

3. JAN, volgt onder IV.bis.
4. CHRISTIAAN, volgt onder IV.ter.

¹⁹⁰ ARA, RK 13.606 en 14.549 (inventaris, dl. II, pp. 351 en 424, dl. III, p. 251).

¹⁹¹ ARA, RK 39.941 (14 februari 1461 (n.s.) – 14 februari 1462 (n.s.)), f° 15v: *gepresenteert Lodewijk van Pollinchove hoochbailliu va(n) Ypre ende m(er) joncfrauwe zijne gheseluede IJ kannen wijns*.

¹⁹² J. VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt in Vlaanderen tijdens de Bourgondische periode*, Brussel, 1967, p. 364, noot 5. Zie ook: RAB, Fonds de Thibault de Boesinghe, nr. 424B, waar men een lijst vindt van hoogbaljuws van Ieper, gepubliceerd in: W. STEVENS, *Analytische inventaris ...*, a.w., 1991, deel 3, pp. 158-160. De lijst aldaar begint in 1114. Bij vergelijking met de lijst van VAN ROMPAEY is deze laatste (voor de behandelde periode) vollediger.

¹⁹³ L. VANDAMME, 'Schutters van de St.-Sebastiaansgilde in Lo', 1455, in: *Westhoek*, jrg. 11 (1995), nr. 4, pp. 149-151.

¹⁹⁴ L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint Pierre de Loo ...*, a.w., p. 175

¹⁹⁵ KBR, FM 31, I, p. 51 (uit ARA, RK 43.165). Hij betaalde 10 pond 13 schellingen *issuwerecht*.

¹⁹⁶ ARA, RK 17.596, f° 3v: *De Casin Alvisch qui achata un fief tenu de mons(eigneur) de son dit bourch de Furn(es) de damoysselle Marye de Casant fe(m)me de Loys de Pollinchove conten(ant) XLIJ mesures de t(er)re avec VJ ho(m)mages ad ce app(ar)ten(ant) gis(ans) en la di)te p(a)roisse. Receu pour le relief X lb.*

¹⁹⁷ KBR, FM 55bis, analyses uit 1903 door H. Hosdey van de stukken betreffende Veurne en Veurne-Ambacht uit de verzameling ARA, Kwitanties van de Rekenkamer te Rijsel ('*Acquits de Lille*'), met bronvermelding toen: *liasse 93, farde 1*.

IV. – CHARLES VAN POLLINCHOVE. Hij overleed ca. 1448-49 (zie zijn vergoeding voor het Schoutetenambt van Lo).

Leenbezit

Hij erfde bij het overlijden van zijn vader de volgende leengoederen, waarvoor hij in 1423-1424 het leenverheffingsrecht betaalde¹⁹⁸:

- a) te Pollinkhove, een stede met 13 gemeten land en de tol;
- b) te Pollinkhove, de *overdrach*;
- c) te Lo, het *schoutetendom*;
- d) te Adinkerke, 13 gemeten land.

Hij verkocht het leengoed te Adinkerke: jonkvrouw N., echtgenote van Casins van Hondeghem betaalde er in 1428-1429 het leenverheffingsrecht voor¹⁹⁹. Maar we zien dat na Charles' overlijden dit leengoed toch door zijn dochter werd geërfd, dus mogelijk werd de verkoop door haar ongedaan gemaakt door naasting (zie verder).

Van zijn leengoed het Schoutetendom (de uitoefening van het schoutambt gedurende anderhalve dag tijdens de jaarmarkt), zien we in de stadsrekeningen van Lo dat, vanaf het rekenjaar 1435-36 dit in de praktijk omgezet was in een schenking in natura: hij kreeg een zilveren kroes (later schaal): *Idem bet(aelt) Charl(es) va(n) Pol(inchove) over zine tolne die hij heift bin der stede van Lo, Sinte Rikers avende en(de) Sinte Rijkers dagh, ene(n) zelveren croes weghe(n)de IX Lb XIII s.*²⁰⁰ (Vanaf 1442-43: IX lb XIX s.; vanaf 1444-45: XII Lb.; St.-Rijkers werd in het bisdom Terwaan gevierd op 9 oktober, dezelfde dag als St.-Denijs.) Vanaf 1448-49 werd dit uitbetaald aan zijn weduwe en dochter (zie verder).

Loopbaan

Hij had een loopbaan in het bestuur van de kasselrij Veurne²⁰¹:

¹⁹⁸ ARA, RK 17.589 f° 5v: *Adenkerque: De Charle de Polinchove qui p(ar) le t(res)pas de Philippe de Polinchove, son pere a releve un fief tenu de mons(eigneur) de son bourc de Furnes conten(ant) XIIJ mesures de t(er)re ou envir(on). Receu pour le relief X lb. – f° 6: Polinchove: De Charles de Polinchove qui p(ar) le t(re)spas de Philippe de Polinchove son pere a releve un fief tenu de mons(eigneur) de son bourc de Furnes conten(ant) un manoir et XIIJ mesures de t(er)re ensemble les ho(m)mes et seignouries a ce app(ar)ten(ant). Receu pour le relief: X lb.; Dudit Charles qui p(ar) le t(re)spas de son dit pere a releve un fief tenu de mon dit seign(eu)r de son dit bourc de Furnes appelle 't Overdrach de Polinchove. Receu pour le relief X lb. – f° 6v: En la ville de Loo: De Charle de Polinchove qui p(ar) le t(res)pas de Philippe de Polinchove, son pere a releve un fief tenu de mons(eigneur) de son bourc de Furnes appelle 't Schoutheetendom van Loo ensemble les ho(m)mes et seignouries a ce app(ar)ten(ant). Receu pour le relief: X lb.*

¹⁹⁹ ARA, RK 17.594 f° 5: *Adenkerke: De damoyselle fe(m)me Casins de Hondeghem qui achata un fief tenu de mons(eigneur) de son bouch de Furnes de Charles de Polinchove conten(ant) XIIJ mesures de t(er)re gisans en lad(i)te p(a)roisse. Receu pour le relief X lb.*

²⁰⁰ ARA, RK 39.920 (1 juni 1435 – 14 juni 1436), f° 8v (marge: *par affirmation de la loy et est ainsi accoustume*).

²⁰¹ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.; SAV, nr. 91, lijst van schepenen-keurheren die in een bepaald jaar voor het eerst hun intrede deden in de schepenenbank; KBR, FM 101, III, dl. 1 vermeldt verkeerdelijk dat hij pas in 1425 voor het eerst schepenen-keurher van de kasselrij Veurne werd. L. VAN HOLLEBEKE, *Cartulaire de l'abbaye de Saint Pierre de Loo ...*, a.w., p. 100 vermeldt een oorkonde van 1430 waarin hij vermeld werd als leenman en schepenen-keurher van de kasselrij Veurne.

24 maa 1423 - 01 mei 1424	: 8ste schepen-keurheer op 17
29 maa 1425 - 07 maa 1426	: 5de schepen-keurheer op 17
24 sep 1427	: schepen-keurheer
20 feb 1432 - na 18apr 1433	: landhouder van commune
13 mei 1434 - 24 mei 1435	: landhouder van commune
12 jun 1436 - 26 maa 1437	: landhouder van commune
26 maa 1437 - 14 feb 1438	: landhouder van de wet
14 feb 1438 - 24 feb 1439	: landhouder van de wet
24 feb 1439 - 17 maa 1440	: landhouder van commune
17 maa 1440 - 04 maa 1441	: 6de schepen-keurheer op 18
04 apr 1441 - 27 feb 1442	: landhouder van de wet
19 maa 1443 - 03 maa 1444	: landhouder van commune
10 juni en 21 okt 1444	: schepen-keurheer
23 ma 1445 - 15 feb 1446	: landhouder van de wet
15 feb 1446 - 14 feb 1447	: 2de schepen-keurheer op 13
14 feb 1447 - 13 feb 1448	: landhouder van de wet.

Allicht is het ook deze Charles van Pollinchove die samen met Lodewijk van Pollinchove met enkele gezellen op de zondag voor Vastenavond 1430 (5 maart) een toneelspel opvoerden in Lo²⁰².

Hij was minstens vanaf 1433 ook af en toe *stedehouder* (plaatsvervanger) van de kapitein van het kasteel van Nieuwpoort en daarvoor ook al *stedehouder van den dunen* geweest. Tijdens de laatste zeven maanden dat de kapitein van Nieuwpoort (Jan van Heurne (*Jehan de Hornes*), heer van Beaucignies) nog leefde was zijn - tot dan - plaatsvervanger, voluit kapitein van Nieuwpoort (4 februari tot 8 september 1436): op 4 februari had hij zich bij het bestuur van Nieuwpoort aangemeld met zijn commissiebrief²⁰³. Op 1 juni 1434 verving hij ook Jan van Horne als commissaris van wetvernieuwing om de jaarrekening van de stad Lo te controleren²⁰⁴.

Tussen 1435 en 1438 werd Westelijk Vlaanderen aangevallen door de Engelsen, omdat het vredesverdrag van Atrecht van 1435, gesloten tussen de hertog van Bourgondië en de Franse koning ook stipuleerde dat de hertog nu mee moest strijden tegen de Engelsen. De Engelsen, die Calais als een kolonie op het vasteland in bezit hadden, gebruikten haar als uitvalsbasis voor belegeringen.

Op 9 augustus 1436 stak de hertog van Gloucester met een leger van 12.000 man bij Grevelingen de rivier de A over en viel de kasselrij Broekburg binnen.

²⁰² ARA, RK 39.915 (stadsrekening Lo 23 mei 1429 - 24 maart 1430 (n.s.)), f° 15: 1429. - *Item sondaeghs voor vastenavond, waeren gepresenteert Charels van Pollinchove en (de) Lodewijk van Pollinchove met haeren ghezellen, die abbatement maecten binder stede, II kammern wyng van X st. den stoop, valet XL s.* E. VANDER STRAETEN, *Le théâtre villageois en Flandre*, 2 dln., Brussel, 1874, 1881, dl. 2, p. 135 vergeet het jaartal om te rekenen naar nieuwe stijl en schrijft verkeerdelijk 1429 (en vergeet bovendien Lodewijk van Pollinchove te vermelden).

²⁰³ R. DEGRYSE, 'Het kasteel en de eerste kapiteins van Nieuwpoort (1385-1489)', in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge*, 132 (1995), pp. 61-80, i.h.b. pp. 71-72, verwijzend naar RAB, Oud Archief Nieuwpoort, nr. 3526, f° 13v, 37v en nr. 3530, f° 10v (commissiebrief).

²⁰⁴ ARA, RK 39.919, f° 1.

Om de kasselrij Veurne te beschermen werden op de grens door het magistrat van de kasselrij troepen gelegd: te Oostcappel onder leiding van Wouter van Gistel, kapitein van stad en kasselrij Veurne, te Hondshoote onder leiding van Charles van Pollinchove, landhouder van de commune en te Adinkerke bij de duinen en de zee, onder leiding van Lanceloot Veyse. Op 12 augustus zetten de Engelsen zich in beweging en zij trokken vanuit Broekburg naar Duinkerke en naar St.-Winoksbergen. Te Roesbrugge staken ze de IJzer over en vielen Poperinge binnen. Poperinge werd in brand gestoken en alle laken die ze er aantroffen werd op 1200 wagens afgevoerd. Om de opmars te stoppen besloten de Veurnambachters om de sluis van Nieuwendamme open te zetten zodat het zeewater de gronden aan weerszijden van de IJzer zou overstromen. Charles van Pollinchove legerde toen te Elsendamme. Dit had resultaat: de Engelsen kwamen de IJzer niet over maar zakten dieper naar het zuiden af. In dat jaar waren er vele vergaderingen van de magistrat van de kasselrij Veurne, *Charles van Pollinchove* was toen de landhouder van commune, de eerste van de 18 schepenen-keurheren was *Lodewijk van Pollinchove* (III.2, ook schepen-keurheer op 17 mei 1439) en onder de notabele inwoners van de kasselrij vinden we ook een *Jan van Pollinchove*²⁰⁵.

Zegel van Charles van Pollinchove, 6 maart 1442 (n.s.)
(ARA, Kwitanties van de Rijssse Rekenkamer, Dozen, 93-94/D)

Op 6 maart 1442 (n.s.) zegelde Charles van Pollinchove, als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne een oorkonde waaraan zijn zegel bewaard bleef²⁰⁶. Het wapen in het zegel is: *in hermelijn drie ruiten* en als helmteken een tornooihoed

²⁰⁵ P. HEINDERYCX, *Jaerboeken ...*, a.w., II, pp. 117, 119, 124, 125, 126, 131, 132 en 136. Mogelijk was hij ook kapitein van het kasteel [fort] van Nieuwpoort geweest: in september-oktober 1436 werd een Charles van Pollinchove, luitenant van de heer van Beausseignies als kapitein van het kasteel van Nieuwpoort vervangen door de heer van Oesselgem en Herbamez (*Inventaire Sommaire des Archives dép. du Nord*, Lille, I, p. 378).

²⁰⁶ Ong. 2,5 cm in diameter. Vermeld in DE RAADT, *Sceaux armoriés ...* a.w., met als bronvermelding: *Chambre des Comptes de Brabant. Acquits de Lille*, I, 93, 94, d.i. ARA, Kwitanties van de Rijssse Rekenkamer, Dozen, 93-94(/D). In FM 55bis (met o.a. analyses van deze verzameling) (p. 57) vindt men van dit zegel een tekening. Een afgietsel van het zegel is in ARA, Verzameling zegelafgietsels, nr. 26.804.

overtopt met een gevleugelde draak. Als schildhouders gebruikte hij twee 'wildemannen zonder knots' volgens DE RAADT, maar het gaat om een wildeman en een wildevrouw (het zegel is vrij klein: 25 mm diameter)²⁰⁷. Het randschrift bevat *CHARELS VAN POLLINCHOVE*.

Huwelijk en overlijden

Hij huwde met Marie VAN HEULE, dochter van Diederik. Zij overleed op 27 mei 1460. Zij werden begraven in de kerk van Pollinchove onder een grote blauwe steen. Deze steen bevondt zich ca. 1800 onder het doksaal van de kerk. De steen had in het midden een ronde inkapping waar vrml. het wapen Pollinchove had gestaan en vrml. in metaal (en in de 16de eeuw geroofd door de beeldenstormers) en op elke hoek van de steen waren ook marmeren schildjes aangebracht. Men zag ook de afdrukken van vijf kleine figuren: een man, een vrouw, twee jongens en een meisje. Rondom de steen was in gotische letters volgende tekst aangebracht (het doksaal verborg een stuk van de tekst)²⁰⁸:

*Hier licht Charels van Pollinchove ... senechal va(n) Loo ..... Hier licht
joufrau Marie van Huule f(ili)a Diederycx 't wijf was Charels va(n)
Poll(inchove) a° M IIII^c LX den XXVII dag i(n) meye*

Afwijkende voorouders in de oude genealogieën

Alle oude genealogieën (1. tot 4. en 6.) vermelden over Charles van Pollinchove dat hij een zoon zou zijn van een **Frans** van Pollinchove en Michault DE LA VICHTE (*in goud een latwerk van sabel*). Deze Frans wordt ook steeds ridder genoemd en die een grote bekendheid zou verworven hebben omwille van zijn dapperheid en zijn wapenfeiten²⁰⁹. En dat hij samen met Pieter van der Burch (ridder en heer van de burcht van St.-Rijkers) een pelgrimstocht naar het H. Land maakte.

Met die ridder Frans wordt allicht bedoeld op de ridder Frans van Pollinchove over wie veel gegevens gekend zijn: zie in onze lijst van 'Vroege vermeldingen (voor 1600)' bij het jaar 1394-95. Deze ridder Frans was in 1394-95 zeker volwassen want hij verkocht toen grond in Lo. Hij is dus geboren voor 1370. Hij was schepen-keurheer van de kasselrij Veurne in 1399, 1402, 1408, 1410 en 1411 en in 1414 was hij nog afgevaardigde van het kasselrijbestuur. Daarna hebben we geen gegevens meer over hem. Maar zijn echtgenote heette wel Ydonie JANIN en niet Michault de la Vichte ... Van ridder Frans is een zoon Jan bekend (*Jehan de Pollinchove, filz de Messire Francois*) die schepen-keurheer was in 1449-50 en overleed voor 1452. Van een zoon Charles vinden we geen spoor.

²⁰⁷ Zie ook P. DONCHE, 'Een wildevrouw als schildhouder', in: *Heraldicum Disputationes*, 2019, pp. 80-82.

²⁰⁸ KBR, FM 38, II, p. 436. De steen wordt niet vermeld in R. VAN BELLE, *Vlakke grafmonumenten en memorietaferelen met persoonsafbeeldingen in West-Vlaanderen*, Brugge, 2006 noch in de databank van het Kon. Instituut voor het Kunstpatrimonium.

²⁰⁹ Ook vermeld in GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, a.w., III, p. 386.

Van de IV. - Charles geven authentieke bronnen daarentegen zeer duidelijk aan dat zijn vader *Philips* heette: toen Charles het leenverheffingsrecht betaalde voor zijn feodale erfenis van leengoederen in Pollinkhove, Lo en Adinkerke (zie hoger), vermeldt de leenverheffingsrekening 1423-24 (op liefst drie plaatsen): *De Charle de Polinchove qui p(ar) le t(res)pas de Philippe de Polinchove, son pere . . .*

Ook hoger wezen we er al op dat de lijst, opgesteld in 1437 om edelen en leenmannen krachtens hun feodale leenplicht op te roepen tot de strijd, een strikt onderscheid maakt tussen enerzijds de vier broers *Charles, Lodewijk, Jan* en *Christiaan* en anderzijds de *Jan van Pollinchove*, zoon van ridder Frans. Ook dit toont aan dat Charles (en zijn drie broers) géén zonen zijn van ridder Frans.

Hij had een dochter:

1. **Margareta.** Zij overleed ca. 1471-1472 en werd toen *joncvrouw* genoemd.

Haar vader had na zijn overlijden blijkbaar geen zonen nagelaten en zijn oudste (of enige) dochter erfde van haar vader zijn leengoederen. De vergoeding voor het Schoutetenambt van Lo werd vanaf 1448-49 uitbetaald aan Charles' weduwe en zijn dochter: *Item bet(aelt) min joncvrouwe de weduwe van TSarels van Pollinchove en(de) Lodewijc van Polinchove voogt van mer joncvr(ouw) den onbeiaerde kinde van TSarels voors(eid) van der toolne die zij hebben van der stede van Lo inco(m)mende Sinte Rikers avonde t(er) Ricker noene ghedueren(de) den Sinte Rikers dach toter zo(n)ne onderganc, ene zilv(er)ine scale werd wesen(de) an zelve XII Lb²¹⁰.* Haar voogd van vaderszijde was dus Lodewijk van Pollinchove (allicht Charles' jongere broer).

Haar medevoogd Philips van Haveskercke²¹¹, heer van Sint-Fleurisse, diende voor haar op 26 oktober 1448 er een denombrement²¹² over in (zie de transcriptie in extenso in **bijlage 3**). De leenverheffingsrechten ervoor werden betaald in 1447-1448²¹³. Die leengoederen, die werden overgeschreven in leenregisters van 1457 (zie de transcriptie in extenso in **bijlage 4**) en 1465, waren:

- a) te Pollinkhove, een hofstede met 13 gemeten land en de tol;

²¹⁰ ARA, RK 39.928 (117 februari 1448 (n.s.) – 14 februari 1449 (n.s.)), f° 6v.

²¹¹ H. VANDERGUCHT, *Rondom den Yzer, Stavele*, 1918, p. 54 noemt Philips van Haveskercke verkeerdelijk haar echtgenoot.

²¹² ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 732.

²¹³ ARA, RK 17.613, f° 3v: *Adenkerke: De Margriete van Polinchove q(ui) p(ar) le t(re)spas de Charels va(n) Pollinchove son pere a releve ung fief tenu de mons(eigneu)r de son bouch de Furnes conten(ant) XIIJ mesures de t(er)re gisans en lad(i)te p(ar)oisse. Receu po(u)r le relief X Lb. – f° 4: Pollinchove: De Margriete de Pollinchove q(ui) par le t(re)spas de son pere Charels de Pollinchove a releve deux fiefs tenus de mons(eigneur) de son bouch de Furnes, le p(re)mier conten(ant) ung ma(n)noir a tout XIIJ mesures de t(er)re et le tonlieu de Renigheere Dijk et le secon 't Overdrach te Pollinchove gisans en lad(i)te p(ar)oisse. Receu pour le relief: XX Lb. – f° 4v: En la ville de Loo: De Margriete de Pollinchove q(ui) p(ar) le t(re)spas de Charels de Pollinchove son pere a releve ung fief tenu de mons(eigneur) de son bouch de Furnes appelle 't Schouthetdom de Loo en la d(i)te ville. Receu po(u)r le relief X lb.*

- b) te Pollinkhove, de *overdrach*²¹⁴;
- c) te Lo, het *schoutetendom*²¹⁵;
- d) te Adinkerke, 13 gemeten land²¹⁶.

Vanaf 1450-51 tot 1455-56 worden twee voogden vermeld: Jacob van Drinkham en Lodewijk van Pollinchove (en vanaf 1451-52 wordt de weduwe van Charles niet meer vermeld), die voor haar van de stad Lo de jaarlijkse vergoeding d.m.v. een zilveren schaal (waarde 12 pond parisis) ontvingen voor haar ambtsleen het Schoutetendom van Lo tijdens de vrije jaarmarkt²¹⁷.

Zij huwde blijkbaar tijdens het rekenjaar 1456-57 met ridder Jan VAN RABODINGHES, heer van Bouchout want vanaf dat rekenjaar staat de

²¹⁴ ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 173v en 174 en dl. 7 (voorloper van dl. 3): *Polinchove. Joncvr(ouw) Margriete van Polinchove bij der doot van Chaerles hur(en) vadre de stede te Polinchove met xij ghemeten lands, de tolne van Renigheersdycke totter Yserne also verre als de Zuutvierscare gaet iij d(enieren) vand(en) ponde van copene ende van vercopen(e) van allen de ghonen die tolne sculdich zijn. Ende heeft ten vors(eide) leengoede v ma(n)nen en(de) elc vand(en) drien houden ij ghemeten, en(de) gelden eene paer handschoen siaers, de vierde man houde xyj ghemeten en(de) danof gelt hij in dienste als mijn hee(re) van Vlaendren ute ligght met zijn ma(n)nen de left van zijn he(e)en costen ende hij es selve schuldich te dienene met eenen perde van C groten oud(e) momten en(de) de vijfste man houd te toolne van drie prochien zuutwaest ove(r) d'Yserne al in een manscepe te trauwen en(de) te waerheden en(de) teenen vullen cope.*

Joncvr(ouw) Margriete voors(eid) als boven eene andre manscepe t'hoverdrach te Polinchove ter trauwe en(de) te waerhede en(de) teen vullen cope. P(re)se)nt Jan Aerleboud, Pauwels Za(n)nekin.

Merk op dat die twee laatste namen van getuigen, gewoon letterlijk overgeschreven zijn uit het leenregister van 1365, van bijna honderd jaar eerder en dus helemaal geen eigentijdse (1465) getuigen zijn! Zo ook gebeurde in ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 284v en dl. 7 (voorloper van dl. 3), f° 364v.

²¹⁵ ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 184v en dl. 7 (voorloper van dl. 3), f° 379: *In de stede van Loo. Joncvr(ouw) Margriete van Polinchove bij der doot van Chaerle van Polinchove hur(en) vader t Schouthetendoom van Loo, van S(in)te Denis avende te noene tote S(in)te Denis daghe dat de zo(n)ne te goede gaet. Ende alle vrijheden die binder stede ghevallen, thoolnen en(de) allen calaengen van LX Lb. en(de) daer beneden. Ende dan comt zoe of de ghone die zo wettelyc heeft ghedaen in hue(re) stede en(de) nemt de roede daer hi se vint en(de) houddt vrijheden van S(in)te Denys avende te noene tote S(in)te Denys daghe dat de zo(n)ne te goede es. Ende da(n)ne moet de vors(eide) scoutheten de roede upgheven den baillieu in kenessen van schepen(en). Ende de vors(eide) baillieu moet hem wet doen wan(n)neer de vors(eide) scoutheten an hem beghe(r)en zal, zond(er) zijn(en) cost van allen calaengen die binder tijt ghevallen zijn. Ende daer toe behooren viij.xx ghemeten lande ter selver manscepe. Ende heeft daer of xxxvj man(n)nen ende men houdet t'meester vrome. Ende ghelden haeren hee(re) eenen pe(n)ninc sdaeghes vand(en) ghemete als hij ute ligghet te mijnen he(r)en orloghe. Ende ute desen ma(n)nen zijnre viere, de ij ghelden iij Lb pepers ende de derde eenen scacht zo welke tijt dat hij heeft eenen nieuwen hee(re), en(de) de vierde x-den pe(n)ninc synxen daghen ter offerande. Ende dit staet te trauwen ende te waerheden ende teen(en) vullen cope. Overghegheven bij Colin Za(n)nekin en(de) Philips van Polinchove. P(re)se)nt Jan Arleboud en(de) Pauwels Za(n)nekin.* Merk op dat de geciteerde getuigen letterlijk overgenomen zijn uit het leenregister van 1365 van bijna 100 jaar eerder en dus geen eigentijdse (1465) getuigen zijn. Zo ook de namen van de 'overgevers': Colin Zannekin (dit was in 1365) en Philips van Polinchove (dit was in 1398). Zo ook in ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, 1457), f° 295 en dl. 7 (voorloper van dl. 3), f° 379.

²¹⁶ ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 159v; dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, 1457), f° 274 en dl. 7 (voorloper van dl. 3), f° 349; L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, a.w., IV, p. 224, daar evenwel voor 1453, 12 gemeten groot genoemd.

²¹⁷ ARA, RK 35.930-35.935, telkens rond f° 6, 7 of 8: bv. 35.930 f° 7: *Item bet(aelt) mer joncvr(ouw) de weduwe tSarels van Pollinchove ov(er) mer joncvr(ouw) hue(re) kinde, Jacob van Drincgam en(de) Lodewijk van Pollinchove voogden van de(n) voors(eide) kinde van der toolne die zij hebben van der stede van Lo inco(m)mende Sinte R(i)k(er)s avo(nd) te rech(er) noene ghedeuren(de) den Sinte R(i)k(er)s tote der zo(n)ne ondergaet ener scale werd zinde werd zinde XII Lb p. (in de marge: p(ar) oor... de bouche de Loys de Polinchove tuteur de lad(ite) fille); idem in 35.931 en volgende en daar expliciet met haar voornaam vermeld ... joncvr(ouw) Margriete van Pollinchove ...*

jaarlijkse schenking van de zilveren schaal op zijn naam: *It(em) bet(aelt) mijn hee(re) van Bouchout rudd(er) ter cause va(n) mijn vrouwe zijne gheselnede vander toolne die zoe heift in de vrye jaermaerct ene scale wert zijnde XII Lb.* Haar echtgenoot was in 1457-58 schepen-keurheer van de kasselrij Veurne (4de op 18) en in 1458-59 landhouder van de wet. Vanaf 1459-60 wordt hij genoemd: ... *mijn hee(re) van Bouchoud rudd(er) hoochbailliu van Veurne en(de) Veurnambacht ter cause va(n) mervrouwe zijne gheselnede ...*²¹⁸ Hij was dus baljuw geworden en over de periode 15 mei 1459 tot 31 augustus 1474 bleven 46 rekeningen van hem bewaard²¹⁹. Allicht was hij voor 15 mei 1459 al plaatsvervangend baljuw geweest voor zijn voorganger ridder Jacob van Drincham. De Veurnse kroniekschrijver PAUWEL HEINDERYCX noemt hem in zijn baljuwlijst: *Mher Jan van Rabodenghes, rudder, heere van Bouchout ende van Bilcque, raet ende camerlinck van den hertoghe van Bourgoigne*²²⁰. In 1468-69 kreeg hij van het stadsbestuur van Lo twee kannen wijn als welkomstgeschenk na zijn terugkomst uit de militaire expeditie naar Luik (zie over die expeditie bij IV.ter.2. Lodewijk van Pollinchove)²²¹.

Wellicht overleed zij zonder nakomelingen omdat haar leengoederen overgingen naar haar neef V. – Adriaan van Pollinchove (zie verder). Vanaf 1472-73 is het ook deze Adriaan die we vermeld vinden in de stadsrekeningen van Lo die jaarlijks een zilveren schaal kreeg.

IV.bis. – JAN VAN POLLINCHOVE. Mogelijk deze Jan van Pollinchove die een korte loopbaan had in de magistratuur van de kasselrij Veurne²²²:

09 maa 1428 - 07 mei 1429	: 6de schepen-keurheer op 17
20 feb 1432 – na 18 apr 1433	: 5de schepen-keurheer op 18
13 mei 1434 - 24 mei 1435	: 4de schepen-keurheer op 17 ²²³

²¹⁸ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.; ARA, RK 35.936 – 35.940, resp. f° 7v, 10v, 9v, 9 en 9.

²¹⁹ ARA, RK 14.014-14.015. Zijn eigen baljuwsrekeningen vermelden hem als heer van *Recoud, Boccoud, Becout, Boccourt, Boicourt*. De precieze naam van zijn heerlijkheid was blijkbaar nogal duister ...

²²⁰ RAB, Kasselrij Veurne, Registers nr. 7bis. (L.P. GACHARD, *Inventaire des archives des chambres des comptes*, II, Brussel, 1843, p. 380 en J. VAN ROMPAEY, *Het grafelijk baljuwsambt ...*, a.w., p. 648 noemen zijn heerlijkheid, zoals in de baljuwrekeningen, resp. *Boccourt* en *Boncourt*).

²²¹ ARA, RK 35.947 (1 april 1468 (n.s.) – 6 maart 1469 (n.s.)), f° 13: *Ghepresenteert mer Jan van Rabodenghes rudder hoochbailliu van Vuerne als hij wederkeerde vand(en) voiage van Ludeke te zinen welleco(m)men II kannen wijns.*

²²² P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.

²²³ De twee laatste vermeldingen lijken problematisch want in dezelfde schepenenjaren was zijn broer IV. – Charles van Pollinchove landhouder van commune. In principe konden in éénzelfde schepenenjaar geen twee nauwe verwanten samen zetelen in de schepenenbank. Moeten we dan misschien aannemen dat deze vermeldingen horen bij de Jan van Pollinchove, zoon van ridder Frans (vermeld in de 'Vroege vermeldingen (voor 1600)' bij 1394-95)? Maar deze *Jan van Polinchove fs Frans* duikt pas op 18 februari 1449 (n.s.) voor het eerst (en ook voor het laatst) op in de schepenenbank en op de voorlaatste plaats (16de op 17). Dat hij dezelfde Jan zou zijn die 21 jaar eerder op 9 maart 1428 al als 6de schepen op 17 opduikt in de schepenenbank lijkt uitgesloten. Dat IV.bis. – Jan, broer van IV. – Charles gelijktijdig zetelde met zijn broer zou eventueel kunnen verklaard worden als de uitsluiting van gelijktijdig zetelen met nauwe verwanten niet goldt als één van beide in functie was als landhouder en enkel tussen 'gewone' schepenen goldt.

In 1436 wordt hij nog geciteerd onder de edele en notabele inwoners van de kasselrij Veurne²²⁴.

Hij huwde met Yolanda VAN CREQUY (*van goud met een kriekelaar van keel*).

Zij hadden volgende kinderen:

1. **PHILIPS**. Hij overleed ca. 1506-07. Hij erfde bij het overlijden van een Lodewijk van Pollinchove (een verwantschap werd niet gespecificeerd in de leenverheffingsakte, maar het moet gaan om zijn oom) een leengoed te Pollinkhove, zijnde de tol tussen de IJzer en de Renigheersdijk (met uitzondering van Pollinkhove zelf, tot zover de Veurnse Zuidvierschaar reikte) en betaalde er het leenverheffingsrecht voor in 1479-1480²²⁵. Misschien is hij de Philips van Pollinchove die in 1474-1475 de kasselrij Veurne verliet ter gelegenheid van zijn huwelijk en hiervoor een issuebelasting van 9 pond betaalde²²⁶?

Hij huwde met Philippa VAN STAVELE (*van hermelijn met een schuinbalk van keel*). Mogelijk is zij het die als weduwe van Philips van Pollinchove hertrouwde met Andries van den Bryarde²²⁷.

Hij had bij Philippa van Stavele twee dochters:

- 1.1. **Magdalena**, die huwde met Denijs COTTREEL (COTTREAU) (*van keel, bezaaid met drietandlansen van zilver*), heer van Espaing, geboren rond 1465²²⁸. Zij erfde van haar vader het leengoed van de tol te Pollinkhove tussen de IJzer en Renigheersdijk (met uitzondering van Pollinkhove zelf), tot zover de Veurnse Zuidvierschaar reikte, waarvoor ze het leenverheffingsrecht betaalde in 1506-07²²⁹. In juli of augustus 1510 verkochten Denijs

²²⁴ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.: SAV, Oorkonden, nr. 148 (14 oktober 1428); AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, rns. 2260 (02 april 1429), 2276bis (26 april 1432), 2278 (18 april 1433), 2296 (23 april 1435), SAN, Burgerlijke Godshuizen, Oorkonden, nrs. 36 (10 juni 1434) en 37 (idem ; P. HEINDERYCX, *Jaerboeken...*, a.w., deel 2, p. 126.

²²⁵ ARA, RK 17.628, f° 5v: *Pollinchove: De Phelippe de Polinchove le quel a releve ung fief tenu de mond(it) seigneur(r) a cause de sond(it) bourg conten(ant) le tonlieu entre le Yserne et Renigheers Dijcke et ce par le trespas de feu Lowijs de Pollinchove. Receu po(u)r le relief XXIIJ S.* Deze registratie vergeet te vermelden 'zonder Pollinkhove (dorp)' (zie bij zijn dochter) ...

²²⁶ KBR, FM 31, I, p. 61, verwijzend naar ARA, RK 43.173 (rekening van 16 februari 1474 (n.s.) – 23 februari 1475 (n.s.)).

²²⁷ SAD, Wettelijke Passeringen, FF48/I, f° 134 (zie J. CAILLIAU, *Duinkerke, Wettelijke passeringen 1506-1648* (AMD FF/48, I-25), Koksijde, VVF-Westkust, 2007, p. 1).

²²⁸ Zie ook: P.A. DU CHASTEL, *Notices...*, a.w., I, p. 578 (genealogie *Cotrel, ou Cottrel d'Esplechin*, I, pp. 576-589), hij situeert Espaing in Bléharies (Z. van Doornik), maar in *Annales Soc. Hist. et Arch de Tournai*, 1896, p. 74 noot 1 situeert bij dezelfde personen deze heerlijkheid in *Wambrechies*, kasselrij Rijsel.

²²⁹ ARA, RK 17.654, f° 5v: *Pollinchove: De Denijs Cottreel a cause de sa femme pour le relief d'un fief tenu de mond(it) seigneur(r) de sond(it) bourg de Furnes, le quel fief est ung tonlieu entre la riviere appelle de Yserne et ung chemin appelle Reninghers Dijk ossi avant que la Zuutvierscare s'extent ..ut tant sen...* [?, betekenis allicht: uitgezonderd] *en la paroiche de Pollinchove et est ledict fief succede a sad(ite) fe(m)me par le trespas de Ph(ilippe) de Pollinchove son pere. Recet X Lb p(arisis)*. Ook in het RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 34 lezen we de latere bezitter in een latere aanvulling er boven geschreven: *Modo Madelene fa Ph(i)l(ip)s van Poll(inchove) ux(or) Denijs Cotreel*.

Cottreel, schildknaap en *Magdeleine* van Polinchove een deel van een brouwerij in de Reperstraat te Duinkerke aan de echtelieden de Bryaerde-Cant²³⁰. Zij overleed als echtgenote van Denis Cottreel in 1526-27 wanneer een dochter Joanna Cottreel het leenverheffingsrecht betaalde voor een leengoed van 10 gemeten land in Warhem, afhankelijk van het Perron van Sint-Winoksbergen²³¹.

- 1.2. **Judoca.** Een Judoca van Pollinchove werd op 26 juli 1536 vermeld in de bepalingen betreffende de goederen van Antoinette Cottreau, dochter van wijlen Denis, jonkheer, heer van Espain, ingeval zij zou intreden in het klooster van de Grauwe Zusters te Rijsel. Aan Jossine Pollinchove schonk zij *sa robe de damas et sa robe de camelot*²³².

2. **NIKLAAS**, die huwde met Anna PLATEEL. Zij hadden een dochter:

- 2.1. **Maria.**

IV.ter. – CHRISTIAAN VAN POLLINCHOVE, gehuwd met N. (Anna ?) van HAVESKERCKE (*in goud een dwarsbalk van keel*).

Kortshuiving in alle oude genealogieën: Margareta van Pollinchove verdonkermaand

De leenverheffingsregisters maken zeer duidelijk dat de vier leengoederen a) te Pollinkhove, de hofstede met 13 gemeten land en de tol aan de Renigheersdijk aldaar, b) te Pollinkhove, de *overdrach*, c) te Lo, het schoutetendom en d) te Adinkerke, de 13 gemeten land in *twee* stappen van feodale overerving, een eerste maal in 1447-1448 overgingen van IV. - Charles van Pollinchove op zijn dochter Margareta van Pollinchove en een tweede maal in 1471-1472 van die Margareta van Pollinchove op (zie verder onder V.) Adriaan van Pollinchove (bij deze laatste erfenisovergang wordt het familieverband tussen de erflater en erfgenaam niet aangegeven). Adriaan was dus géén zoon van Charles.

Alle oude genealogieën daarentegen stellen dat Adriaan van Pollinchove, bezitter van deze vier leengoederen in het laatste kwart van de 16de eeuw, een zoon was van Charles van Pollinchove, bezitter in de eerste helft van de 16de eeuw (en noemen Charles gehuwd met Anna van Haveskercke).

Maar dit kan niet juist zijn: indien V. – Adriaan een zoon van IV. – Charles zou geweest zijn, dan zouden de vier leengoederen bij Charles' overlijden ca. 1447-

²³⁰ SAD, Wettelijke Passeringen, FF/48, I, f° 311v.

²³¹ KBR, FM 48, I, 81 (analyse van leenverheffingen van het Perron van Sint-Winoksbergen).

²³² ADN Lille, 118H 3/5 (Soeurs Grises de Lille). In deze akte voor Jean Dommessent, luitenant van de baljuw van Rijsel, werden nog geakteerd: 1600 pond parisis, een jaarlijkse lijfrente van 40 pond, 300 pond voor de fundatie van een maandelijks mis, een lijfrente van 24 pond aan haar broer Pierre Cottreau en nog 2000 pond en diverse schenkingen aan instellingen in Rijsel.

1448 onmiddellijk op V. - Adriaan overgegaan zijn en nooit eerst op zijn dochter Margareta: in het feodale erfrecht gaan goederen immers steeds over op de oudste zoon en pas bij gebrek aan zonen op de oudste dochter. V. - Adriaan moet dus een andere vader dan Charles hebben gehad.

Gegeven dat *Charles, Lodewijk, Jan* en *Christiaan van Pollinchove* als vier broers vermeld worden in de lijst van 1437 van leenhouders die konden opgeroepen worden tot de militaire dienst (zie hoger) en V. - Adriaans vader niet Charles kan zijn, blijven Lodewijk, Jan en Christiaan over als mogelijke vaders van V. - Adriaan. We kennen de familienaam van V. - Adriaan's moeder: dat is een van Haveskercke. Immers de voorouderlijke kwartieren van VI. - Adriaan van Pollinchove (zoon van V. - Adriaan) (gehuwd met Judoca Knibbe (met kwartieren: *Knibbe, Stavele, Oerenbouts, Doyest*)) zijn: *Pollinkhove, Haveskerke, (van den) Berge, (van der) Burg*. Nu zijn de echtgenotes van de broers Lodewijk en Jan gekend, deze zijn resp. Maria van Cadsant en Yolanda de Crequy, geen van Haveskercke dus.

Overlopen we even de mogelijke vaders van V. - Adriaan:

- III.2. - Lodewijk lijkt al meteen af te vallen. Hij bezat een leengoed (gekocht in 1438-39) dat na zijn overlijden overging op zijn neef Philips, zoon van zijn broer IV.bis. - Jan. Lodewijk lijkt dus overleden te zijn zonder (levende) nakomelingen om zijn leengoed aan na te laten.

- IV.bis. - Jan lijkt ook af te vallen, want als V. - Adriaan een zoon van IV.bis. - Jan zou zijn, dan zou hij een *oudste* zoon geweest zijn, gezien hij de vier leengoederen van de dochter van de oudste broer van zijn vader erfde, maar als hij een oudste zoon van IV.bis. - Jan zou zijn, dan zou hij *ook* dat ene leengoed dat III.2. - Lodewijk bezat als diens oudste neef geërfd hebben. Maar V. - Adriaan heeft dit nooit in bezit gehad, het ging naar de (zekere) zoon Philips van IV.bis. - Jan.

Door eliminatie blijft dus alleen nog IV.ter. - Christiaan over. In dit geval moet Christiaan wel de onmiddellijk jongere broer van IV. - Charles geweest zijn. De opsomming *Charles, Lodewijk, Jan* en *Christiaan van Pollinchove* in de lijst van 1437 is dan niet in volgorde van ouderdom, maar dat hoeft ook niet zo te zijn.

Zeker is dat in de oude genealogieën Margareta van Pollinchove, dochter van IV. - Charles aan de aandacht ontsnapt is en er verkeerdelijk van uitgegaan werd dat de bezitter van de vier leengoederen in de periode 1423-24 tot 1447-48, nl. IV. - Charles van Pollinkhove wel de vader moest zijn van de bezitter van diezelfde leengoederen vanaf 1471-72, nl. V. - Adriaan van Pollinkhove. Maar de eerste was niet de vader, maar wel een oom van de tweede en de tweede erfde de leengoederen van zijn oom niet rechtstreeks, maar van dien kinderloos overleden dochter Margareta.

Ook Margareta's oom Christiaan doodgezwegen in alle oude genealogieën

We vinden een Christiaan van Pollinchove die overleed voor 1463: op 20 april 1463 wordt in de jaarrekening van de kasselrij Veurne *de hoirs en(de) aeldynghen van wijlen was Christiaen van Pollinchove, cuerbroeder* vermeld²³³. Deze overleed dus voor Margareta van Pollinchove (+ 1471-72). Haar feodale erfgenaam was V. - Adriaan. Van deze V. - Adriaan van Pollinchove is de lange loopbaan (1451 tot 1479) in het bestuur van de kasselrij Veurne als schepen-keurheer of landhouder goed gekend (zie verder). We vinden ook in de stadsrekeningen van Lo regelmatig een Adriaan van Pollinchove vermeld als schepen-keurheer of landhouder in de rubriek 'presentwijnen'²³⁴ en alle vermeldingen zijn perfect in overeenstemming met V. - Adriaans loopbaan, het gaat dus om dezelfde persoon. Éénmaal wordt ook de naam van zijn vader vermeld: *Ghepresenteert Adriaen van Pollinchove fs XPiaen en XPiaen Bampoel cuerheers van Veurneambacht, IJ kunnen wijns.*²³⁵ V. – Adriaan was dus zoon van Christiaan.

Zij hadden twee zonen²³⁶:

1. **ADRIAAN**, volgt onder V.
2. **Lodewijk**.

Loopbaan

We vinden Lodewijk van Pollinchove die enkele jaren deel uitmaakte van de schepenbank van Veurne-Ambacht²³⁷:

14 feb 1447 - 13 feb 1448	: 12de schepen-keurheer op 18
13 feb 1448 - 18 feb 1449	: 12de schepen-keurheer op 18
18 feb 1449 - 17 feb 1450	: 12de schepen-keurheer op 17

We vinden Lodewijks zegel in een akte van 11 april 1439 (na Pasen) waarin hij als schepen-keurheer van Veurne-Ambacht optreedt²³⁸. Het zegel is volledig bewaard en toont zijn wapenschild overtopt door een helm met dekkleden en als helmteken een gevleugelde draak. In het randschrift staat: *lodewijc va[n] polinchove*. Het afgebeelde wapen is:

²³³ ARA, RK 43.162 (rekening 15 februari 1464 (n.s.) – 15 februari 1464 (n.s.) (uit: KBR, FM, 31, I, p. 48).

²³⁴ Vermeldingen in de schepenjaren 1456-57, 1461-62, 1462-63, 1463-64, 1464-65, 1466-67, 1467-68, 1468-69, 1469-70, 1470-1471, 1471-72, 1472-73.

²³⁵ ARA, RK 35.945 (10 februari 1466 (n.s.) – 14 februari 1467 (n.s.), f° 15v.

²³⁶ SAG, Fonds van Heurne, nr. 59 vermeldt over dit echtpaar: *en hadden 2 son(en) Adr(iaen) en(de) Jan..*

²³⁷ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w. 11 jaar eerder was er al heel kortstondig een Lodewijk van Polinchove in de schepenbank geweest, maar allicht is dat zijn oom III.2. Lodewijk. In het schepenjaar 18 feb 1449 – 17 feb 1550 was er nog een *Jan van Polinchove fs Frans* schepen-keurheer (16de op 17). Deze kunnen we niet meteen situeren in de genealogie maar hij kan niet dicht verwant zijn aan Lodewijk gezien de rechtsgebruiken nauwe verwantschap in de schepenbank niet toelieten (zie over hem meer in de 'Vroege vermeldingen (voor 1600)').

²³⁸ AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nr. 2323b, derde zegel van links. Hiervan bestaat ook een zegelafgietsel in de verzameling ARA, Zegelafgietsels, nr. 33.246, maar de inventaris vermeldt het jaar in de datum verkeerdelijk als 11-4-1437.

gevierendeeld: in 1 en 4: in hermelijn 3 ruiten, in 2 en 3: een dwarsbalk beladen met ... (een figuur van ronde vorm) of anders een zgn. knobbeldwarsbalk. Zeer vermoedelijk is het wapen in 2 en 3 het familiewapen van *Haveskercke (in goud een dwarsbalk van keel)*, zijn moeder was immers een van *Haveskercke* (het kan niet gaan om het wapen van zijn echtgenote Magdalena van Uytkercke gezien daar geen dwarsbalk maar een kruis in voorkomt (zie verder)). Als het niet om een knobbeldwarsbalk gaat, dan zou de figuur van onbestemde ronde vorm (een roos?) op de dwarsbalk eventueel een breuk kunnen zijn om een deeltak in de uitgebreide familie van *Haveskercke* te onderscheiden van de hoofdtak.

Zegel van Lodewijk van Pollinchove, 11 april 1439 (n.s.)
(AGSB, Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nr. 2323b)

Is hij ook de Lodewijk van Pollinkhove die meestreed met de hertog van Bourgondië om de opstand van het prinsbisdom Luik te onderdrukken? De inwoners van dit prinsbisdom speelden de rivaliteit tussen de Bourgondische hertog en de Franse koning uit om hun onafhankelijkheid door te drukken. Karel de Stoute, in 1465 door zijn vader aangesteld tot luitenant-generaal reageerde fel tegen de Luikse opstand. In reactie op een verbond van 13 Luikse steden tegen Karel de Stoute liet hij in augustus 1466 de stad Dinant, na zeven dagen belegering volledig plunderen en platbranden. In de rekening van de kasselrij Veurne van 17 februari 1466 (n.s.) – februari 1467 (n.s.) werd *by wederkeren uyt Dinant aan Mher* (ridder) Jan van Haveskercke, vier kannen wijn aangeboden, ook de landhouder Joos van Wulfsberghe kreeg vier kannen wijn. Twee kannen wijn werden aangeboden aan Jan de Craene, Lodewijk van Pollinchove, *m(eest)er* Rijkwaert Knibbe, Gillis Aelvisch, *m(ijnhe)er* Florian van Ekelsbeke, *ruddere*, Lodewijk en Jan de Crane, zoons van *m(ijn)her* Omaer, Jan Herbrant en François van Winnezele²³⁹.

²³⁹ KBR, FM 31, I, p. 52, verwijzend naar ARA, RK 43.165.

De strijd was nog niet helemaal gestreden. Nog tot in november 1468 deden de Luikenaars een laatste poging tot opstand. Luik werd na vier dagen belegering in brand gestoken en 600 Franchimontezzen (Luikenaars) werden in de Maas geworpen. In de rekening van de kasselrij Veurne van 5 april 1468 (n.s.) – 22 februari 1469 (n.s.) lezen we dat vanaf 20 november 1468 terug aan twaalf strijders kunnen wijn aangeboden werden als *wellecomme uten voyage van Luudeke*. Lodewijk van Polinchove kreeg toen opnieuw twee kannen wijn²⁴⁰.

Huwelijk

Hij huwde met Magdalena VAN UYTKERCKE (*van zilver met een kruis van sabel beladen met vijf schelpen van goud*), dochter van Roeland. Wellicht is het deze Lodewijk van Pollinchove die in het schepenjaar 27 februari 1442 (n.s.) – 19 maart 1443 (n.s.) van de magistraat van de kasselrij Veurne als huwelijksgeschenk 24 pond ontving²⁴¹.

Mogelijk betreft dit ook de Lodewijk van Polinchove, die in 1474 als neef van Lodewijk van Polinchove de oudere als voorschot op zijn huwelijk van zijn oom een leengoed kreeg, genaamd de tol van Reyghersvliet (zich uitstrekkend in de Zuidvierschaar van de kasselrij Veurne)²⁴². Die oom zou dan III.2. Lodewijk kunnen zijn. Maar het zou dan wel moeten gaan om een later huwelijk gezien hij al in 1442-43 een eerste maal huwde (zie hoger).

V. - ADRIAAN VAN POLLINCHOVE. Hij overleed ca. 1480-1481 (erfenis van zijn leengoederen door zijn oudste zoon VI. – Adriaan). Zijn overlijdensjaar wordt ook bevestigd door de betaling in dat rekenjaar van zijn doodschuld van de St.-Sebastiaansgilde van Lo²⁴³.

Leenbezit

Hij erfde na het overlijden van zijn nicht langs vaderszijde, Margareta van Pollinchove haar leengoederen en betaalde leenverheffingsrecht in 1471-72²⁴⁴:

²⁴⁰ KBR, FM 31, I, p. 55, verwijzend naar ARA, RK 43.167.

²⁴¹ KBR, FM 31, I, p. 31, verwijzend naar ARA, RK 43.141.

²⁴² ARA, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, Burg van Veurne, nr. 306g, zijnde een uittreksel uit een baljuwsrekening van 10 mei tot 21 augustus 1474 (ARA, RK 14.015, in deze rekening f° 8) betreffende de betaling van de tiende penning: *De Loy de Pollinchove l'aisne a donne en avanchem(ent) de mariage a Loys de Pollinchove son nepveu ung fief p(ar) lui tenu de mond(it) s(eigneu)r a cause de sond(it) bourg, appelle le tonlieu de Reyghersvliet extendant en la Zuuvtvierscare de lad(ite) chastellenie de Furnes, lequel fief a este extime p(ar) Achilles de le Bourg, XPiaen Bampoele et aut(re)s hommes(s) de fiefs dud(it) bourg de valiss(ant) de XII Lb. p. en vente ... le temps de mainten(ant) d(o)nt le dix(ie)me denier monte XXIIIJ S q(o)mme il appert p(ar) c(er)tification desd(its) ho(m)mes icy rend(us) avec l'octroy de mess(ieu)rs des q(omp)tes a Malines ...*

²⁴³ ARA, RK 35.948 (6 maart 1480 (ns) – 10 februari 1481 (ns)), f° 3v: *Andre ontfanc die uuter ghilde van mijne(n) heere Sint Jooris ende Sinte Sebastiaens ghegane ende ghestorven zijn bin desen jare ...: Adriaen van Pollinchove (Sinte Sebastiaens).*

²⁴⁴ ARA, RK 17.620, f° 4: *Adenkerke: de Adriaen de Pollinchove quy a releve ung fief tenu de mond(it) s(eigneu)r*

- a) te Pollinkhove, 16 gemeten land met een mote en neerhof, gelegen ten oosten van het kerkhof²⁴⁵
- b) te Pollinkhove, de *overdrach*²⁴⁶
- c) te Lo, het *Senessaelschap* (*Schoutetendom*), ter waarde van 1 mark zilver per jaar. Aan dit leengoed waren ook de heerlijkheidsrechten over de stad Lo verbonden, gedurende anderhalve dag, nl. van 12 u op de middag voor Sint-Denijsdag tot de zonsondergang van Sint-Denijsdag²⁴⁷
- d) te Adinkerke, 13 gemeten land²⁴⁸.

Hij moet nog een ander leengoed verworven hebben, gezien zijn zoon Adriaan het later van hem erfde²⁴⁹:

- e) te Pollinkhove, de tol tussen de IJzer en de Renigheersdijk tot zover de Veurnse Zuidvierschaar reikte. Dit moet hij verworven hebben van Magdalena van Pollinchove, dochter van Philips die het in 1506-07 van haar vader had geërfd. Philips van Pollinchove had het in 1479-80 geërfd had van Lodewijk van Pollinchove, die het in 1438-39 gekocht had van Michiel de Visch.

Hij kocht ook nog zelf een aantal leengoederen (die na zijn overlijden deel uitmaakten van de erfenis van zijn twee oudste zonen):

- f) in 1448-49 van Jan van Scoren: een leengoed in Veurne-Beosterpoort, groot 2 gemeten benoorden de Heer Oliviersbrug²⁵⁰.

---

et de sond(it) bourg de Furnes par le trespas de feu madame M(ar)griete de Pollinchove, conten(ant) XIIJ mesures de t(er)re gis(an)t en lad(ite) paroiche. Receu po(u)r le relief X lb. – Pollinchove: de Adrian de Pollinchove qui a releve unq fief tenu de mond(it) s(eigneu)r et de sond(it) bourg par le trespas de madame Magriete de Pollinchove contenant XVJ mesures de t(er)re avec la mote et bassecourt gisant au coste de oost du lat.. de Pollinchove. Receu pour le relief X l. p(ar)is) – f° 4v: [Pollinchove] Dud(it) Adrian de Pollinchove qui a releve unq fief tenu de mond(it) s(eigneu)r et de sond(it) bourg appelle en Flament le Overdrach avec les appartenances, francises et libertes, p(ar) le trespas de madce.. (?) dame Magriete de Pollinchove. Receu po(u)r le relief X Lb p(ar)is). – Loo: Dud(it) Adrian de Pollinchove qui a releve unq fief tenu de mond(it) s(eigneu)r et de sond(it) bourg de Furnes par le trespas de madce.. (?) dame Magriete de Pollinchove, valissant unq marc d'argent par an appelle en Flament le Senessaelscip de Loo a cause du quel fief luy compete et appartient la seignourie de la ville de Loo depuis les XIIJ hueres de midi devant le jour Saint Denys jusques au sollel couchant au jo(u)r dud(it) S(ain)t Denys. Receu po(u)r le relief X lb p(ar)is).

²⁴⁵ RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 57; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 284v; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 33v; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 173v; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

²⁴⁶ RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 57; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 284v; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 33v; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 174; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

²⁴⁷ RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451): niet te vinden (?), geen rubriek 'Inde stede van Lo'); ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 295; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 43; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 184v; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

²⁴⁸ RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 41v (vermeldt verkeerdelijk XIIIJ gemeten); ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 274; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 23; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 159v; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

²⁴⁹ We weten niet wanneer precies hij dit leengoed verwierf. Hoewel tussen 1438-39 en 1480-81 geen hiaten voorkomen in de leenverheffingsrekeningen vinden we geen leenverhef door hem voor dit leengoed.

²⁵⁰ Leenverheffing: KBR, FM 52 uit ADN, C98; RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 34; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 267; RAB, Kasselrij

g) in 1450-51 van Willem van de Wale: een leengoed te Izenberge, groot 13 gemeten met drie achterlenen (een leenregister van omstreeks 1465 vermeldt evenwel als verkoper: Willem Gontier (?))²⁵¹.

h) in 1454-55 van Wouter van Gent: een leenhof in Veurne-St.-Walburga, bestaande uit een *stede* (het foncier) met 44 gemeten land en 44 achterlenen genaamd het *Hof van Noordburch*, en gelegen ten noorden van Veurne²⁵².

Vanaf het rekenjaar 1472-73 vinden we hem vermeld in de stadsrekeningen van Lo voor zijn leengoed het Seneschaelschap (Schoutheetendom) van Lo: *Betaelt Adriaen van Pollinchove seneschael van de stede van Loo vander toolne die hij heeft inde vrye jaermaerct ene zelverine scale waert zinde XIJ Lb*²⁵³

Mogelijk is het ook nog steeds dezelfde Adriaan van Pollinchove die te Houtem een leengoed van 10 lijnen bezat, afgesplitst uit het Hof van Pietswal²⁵⁴.

In 1470 werd hij opgetekend in een lijst van leenhouders van de Burg van Veurne waar als feodale verplichting op het leen militaire bijstand aan de vorst verschuldigd was²⁵⁵. Zijn bezit dat daarmee belast was betrof:

- 1) 12 gemeten land (plaats niet vermeld, allicht Adinkerke, d.i; leengoed d)),
- 2) de *overdrach*, genaamd de *Ventelle* in Pollinkhove (d.i. leengoed b)),
- 3) 14 gem. land in Izenberge (d.i. leengoed g)),
- 4) een stede met 16 gem. land in Pollinkhove en 14 achterlenen (d.i. leengoed a)),
- 5) 44 gem. land in Veurne-St.-Walburga met 41 achterlenen (d.i. leengoed h)).

Daarvoor diende hij resp. een strijder te voet, één te paard, één te voet, één te voet en tenslotte nog één te paard te leveren.

In september 1472 werd een nog veel gedetailleerder register opgemaakt²⁵⁶ van lenen waarop een taks geheven werd als bijdrage in de oorlogskosten (van Karel de Stoute). Het register is niet volgens plaats, maar volgens getaxeerde

Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 16; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 151; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3).

²⁵¹ Leenverheffing: KBR, FM 52 uit ADN, C98 die als verkoper Guillaume de la Wale vermeldt; RAB, Leenhof van de Burg van Veurne-Ambacht, nr. 4 (juli 1451), f° 35; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 268; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 17; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 152, vermeldt als verkoper: Willem Gontier (sic); ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3). Later genoemd *de Verbrande Hofstede*. In 1616 aangekocht door Frans Zannequin, pastoor van Izenberge, zie L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, a.w., IV, p. 191.

²⁵² Leenverheffing: KBR, FM 52 uit ADN, C98; ARA, RK 1085, dl. 6 (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 276, waar 45 ipv 44 achterlenen vermeld worden; RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 25 met erboven enkele latere bezitters: *modo Jacob van Pollinch(ove) fs Adriaens | modo Baltazar vand(er) Gracht bij coope a°1540*; ARA, RK 1085, dl. 3 (leenregister Burg van Veurne, juli 1465), f° 162v; ARA, RK 1085, dl. 7 (voorloper van dl. 3). Het denombrement werd overgegeven door Boudin van der Burch; L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, IV, p. 250.

²⁵³ ARA, RK 35.951 (11 mei 1472 – 1 april 1473 ('n.s.)) rubriek *Andre lasten*, f° 9.

²⁵⁴ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, IV, p. 203.

²⁵⁵ RAB, KV, Leenhof van de Burg van Veurne Ambacht, 142 (1470 in een 17de-eeuwse kopie), f° 8v en 9. Dit register werd in zijn geheel uitgegeven en commentarieerd in: P. DONCHE, 'Militaire leenverplichtingen voor leenhouders van het prinselijk leenhof van de Burg van Veurne, 1470 en 1475', in: *Westhoek*, 23 (2007), pp. 21-41, daar resp. de nrs. 99, 101, 102, 103 en 106.

²⁵⁶ ARA, RK 1086: *Papier des fiefz et arri(ère) fiefz de Furnes, tauxez a finan(ce) et aut(re)m(en)t pour le fait de la gherre* (202 folio's).

persoon geordend. Hier vinden we op f° 107-107v Adriaan van Pollinchove, voor volgend leenbezit, waarvoor hij op zijn inkomsten daaruit getaxeerd werd met een belasting van 215 pond 12 schellingen parisis:

Adriaen de Polinchove tient

[1] *une rente de XXX S par. en fief de mondit s(eigneu)r le duc a cause de sondit bourg de Furnes assigne sur la maison de maistre Guillaume Vlamync en la ville de Furnes. (hoofdleen)*

[2] *Item tient encore unq autre fief de mondit s(eigneu)r le duc a cause de sondit bourg de Furnes gis(ant) en Boostpoort conten(ant) II mesures de t(er)re ou enviro(n) valissant par an en cense XXXVJ S la mesu(re) (hoofdleen, d.i. het leengoed f), later in bezit van zijn tweede zoon Christiaan (zie verder))*

[3] *Item tient encore unq aut(re) de mondit s(eigneu)r le duc a cause de sondit bourg de Furnes gis(an)t en la paroische d'Yseberghe conten(ant) XIIJ mesures de terre ou enviro(n) valiss(an)t par an en cense XXXVJ S la mesure dont en sont tenuz IIJ ho(m)mages (hoofdleen, d.i. het leengoed g), later in bezit van zijn zoon Christiaan (zie verder))*

[4] *Item tient encore unq fief a cause de mademoiss(ell)e sa fe(m)me de IIIJ mesures de terre gisant en Boosterpoort valissant par an en cense XIIJ lb (achterleen)*

[5] *Item tient encore unq ault(re) fief de Rycquaert Deteghela(re) gisant en la paroische D'Adinkerke conten(ant) XIIIJ mesures de terre ou en(viron) valissant par an en cense XVJ S la mesu(re) dont la fe(m)me du ... des Dunes tient la moith(ie) dudit fief en douaire (achterleen, d.i. het leengoed d), later in bezit van zijn tweede zoon Christiaan en kleinzoon Daneel fs VI. - Adriaan (zie verder))*

[6] *Item tient encore unq ault(re) fief de mondit s(eigneu)r le duc de XLIIJ mesur(e)s de terre ou enviro(n) gisant en la paroische de St Woubuerghen valissant par an en cense XLVIIIJ S la mesure et est chargie de VIIJ S par. de rente par an a l'abbeye de Saint Nicolay les Furnes (hoofdleen, d.i. het leengoed h), later in bezit van zijn oudste zoon Adriaan en kleinzoon Jacob fs VI. - Adriaan (zie verder))*

[7] *Item tient encore unq aul(tre) fief de Robert de Wavrin gisant en la paroissche de Ren(in)ghe conten(ant) IIIJ mesures de terre ou enviro(n) valissant par an en cense VJ lb par. ch(a)que d'une p(ai)r de gans a son s(eigneu)r par an (achterleen)*

[8] *Item tient encore unq ault(re) fief de Cornille vand(en) Terho.. gisant audit Ren(en)ghe conten(ant) V mesures de terre ou enviro(n) valissant par an en cense X lb par. (achterleen)*

[9] *Item tient e(n)core un fiefz de Tg..oy Colins q(on)ten(ant) X mesures de t(er)re ou enviro(n) gisant en la paroische de Polinchove valissant par an XXXIIIJ (achterleen)*

[10] *Item tient e(n)core unq ault(re) fief de mons(eigneu)r de Drinch(am) de V mesures de terre ou enviro(n) gisant en la paroische de Polinchove valissant par an XVIIJ L X S p. (achterleen, later in bezit van zijn kleinzoon Adriaan fs VI. – Adriaan (zie verder))*

So(m)me de la revenu desd(its) fiefz par an sans rabat rentes ... de mais(ons) et aultr(res) ch(ar)ges II^c XV Lb XIIJ S parisis

In 1475 werd een 6de penning (belasting van 16,7%) geheven op de jaarlijkse inkomsten van lenen en achterlenen voor de afkoop van de militaire dienstplicht rustend op leengoederen²⁵⁷. Op de 63 genoemde personen in de rekening daarover opgemaakt is Adriaan van Polinchove met een belasting van 72 pond 16 schellingen 8 denieren parisis veruit de grootste betaler.

²⁵⁷ ARA, RK 24.652, volledig gepubliceerd in P. DONCHE, 'Militaire leenverplichtingen ...', a.w., pp. 39-41.

Zegel

Van hem vinden we niet minder dan drie oorkonden met zijn zegel. Het zegel toont zijn wapen, overtopt door een helm met dekkleden en een randschrift. Het wapen is hetzelfde als van zijn broer Lodewijk: *gevierendeeld: in 1 en 4: in hermelijn drie ruiten, in 2 en 3: een knobbeldwarsbalk*. Ook hij voerde dus het gevierendeelde wapenschild van de ouders: *van Pollinchove* en *van Haveskercke*.

De oorkonden²⁵⁸ dateren van:

- 21 november 1453, waarin hij optreedt in zijn functie van schepen-keurheer;
- 2 januari 1455 (n.s.), waarin hij optreedt in dezelfde functie;
- 10 mei 1456, dit betreft een persoonlijke akte.

Het gevierendeelde zegel van Adriaan van Pollinchove, 10 mei 1456
(SAV, Oorkonden, 189)

Hij bewoonde een huis te Veurne en had van de magistraat van de stad toelating gekregen om voor de poort van zijn woonst een bank van vijf voet breed, dwars op de straat te mogen plaatsen. In een oorkonde van 10 mei 1456 verklaarde hij dat hij de stad zeker geen hinder wou veroorzaken, dat hij dit niet als een verworven recht beschouwde en beloofde hij deze meteen te verwijderen op het minste verzoek van het stadsbestuur, zonder discussie of verwijl²⁵⁹. Boven het wapenschild staat een helm met als helmteken een gevleugelde draak.

²⁵⁸ Resp. Abdij Ter Duinen, Oorkonden, nrs. 2354 (volledig, maar wat versleten) en 2359 (fragment dat enkel nog het wapen toont en een dekkleed van de helm) en SAV, Oorkonden nr. 189 (zie foto). Die laatste akte wordt ook vermeld in KBR, FM 31, III, verwijzend naar '*chartes archives communales Furnes, nr. 102*' (dit is een oud nummer voor wat nu nr. 189 is). Het wapen werd daar door Arthur Merghelynck wel zeer gedetailleerd beschreven als: *écartele, 1 et 4: de Polinchove brisé d'une feuille de trèfle en abime, 2 et 3: de ... à une fasce nouée (fasce nouée = knobbeldwarsbalk : een dwarsbalk met één of meer ronde verdikkingen), à l'antique heaume, cimée d'un monstre ailé volant*. Merghelynck ziet wel bijzonder veel kleine details die wij toch niet er in konden onderscheiden.

²⁵⁹ SAV, Oorkonden nr. 189: *Kenlyc zij allen lieden ute dien dat nu Adriaen van Pollinchove gheconsenteert ende ghewillecuiert es ten title van vriendscepen by burchmeest(er)s ende schepen(en) van der stede van Veurne vanden jare xiiijC vive ende vichtich laetstleden te moghen stellen ende maken voor de poorte van minnen huze daer ic in woonachtich bein binder zelve stede een banxkin lanc vijf voeten dweers ter strate waert upgaende te minnen aysemente ende ghehanscepe. So eist dat ic als by dien niet willende de vors(eide) stede daer by vercranct of possessie up haer vercreghen te zine ter pre.. van diere. In toeco(m)mende tijden belooft hebbe ende by dese mine p(rese)nte l(ett)ren belove den burchmeesters ende scepen(en) der zelve stede diet nu zyn of naermaels wesen zulle(n), 't vors(eide) banxken te neutren (?) en(de) af te doene altyds te hu(er)en ombiedene ende wederroupene zonder enich descusteit of delay daer in te makene ter p(resente) indicie en(de) in ver...heide vanden rechte en(de)*

Loopbaan

Zeer waarschijnlijk is het deze Adriaan van Pollinchove die we ononderbroken van 17 maart 1440 tot 16 februari 1451 terugvinden als *clerc van de papieren van weese* van het kasselrijbestuur²⁶⁰.

In de periode (1445 – 1448) woonde hij allicht in Lo: hij betaalde immers jaarlijks een rente van 20 schellingen voor het gebruik van een brug over de stadsvesten: *It(em) ontfanghene van Adriaen va(n) Poll(inchove) van der rente van der Brugghe ligghen(de) ov(er) der stede watere an zijne woonste XX S*²⁶¹. We vinden Adriaan van Polinchove als baljuw van Lo, die een rekening van 18 november 1441 tot 17 november 1442 opmaakte²⁶².

Vanaf 1451 begon hij aan een loopbaan van schepen-keurheer van de kasselrij Veurne. Even tevoren nog was zijn oom Lodewijk een aantal jaar schepen-keurheer geweest om dan te kiezen voor een loopbaan als baljuw. Adriaan lijkt zijn plaats ingenomen te hebben. Hij maakte snel carrière: elf jaar later stootte hij al door tot de hoogste functies²⁶³:

16 feb 1451 - 15 feb 1452	: 16de schepen-keurheer op 18
15 feb 1452 – 13 feb 1453	: 13de schepen-keurheer op 17
13 feb 1453 – 12 feb 1454	: schepen-keurheer
29 mei en 19 dec 1454, 14 jan 1455	: schepen-keurheer
1456 - 1457	: schepen-keurheer ²⁶⁴
15 feb 1457 – 16 feb 1458	: 5de schepen-keurheer op 18
5 mei 1459	: schepen-keurheer
1461 - 1462	: schepen-keurheer ²⁶⁵
16 feb 1462 – 15 feb 1463	: landhouder van commune
1463 - 1464	: schepen-keurheer ²⁶⁶
16 feb 1464 – 14 feb 1465	: landhouder van commune
2 juni 1466	: schepen-keurheer
1467 - 1468	: schepen-keurheer ²⁶⁷
05 apr 1468 – 22 feb 1469	: landhouder van commune
22 feb 1469 – 08 mei 1470	: 8ste schepen-keurheer op 18
8 mei 1470 – 25 apr 1471	: 3de schepen-k. op 18 en daarna landhouder van commune i.p.v. Omaar de Crane

---

vrijheden der zelve stede. Oorconde mijns zeghele hier an ghehanghen den tiensten daghen van meye in 't jaer duust vierhondert zesse ende vichtich.

²⁶⁰ ARA, RK 43.139, f° 31; 43.140, f° 26; 43.141, f° 27v; 43.142, f° 28v; 43.143, f° 29v; 43.144, f° 31; 43.145, f° 32v; 43.146, f° 31; 43.147, f° 28v; 43.148, f° 31v en 43.149, f° 32.

²⁶¹ ARA, RK 39.925 (1445-46), f° 4v; 39.926 (1446-1447), f° 5; 39.927 (1447-1448), f° 4 (de jaren ervoor en erna betaalden anderen die rente).

²⁶² ARA, RK 14.260 (inventaris, dl. II, p. 396).

²⁶³ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w. Eenmaal wordt hij in een compilatielijst als ridder vermeld, maar in officiële akten wordt dit niet bevestigd.

²⁶⁴ Vermeld als dusdanig in stadsrekening Lo 14 februari 1456 (n.s.) – 14 februari 1457 (n.s.), f° 19v.

²⁶⁵ Vermeld als dusdanig in stadsrekening Lo 14 februari 1461 (n.s.) – 14 februari 1462 (n.s.), f° 15, 15v.

²⁶⁶ Vermeld als dusdanig in stadsrekening Lo 14 februari 1463 (n.s.) – 15 februari 1464 (n.s.), f° 14.

²⁶⁷ Vermeld als dusdanig in stadsrekening Lo 14 februari 1467 (n.s.) – 1 april 1468, f° 14.

1471 - 1472	: schepen-keurheer ²⁶⁸
1472 - 1473	: schepen-keurheer ²⁶⁹
13 okt 1473	: schepen-keurheer
16 feb 1474– 15 feb 1475	: landhouder van commune
19 feb 1478 – 16 feb 1479	: landhouder van commune

In 1454 vertegenwoordigde hij als schepen-keurheer de kasselrij Veurne in een overeenkomst met de stad Ieper betreffende poorters van Ieper die bezittingen hadden in de kasselrij Veurne²⁷⁰. In 1457, 1459, 1460, 1466 vertegenwoordigde hij de kasselrij Veurne in vergaderingen van rechtbanken te St.-Winoksbergen²⁷¹.

Mogelijk gaat het ook om deze Adriaan van Pollinchove die ontvanger was van de renten, issuwen en leenverheffingsrechten van het prinselijk leenhof Burg van Veurne in de periode 1455-56, 1458-1460, op 25 maart 1465, van de *rennenge* (= begin juli) 1465 tot de *rennenge* 1468²⁷² en van de *rennenge* 1468 tot de *rennenge* 1476 in naam van Christoffel Buridaen en van de *rennenge* 1479 tot de *rennenge* 1480 in eigen naam²⁷³. Of die laatste leenverheffingsrekening²⁷⁴ nog aan deze Adriaan (als een laatste rekening) dan wel aan zijn gelijknamige zoon Adriaan moet toegeschreven worden is niet duidelijk, want hij overleed rond die tijd: zijn zoon Adriaan gaf in de volgende leenverheffingsrekening (*rennenge* 1480 - *rennenge* 1481) de leengoederen aan die hij van zijn overleden vader had geërfd.

Op 22 juli 1466 maakte hij aan de Bourgondische Rekenkamer te Rijsel een leenregister over betreffende alle lenen afhankelijk van dit leenhof (toestand tot de tweede week van juli (de *rennenge*) 1465), zoals blijkt uit de geschreven nota op de eerste folio: *Renouvelé ce registre et apporté en la Chambre par Adriaen de Polinchove, receveur des reliefs de Furnes, le xxe jour de juillet anno m.cccc.lxvi*²⁷⁵. In zijn functie van ontvanger van leenverheffen vinden we zijn handtekening op een document van 19 september 1470: *Adr(iaan) de Poll(inchove)*²⁷⁶:

²⁶⁸ Vermeld als dusdanig in stadsrekening Lo 26 april 1471 – 11 mei 1472, f° 15.

²⁶⁹ Vermeld als dusdanig in stadsrekening Lo 11 mei 1472 – 1 april 1473 (n.s.), f° 15.

²⁷⁰ I. L. A. DIEGERICK, *Inventaire ... ville d'Ypres*, a.w., III, p. 226-227, akte van 14 januari 1455 (n.s.).

²⁷¹ L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, a.w., I, pp. 240, 241 en 243.

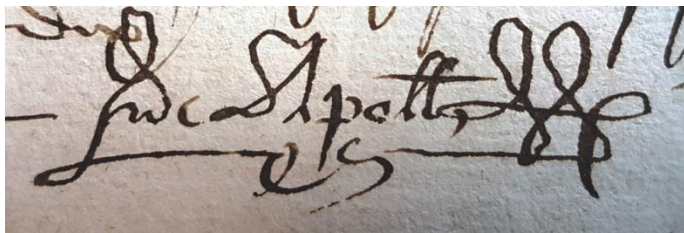
²⁷² R. OPSOMMER, 'Omme dat leengoed es thoochste dinc van der weerelt'. *Het leenrecht in Vlaanderen in de 14de en 15de eeuw*, 2 vols., Brussel, Alg. Rijksarchief, 1995, dl. 2, pp. 639-640 en pp. 641-642; ARA, RK 17.614-17.616; Op 1 maart 1449 (1450 n.s.) schreef hij een recipisse (ontvangsbewijs) uit voor de ontvangst van 20 pond parisis, als leenverhef voor een leen in Adinkerke van Omaar Alvisch, voogd van Copkin, zoon van Simon Cant (RAB, Charters met blauw nummer, nr. 6537, blauw nr. 1480); Op 23 juli 1464 werd hij ook vermeld als lid van het leenhof van de Burg van Veurne (RAB, Charters met blauw nummer, nr. 7499, blauw nr. 3076).

²⁷³ J. DUMOLYN, *Staatsvorming en vorstelijke ambtenaren in het graafschap Vlaanderen (1419-1477)*, Prosopografische databank op CD-ROM (bij Christoffel Buridaen), Antwerpen, 2003, op basis van ARA, RK 17.617-17.624 en ARA, RK 17.628.

²⁷⁴ ARA, RK 17.628.

²⁷⁵ ARA, RK 1085, dl. 7 (een kopie van dl. 3 in hetzelfde geschrift).

²⁷⁶ ARA, Kwitanties van de Rijselse Rekenkamer, Portefeilles, nr. 95-96, 13de laatste stuk.

Allicht is het ook deze Adriaan van Polinchove die rekeningen van inkomsten van kleine renten in de stad en kasselrij Veurne over de periode *rennenge* 1456-57 en *rennenge* 1460 tot *rennenge* 1462 opmaakte²⁷⁷. En ook deze Adriaan van Pollinchove die als commissaris in de plaats van de abt van de Duinenabij de stadsrekening van Lo over het jaar 1477-78 verifieerde²⁷⁸.

We vinden Adriaan van Pollinchove in 1455 ook vermeld als lid van de schuttersgilde St.-Sebastiaan te Lo²⁷⁹.

Huwelijk

Hij huwde met Petronella VAN DEN BERGHE²⁸⁰ (*in goud met een schuinkruis van keel beladen met vijf ringen van zilver*)²⁸¹ tijdens het schepenjaar 14 februari 1447 – 13 februari 1448 en kreeg bij die gelegenheid van het kasselrijbestuur, als dienstdoende klerk van de weeskamer, een som van 24 pond²⁸².

Zij hadden volgende kinderen²⁸³:

1. **ADRIAAN**, volgt onder VI.
2. **Christiaan**, tweede oudste zoon. Hij overleed ca. 1492-1493. Hij erfde in 1480-81 bij het overlijden van zijn vader volgende leengoederen²⁸⁴:

²⁷⁷ ARA, Kwitanties van de Rijsselse Rekenkamer, Doos 1346/B-1347/A, omslag 55 (kleine renten, issuwen en verhefgelden, 6 folio's perkament); ARA, RK 47.541-47.542 (inventaris dl. VI).

²⁷⁸ ARA, RK 35956, f° 1 : 14760s (1476ns), 24 *dach van maerte zo kwamen te Loo eersame ende discrete personen Adriaen van Pollinckhove ghesubrogeert inde stede van eerwaardighen vader in gode min heere d'abt van den dune.*

²⁷⁹ L. VANDAMME, 'Schutters van de St.-Sebastiaansgilde in Lo', 1455, in: *Westhoek*, II (1995), pp. 149-151.

²⁸⁰ De genealogie HdG situeert het huwelijk in 1431 (?) en noemt haar dochter van de heer van Watervliet (heerlijkheid in Handzame, in bezit van de familie van den Berghe).

²⁸¹ GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, a.w., III, p. 386 en V, p. 107 noemt haar Petronella van den Berghe, op V, p. 329 Maria (wellicht per vergissing) van den Berghe, dochter van Jacob, ridder en Petronella van der Burch. KBR, FM 31, III en ARA, RK 43.138, f° 23v.

²⁸² ARA, RK 43.146 f° 31 (waarnaar KBR, FM 31, I, p. 34 verwijst).

²⁸³ SAG, Fonds van Heurne, nr. 59 vermeldt over dit echtpaar: *en hadden vier kinderen Adr(iaen), Wouter en(de) Jacob en(de) Marije.*

²⁸⁴ AR, RK 17.629, f° 5v: *Beoosterpoort: De XPian van Pollinchove qui a releve ung fief conten(ant) deux mesures de terre gisans en lad(ite) p(ar)oiche a lui partez par le t(re)spas de feu Adrian de Pollinchove son pere. Receu po(u)r led(it) relief la meilleure despouille Hb VJ lb [in de marge:] ... il ne doit point rendre ici le dix(iem)e denier attendu qu'il est le second filz ... est p(ar) ... son fil aïné et lui Tout ... q(ue) led(it) XPian est filz maisne il semble qu'il donne double relief si le rend. – Ysemberghe: De XPian van Pollinchove qui a releve ung fief conten(ant) treize mesures de terre en lad(ite) p(ar)oiche avec trois ho(m)mages a lui p(ar)tez par le trespas de feu Adrian de Pollinchove son pere. Receu pour le relief Xb XX lb [in de marge:] Po(u)r come dess(us). T... q(ue) dess(us) .. rend double relief. – f° 6: Adenkerke: De XPian van Pollinchove qui a releve ung fief conten(ant) treize mesures de terre gis(an)t en lad(ite) p(ar)oiche a lui p(ar)tez par le t(res)pas de Adrian de Pollinchove son pere. Receu pour le releif Xb XX lb [in de marge:] Ro..r co(m)me dessus. T. q(u)e ... rends double relief.*

- d) te Adinkerke, 13 gemeten land;
- f) te Veurne-Beoosterpoort, 2 gemeten land;
- g) te Izenberge, 13 gemeten land met drie achterlenen.

Christiaan, als tweede oudste zoon heeft gebruik gemaakt van zijn recht op *verderding*, d.w.z. om één derde in het leenbezit van zijn vader op te eisen. Immers, tellen we het aantal gemeten leenbezit van Christiaan op dan komen we aan 28 gemeten. Bij zijn oudere broer komen we aan 60 gemeten. Dit blijkt ook uit de gebruikte terminologie in de leenverheffingsrekening: voor Christiaan wordt in de termen van *partez* (verdeling) gesproken, bij Adriaan in termen van *sucedez* (erfopvolging).

Hij verkocht het leengoed f) te Veurne-Beoosterpoort van twee gemeten aan Jacob Teerlync die er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1481-82²⁸⁵. Het leengoed g) te Izenberge van 13 gemeten met drie achterlenen verkocht hij in 1483 of begin 1484 aan Valentijn van der Burch, waarvoor het leenverheffingsrecht geboekt werd in 1485-86²⁸⁶.

Maar hij had dit laatste leengoed wel *twee keer* verkocht, de eerste keer zonder octrooi (toelating) van de Rijselse Rekenkamer, zoals door de baljuw ontdekt werd en wat hem op een boete kwam te staan van 10 pond parisis²⁸⁷: *Van exploitten ghedaen up leenen ghehouden vander Burch van Veurne: Van XPiaen van Pollinchove de welke vercocht hadde Chaerls Maleghe(r) een leen ghehouden vander Burch van Veurne groot dartiene ghem(eten) lands of daeromtre(n)t ligghe(n)de inde prochie van Yseberghe ende daernaer vercocht noch eens tzelfste leen Valentin van der Burch alst blijcken mach bij de ottroyen danof ghewaghen(de) dus comt hier of ontfaen ten p(ro)uffite van mijnen ghed(ucht)en hee(re) de boete bedraghen(de) X L p. (Allicht werd de eerste verkoop ongedaan gemaakt.)*

Zijn enig nog resterend leengoed (d), de 13 gemeten land te Adinkerke) ging uiteindelijk over op zijn broer Adriaan, zoals expliciet vermeld staat in de leenverheffing in 1492-93 ervan van Daneel, zoon van Adriaan van Pollinchove. Christiaan moet dus overleden zijn zonder

²⁸⁵ AR, RK 17.630, f°5v: *Beoosterpoort: De Wulffart Rauledre co(m)me tuteur de Jacotin Teerlync qui a releve ung fief temu de la d(i)te bourg de Furnes gisant en lad(ite) paroiche conten(ant) deux mesures de terre achete alencontre de XPian de Pollinchove pour et au prouffit dud(it) Jacotin. Receu pour le relief LX S. [in de marge:] soit rendu le Xe denier p(ar) le bailly de Furnes. (zie ook ARA, RK 14.015, baljuwrekening beginnen 14 mei 1479 (over drie jaar), f° 4v, daar wordt de koper genoemd Bruffault Ternync voor zijn zoon Copkin).*

²⁸⁶ AR, RK 17.634 (rennenghe 1485 – rennenghe 1486), f°5: *Yseberghe: De Valentyn vander Burch qui a releve ung fief tenu dud(it) bourg a plain relief gisant en lad(ite) p(ar)oiche conten(ant) treize mesures de terre avec trois ho(m)images par lui achetez a XPien de Pollinchove po(u)r ce icy receu X lb. [in de marge:] le Xme denier de ceste vente est rendu par la compte de ... mon de Drinckam du baill(age) de Furnes ... janv(ier) II^{xx} III.*

²⁸⁷ ARA, RK 14.015, rekening 14 september 1483 – 14 januari 1484 (ns), f° 3v. In dezelfde rekening f° 4v vindt men datzelfde leengoed nog eens opnieuw vermeld toen Christiaan van Pollinchove de gewone belasting op verkoop van leengoederen, nl. een tiende penning betaalde op de koopsom van 44 pond groten, nl. 52 pond 16 schellingen parisis (44 pond groten = 44 x 12 = 528 pond parisis, 1/10de = 52,8 pond parisis of 52 pond parisis en 0,8x20 = 16 schellingen parisis).

nakomelingen en voor zijn oudere broer Adriaan (die overleed in 1489, zie verder) waardoor de 13 gemeten land in Adinkerke naar deze laatste overgingen.

3. **N.**, een dochter volgens de ene bron, een zoon die huwde (echtgenote onbekend) en een niet nader genoemd kind had (MAS), een zoon Wouter, die huwde en een kind had (FVH, zie **bijlage 11**).
4. **JACOB**. Hij gebruikte als wapenschild (MAS, HdG): *het wapen van Pollinchove, gebroken met een uitgeschulpte zoom van lazuur*.

Mogelijk is het deze Jacob van Pollinhove die een korte loopbaan had in de kasselrij Veurne²⁸⁸:

15 feb 1513 – 16 feb 1514	: schepen-keurheer
16 feb 1514 - 22 mei 1515	: 14de schepen-keurheer op 18

Hij huwde met Isabella DE WERVY²⁸⁹. Zij hadden volgende kinderen:

- 4.1 **Pieter**, kanunnik van Terwaan.
- 4.2 **Adriaan**. Op 7 mei 1549 schreef een *Adrianus de Pollinchove filius quondam Jacobi reintitulatus* zich in aan de universiteit te Leuven²⁹⁰. Hij huwde, volgens MAS en HdG, met Marie VAN DER BURCH, dochter van Jacob, 'heer van de Burg van St.-Rijkers'²⁹¹, maar volgens BnF-BML met Walburga VAN ZENEGHEM. Zij overleden zonder nakomelingen.
- 4.3 **Joos**, die huwde met Helena DE VISCH gezegd VAN DER CAPPELLE, dochter van Michiel (BnF-BML vermeldt: *par tiltre de 1559* (betekenis onduidelijk)). Zij hadden volgende kinderen:
  - 4.3.1 **Agnes**, die huwde met 1) Charles DE HOUDENHOVE, heer van Haverie en 2) Jacob VAN ZUYTPEENE
  - 4.3.2 **Jan**²⁹², hofmeester van Jacques, graaf van Ligne, prins van Mortaigne²⁹³ die ambassadeur was bij paus Clemens VII te Rome en waar Jan hem naartoe vergezelde (die ambassade

²⁸⁸ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.

²⁸⁹ BnF-BML noemt haar overleden in 1478 wat wel erg vroeg lijkt.

²⁹⁰ A. SCHILLINGS, *Matricule de l'Université de Louvain*, Brussel, Academie van België, 1961, IV (februari 1528-februari 1569), p. 387. *Quondam* (vroeger) *Jacobi* moet misschien begrepen worden als: *wijlen Jacob*. Zijn vader zou dan overleden zijn voor 1549.

²⁹¹ We vinden nergens een Jacob van der Burg als heer van de Burg van St.-Rijkers. De laatste heer van de Burg van St.-Rijkers was Willem van der Burch, hij had er leenverhef voor gedaan in 1521-22. Hij overleed kinderloos ca. 1565-68 (zijn echtgenote Maria van Cadsant gezegd de Baenst ca. 1585-86), waarna de heerlijkheid overging op Willems zuster Anna. Willems vader was Pieter van der Burch, heer van de Burg van St.-Rijkers (+ ca. 1521-22) en diens vader Achilles van der Burch, heer van de Burg van St.-Rijkers (+ ca. 1492-93).

²⁹² In BnF-BML staat: *Jacques Jean*.

²⁹³ Over deze persoon, zie A. CHÂTELET, *Visages d'antan. Le Recueil d'Arras*, Lathuile, 2007, p. 302 (19/13), met portret p. [316]. Zijn ambassade naar Clemens VII was voor 1538. Hij overleed na 1552.

was voor 1538, dus moet deze Jan geboren zijn voor 1513). Hij overleed in 1587 en werd begraven in de kerk van St.-Catharina te Doornik. Hij huwde met Petronella DE LANDAS, dochter van Jacob en Petronella de Neufville²⁹⁴. Zij hadden volgende kinderen:

- 4.3.2.1 **Jan.**
- 4.3.2.2 **Pieter.**
- 4.3.2.3 **Jacob.** Mogelijk is dit de Jacques de Pollinchove, die in de tweede helft van de 16de eeuw artilleriekapitein was voor de Staten van Vlaanderen en die huwde met Jeanne HAROU, dochter van Gillis (Gillis Harou werd begraven te Doornik St.-Catharina in 1543)²⁹⁵.
- 4.3.2.4 **Antonius.**
- 4.3.2.5 **Willem.**
- 4.3.2.6 **Niklaas.**
- 4.3.2.7 **Simon.**
- 4.3.2.8 **Michiel.**
- 4.3.2.9 **Maria,** huwde met Jean DE BACHY gezegd VEZON (een Doornikse familie)²⁹⁶.

4.4 **Maria,** die huwde met Lieven DE MASSEME.

5. **Maria,** die tweemaal huwde. Wellicht een laatste keer met Wallerand D'OLLEHAIN (*van zilver, met een keper van sabel beladen met drie ruiten van goud, waarvan één op de punt en vergezeld van drie koeken van sabel*), jonker, heer van Hondecourt (zoon van Jacob, ridder, heer van Estaimbourg, Bouvignies, Hondecourt en Margareta van Halewijn, vrouw van Desselgem)²⁹⁷. Mogelijk ook Maria, dochter van Adriaan die op 16 augustus 1515 een achterleen bezat van drie gemeten te Steenkerke, gehouden van Joos van Wulfsberghe van zijn leenhof te Oeren²⁹⁸.

²⁹⁴ In de genealogie Bnf-BML is van Petronella de Landas haar wapen getekend: *gevierendeeld: in 1 en 4: de Landas, in 2 en 3: een everzwijnskop vergezeld in de rechterbovenhoek van een ster*. Dat moet het alliantiewapen van haar grootouders meester Jehan de Landas en Jeanne Grard zijn, dat beschreven wordt in P.A. DU CHASTEL, *Notices ...*, a.w., I, p. 89 als *'écartelé, aux 1 et 4: de Landas, aux 2 et 3: d'or, à la hure de sable, allumée et défendue de gueules, accompagnée en chef, au premier canton, d'une étoile de gueules à six rais'*. Hij vermeldt van hen ook een zoon Jaques de Landas, schepen van Doornik 1523 – 1550, die het poorterschap van die stad kocht op 20 januari 1553 (n.s.) en gehuwd was met Peronne de Noeufville. Hij overleed te Doornik voor 27 mei 1551 toen zijn testament werd afgesloten. Zij wordt evenwel *weduwe zonder kinderen* genoemd op 25 augustus 1553. Haar testament werd afgesloten op 29 december 1553. Dan zouden zij niet de schoonouders van Jan van Pollinchove zijn, wie dat dan wel waren is onduidelijk ...

²⁹⁵ L. DE MAGNY, *Nobiliaire Universel de France*, vol. XIII, Parijs, 1878 (genealogie Harou, p. 7).

²⁹⁶ Zie: P.A. DU CHASTEL, *Notices ...*, a.w., I, pp. 145-150: genealogie *de Bachy* (vanaf 1549, maar waar we Maria van Pollinchove niet in terugvinden).

²⁹⁷ P.A. DU CHASTEL, *Notices ...*, a.w., II, 286 (genealogie *de Hollain*, II, pp. 282-925).

²⁹⁸ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 250v: *Marye de dochtere van Adriaen van Pollinchove een leen groot IIIJ ghemeten inde voors(eide) prochie van Steenkerke*.

We vinden haar als weduwe van *Walleram d'Olehaing dit d'Estainbourg* terug in een lange schenkingsakte van 22 augustus 1522, geregistreerd voor de schepenen van Rijsel²⁹⁹. Zij doet daarin schenkingen aan haar neef en nichten *Daniel, Agnes, Mariette, Katherinette et Ghiseli(n)ne de Polinchove, fre(re) et seurs, ses nepveu et niepces, enffans de feu Adrien de Polinchove q(ue) fut son fr(e)r(e)*. Dit zijn inderdaad kinderen van haar broer VI. – ADRIAAN. Judoca wordt hier niet bij vermeld, ze was toen allicht al ingetreden in het klooster en viel dus buiten een erfenisverdeling. De zonen VII. -Jacob en VI.5. Adriaan komen ook niet voor in deze schenkingsakte, wellicht is dit omdat zij na het overlijden van hun vader al ruim bedeed waren met goederen uit zijn feodale erfenis. Daneel, die wel voorkomt, lijkt ons daarom de jongste zoon (hij erfde niettemin ook uit het feodaal bezit van zijn vader).

In de akte schonk ze volgende bezittingen weg, maar behield wel het vruchtgebruik ervan, haar leven lang:

- Daneel: 18 gemeten land (zgn. korenschuld land in twee hoofdmanschepen, d.w.z. land belast met de *spijker* belasting) in Lo,
- Agnes: 5 gemeten land genaamd *Harnesland* in Pollinkhove en 20 gemeten land in Adinkerke,
- Catharina, Maria en Gelyne: 53 gemeten land in 's Heerwillemskapelle, 5 gemeten 1 lijn land in Adinkerke en nog 10 gemeten land in Lo.

VI. – ADRIAAN VAN POLLINCHOVE, oudste zoon. Hij overleed ca. 1492-93 (erfenis van zijn leengoederen door zijn oudste zoon VII. – Jacob). Zijn overlijdenstijdstip wordt ook bevestigd in de jaarrekening van Lo: hij overleed na 9 oktober 1492 (de betaling d.m.v. een zilveren schaal voor zijn ambtsleen het Seneschaalschap van Lo tijdens de vrije jaarmarkt (8 en 9 oktober) staat nog op zijn naam in de jaarrekening, de volgende jaren op naam van zijn weduwe in naam van hun oudste zoon Jacob) en voor 10 april 1493 (de betaling van zijn doodschuld van de St.-Joris- en de St.-Sebastiaansgilden van Lo staat in die jaarrekening)³⁰⁰.

Hij erfde in 1480-81 bij het overlijden van zijn vader volgende leengoederen³⁰¹:

²⁹⁹ RAG, Algemeen familiefonds (FM 71), archief familie Kervyn de Volkaersbeke, nr. 3.382, perkament (36ste van 59 stukken).

³⁰⁰ ARA, RK 35.969 (19 maart 1492 (ns) – 10 april 1493), f° 4v: *andere ontfantc vand(en) ghenon die uter ghilde van mijnen hee(re) Ste Joris ende Ste Sebastiaen ghegaen ende ghestorven zijn bind(en) tijt van dese rekeninghe ...: Adriaen van Pollinchove (Sinte Joris en Sinte Sebastiaens)*, f° 9 (zilveren schaal).

³⁰¹ AR, RK 17.629, f° 6: *Sente Wouburgh: De Adrian de Pollinchove qui a releve ung fief conten(ant) XLIIII mesures de terre avec XLIIII ho(m)mages a lui succedez co(m)me au plus aisne hoir par le t(re)spas de feu Adrian de Pollinchove son pere. Receu po(u)r led(it) relief X lb – f° 6v: Pollinchove: De Adrian de Pollinchove qui a releve ung fief conten(ant) seize mesures de terre gisans en lad(ite) p(ar)oiche, le tonlieu du Renighers Dije jusques a la Yserne aussi loings que la Z uutvierscare s'estend, IIIJ d(eniers) de la liv(re) de tous ceulx qui doivent tonlieu de leurs venditions et achats avec cinq ho(m)mages apparten(ant) aud(it) fief succede aud(it) Adrian par le trespas de feu Adrian de Pollinchove son pere. Receu pour icellui relief X lb – f° 7: En la ville de Loo: De Adrian de Pollinchove*

- b) te Pollinchove, de overdrach;
 c) te Lo, het Schoutetendom (Seneschalkschap);
 a) te Pollinchove, 16 gemeten land met de tol van de Renigheersdijk tot de IJzer zo ver de Veurnse Zuidvierschaar reikte, met 5 achterlenen;
 h) te Veurne St.-Walburga, het Hof van Noordtburch met een foncier van 44 gemeten met 44 achterlenen.

Zijn jongere broer Christiaan overleed voor hem en kinderloos waardoor diens feodaal bezit: een leengoed van 13 gemeten in Adinkerke naar Adriaan ging, maar deze laatste deed hiervan geen aangifte (wat na zijn eigen overlijden werd opgemerkt zodat er dan dubbel verhefgeld diende betaald te worden (zie verder bij zijn zoon Daneel)).

Wellicht deze *Adriaan van Pollinchove junior* die in 1475 als schepen-keurheer van de kasselrij Veurne vermeld werd³⁰². In 1480-81 was hij koning van de St.-Sebastiaansgilde van Lo³⁰³.

Hij huwde met Judoca KNIBBE, dochter van Lieven [of Lyman], ridder. Zij overleed kort voor 1517-18 (zie bij haar zoon Adriaan).

Op 31 mei 1512 verkocht zijn weduwe aan Jan Lozier (voogd van diens broer Malin Lozier), vier gemeten min een vierendeel land te Lo. De verkoop gebeurde voor twee mannen van het leenhof van de Burg van Veurne, nl. Pieter van der Burch en Jacob van Pollinchove, die er een akte op perkament over opmaakten en beiden hun zegel in rode was er aan hingen. De opmaak van de verkoopakte gebeurde in aanwezigheid van nog vijf andere personen: Adriaan van Pollinchove, Lion Lozier, Daneel van Pollinchove, Andries de Waghmakere en Philips Hyems. Zeer vermoedelijk zijn de tweede leenman en de eerste en derde getuige de drie broers VII. – JACOB, VII.bis. – DANEEL en VI.5. ADRIAAN van Pollinchove (allen zonen van VI. – ADRIAAN en Judoca Knibbe)³⁰⁴. Merkwaardig is dat in het zegel van VII. – JACOB zijn wapenschild

---

qui a releve ung fief qui est l'escoutheterie et seneschalrie de lad(ite) ville de Loo assavoir que la veille Saint Denis a midy et le jour Saint Denis toute jour, jusques au solleil couchier qui est le feste et m(ar)chie de Loo, toutes franchises, tonlieux, amendes et calainges de LX lb et endessoubz, escheans en lad(ite) ville pend(an)t led(it) temps competent et appartiennent aud(it) fief, avec XXXVJ ho(m)mes, a lui succede par le trespas de Adrian de Pollinchove son pere. Et le reg(ist)re contient que led(it) fief l'on doit relever de la meilleur despouille, neantmoins led(it) Adrian l'a releve co(m)me de plain relief de la so(m)me de X lb [in de marge:] Ro.. po(u)r savoir s'il puet ... passes. ... les regis(tre)s ... .. passe.

³⁰² P. DONCHE, *Schepenen-keurheren...*, a.w.

³⁰³ ARA, RK 35.948 (6 maart 1480 (ns) – 10 februari 1481 (ns)), f° 14v: *Ghepresenteert Adriaen van Pollinchove senescaelc hier vander steide ende conync van Sente Sebastiaens ghilde VJ kanne(n) wijns* (de menen niet dat het om zijn vader V. – Adriaan gaat, want die overleed in dat jaar).

³⁰⁴ De aanhef luidt: *Piet(er) vander Burch en Jacob van Pollinchove ma(n)nen van leene ons gheduchts hee(re)n ertshertoghe van Oostrijke, ... van zijne(n) hove vand(er) burch van Vurne, doen te wetene allen lied(en) dat voor ons co(m)men en(de) gheco(m)pareert es in p(er)sone joncfr(ouw) Josine Knibbes, de wedewe van Adriaen van Pollinchove ...* Het slot luidt: *Ende o(m)me dat wij hier gheroup(en) waren als ma(n)nen voornom(t) zoo hebbe(n) wij in ke(n)nessen der waerhede deise p(re)nte l(ett)ren ghezeghelt met onsen propren zeghelen uthanghende ghedaen int jaer ons hee(re) XV^c en(de) XIJ^{mo} den laetste in meye p(re)nt wijse en(de) notabele Adriaen van Pollinchove, Lion Lozier, Daneel van Pollinchove, Andries de Waghmakere ende Phls Hyems.*

een *malie* ('holle ruit') te zien is i.p.v. een volle ruit (de twee andere ruiten/maliën zijn te verweerd om te herkennen). Zie ook bij VII.bis. – DANEEL hieronder. De kwitantie van dezelfde datum voor de ontvangst van de verkoopsom (22 pond groten Vlaams) werd door haar ondertekend³⁰⁵.

Zij hadden de volgende kinderen³⁰⁶:

1. **JACOB**, volgt onder VII.
2. **Agnes**, die huwde met meester Jacob BUDSIN, griffier van Nieuwpoort (weduwnaar van Joanna van den Clichthove), zoon van Jan en Maria de Vos (dochter van Pieter, burggraaf van St.-Winoksbergen en Jacoba Baert)³⁰⁷. Zij bezat in 1526 te Lo vijf achterlenen, resp. een hofstede van 14 gemeten en drie stukken van resp. 5 gemeten 2 lijnen land, 2 gemeten 74 roeden en 3 gemeten 34 roeden groot, en nog een geldleen zijnde een rente van 2 pond groten jaarlijks, bezet op die eerste twee achterlenen, alles gehouden van het leenhof Seneschalkschap of Schoutentendom van Lo van haar oudste broer Jacob van Pollinkhove³⁰⁸.
3. **Maria**. Zij huwde op 24 januari 1522 (1523 n.s.?) met Renault VAN CORTEWILLE, zoon van Lodewijk en Nicole de Caestre, schepen van het Brugse Vrije in 1525-1537 en burgemeester in 1526 en 1531, die overleed te Dudzele op 25 februari 1536 (1537 n.s.?) alwaar hij begraven werd³⁰⁹. Zij hertrouwde met Antonius DE PORTRE (FVH (zie **bijlage II**) kent alleen deze echtgenoot).
4. **Catharina**, die huwde met Willem ROGIERS, hoogbaljuw van Broekburg³¹⁰.

³⁰⁵ AGSB, St.-Pietersabdij Lo, Oorkonden, nr. 180 (transfix van twee akten 12.2.1506 (n.s.) en 31.5.1512) en nr. 181 (losse akte: kwitantie van 31.5.1512) (KBR, FM 89, verwijst naar *Annales de la Société d'Émulation à Bruges*, sér. 2, T. I, p. 358, wat de inventaris is van de oorkonden van de abdij van Lo). Dit stuk land van vier gemeten min een vierendeel land in Lo was op 12.2.1506 (n.s.) door Michiel Lombaert en Lysbette, diens echtgenote verkocht, via een tussenpersoon Francois Zannekin, aan jonkvrouw Adriana van Pollinchove (de kleinere akte in de transfix). Deze Adriana kunnen we niet meteen situeren.

³⁰⁶ SAG, Fonds van Heurne, nr. 59 vermeldt over dit echtpaar: *en hadden 8 kinder(en)*. De genealogie BnF-BML introduceert nog een extra zoon "Joos van Pollinckhove, heer van de Vintele, overleden in 1544, gehuwd met Anna van der Gracht", maar dit is wellicht niemand anders dan VI.5.1. Joos van Pollinchove, zoon van VI.5. Adriaan (zoon van VI. Adriaan) en Eleonora Peussins. De genealogie BnF-BML vermeldt deze laatste Joos ook, maar met als echtgenote *Antoinette de Heulle*, wat vermoedelijk een verwarring is met de naam van heerlijkheid Heule die haar vader bezat.

³⁰⁷ Van twee kleinzoons (halfbroers), Adriaan Budsin, kanunnik en pastoor van Brugge O.L.Vrouw en Jacob Budsin ziet men de grafmonumenten of wapenborden afgebeeld in J. GAILLIARD, *Inscriptions funéraires et monumentales de la Flandre occidentale avec des données historiques et généalogiques. Arrondissement de Bruges. T I, 2e p., Bruges. Eglise de Notre Dame, Brugge*, Edw. Gailliard, 1866, p. 296, plaat XXIX en p. 297. In noot (2), p. 298 wordt wel verkeerdelijk vermeld dat haar vader Adriaan heer van Westouter en Kanegem was. Er wordt bij vermeld dat Adriaan van Pollinchove overleed in 1489.

³⁰⁸ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 262v-263.

³⁰⁹ P. DONCHE, *Edelen, leenmannen en notabelen van Vlaanderen, 1515, 1542, 1552*, Brugge, 2019, pp. 68-69; GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, a.w., I, p. 271. In KBR, hs 5678 *Arnould* genoemd, maar Renault lijkt ons meer waarschijnlijk.

³¹⁰ KBR, hs 5678 alsook de stamboom Pollinchove in SAG, Fonds van Heurne noemen haar echtgenoot *Guillaume Rogier*, baljuw van Broekburg. HdG en MERGHELYNCK, *Généalogies Inédites*, I, 109 noemen haar echtgenoot Gillis, baljuw van Broekburg. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, a.w., III, p. 386 vermeldt als

5. **ADRIAAN.** Hij overleed rond 1537-38. Hoogstwaarschijnlijk deze Adriaan van Pollinchove die na het overlijden van zijn (niet bij naam genoemde) moeder een leengoed van 3 gemeten 1 lijn (10 lijnen) in Houtem erfde en waarvoor hij leenverheffingsrecht betaalde in 1517-1518. Hij had hiervoor gebruik gemaakt van zijn recht op verderding³¹¹. Dit leengoed verkocht hij aan Jan de Cool, die er het leenverheffingsrecht voor betaalde in 1526-1527³¹². Hij bezat op 4 november 1514 een leen van 5 gemeten land in Pollinkhove komend van zijn grootvader V. – Adriaan (zie aldaar, achterleen [10]): *Adriaen van Pollinchove fs Adriaens een leen groot V ghemeten lands in Pollinchove staende ter meester vrame*³¹³.

Het moet ook deze Adriaan van Pollinchove, zoon van Adriaan zijn die in 1517 te Oostvleteren een leengoed van 13 gemeten en 200 roeden bezat, in twee stukken, een stuk van zeven gemeten en twee lijnen en een stuk van zes gemeten³¹⁴.

Hij had een korte loopbaan in het bestuur van de kasselrij Veurne³¹⁵:

14 mei 1519 – 28 april 1520 : 18de schepen-keurheer op 18
21 april 1521 – 10 mei 1522 : 9de schepen-keurheer op 18

Hij huwde met Eleonore PEUSSINS, dochter van Joos en Catharina de Ram en weduwe van Michiel van Steenhuyse. Zij bezat op 11 juli 1525 een achterleen van 2 gemeten 1 lijn 32 roeden te Proven, gehouden van een leenhof te Proven van Philips Braem³¹⁶. En op 10 december 1529 een achterleen van 38 gemeten in Stavele, gehouden van een leenhof van Anna vander Gracht³¹⁷. Het handschrift HdG noemt haar overleden in 1533.

echtgenoot *Leon Loysier* (verkeerde lezing?).

³¹¹ ARA, RK 17.665, f° 7v: *Houthem: De Adrien de Pollinchove pour le relief d'un fief conten(ant) III mesures J line a lui succede par le trespas de sa damoiselle mere et co(m)me apprehendant le tiers des fiefs venans d'icell(e) trespas. Receu IX Lb.* Zijn moeder Judoca Knibbe bezat in 1502 in elk geval een leengoed van 3 gemeten land littel min of meer: een denombrement erover dat werd ingediend op 14 november 1502 door een Wouter van Pollinchove als *bedienend man* (gevolmachtigde) werd overgeschreven in het leenregister ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 91v onder *Houthem*. Zij leefde ook nog in 1512 en was toen al sedert 1489 weduwe (zie hoger) en kan dus best enkele jaren later overleden zijn.

³¹² ARA, RK 17.674, f° 7: *Houthem: De Jehan de Cool f(i)lius Rycwaert pour le relief et meilleure despouille d'ung fief contenant dix lynes de terre ou environ par icellui Jehan achatte allencontre de Adriaen de Pollinchove. Receu X lb.*

³¹³ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 89v, gehouden van het leenhof van *Margriete van Vlaenderen ghezeyt van Drinkham*, ...

³¹⁴ ARA, RK 1085, dl. 4 (leenregister van de achterlenen van het leenhof van Jan Colin (geconfisceerd na diens terdoodveroordeling), opgemaakt in 1517), f° 207v; L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, IV, p. 308, na Adriaan vermeld hij: *Son fils Josse*.

³¹⁵ P. DONCHE, *Schepenen-keurheren ...*, a.w.

³¹⁶ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 136v: *Joncvr(ouw) Lyonore fa Joos Puessin twijf Adraen van Pollinchove*.

³¹⁷ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 146, 3de laatste item: *Joncvr(ouw) Lyonore Puessins ghezelnede van Adriaen van Pollinchove*.

Zij hadden een zoon:

- 5.1. **Joos.** Hij erfde bij het overlijden van zijn vader het leengoed van 13 gemeten te Oostvleteren waarvoor hij leenverheffingsrecht betaalde in 1537-1538³¹⁸.

Hij huwde, als heer 'van de Vintele' met Antonia VAN DER GRACHT, tweede dochter van Diederik, ridder, heer van Heule (groot-baljuw van de stad en het Brugse Vrije, commissaris bij de vernieuwing van de magistraat van Gent in 1480-81) en van Isabella van Gistel. N.a.v. zijn huwelijk (voor 1542³¹⁹) verliet hij in 1539-40 de kasselrij Veurne vanuit Houtem (voor allicht Gent) en betaalde 58 pond issuewrechten³²⁰.

Hij overleed al kort daarna. Zijn testament, op perkament, is bewaard. Het werd opgetekend door twee schepenen van Gent die op 15 december 1543 bij hem thuis kwamen. Daar lag hij zeer ziek te bed. Hij las hen zijn testament, genoteerd op een half blad papier, voor, dat hij hen daarna gaf en dat dezen woord voor woord overschreven in een wettelijke akte die zij over hun bezoek opmaakten. In zijn testament liet Joos weten dat hij begraven wilde worden in de Gentse St.-Jans kerk³²¹ en dat hij de volgende schenkingen deed: aan die kerk: 4 pond groten; aan de armen van de stad: honderd carolusgulden; aan de drie pastoors van die kerk: elk vijf schellingen, aan de *visiterers*: elk 3 sch. 4 penningen, aan de kosteren: elk tien stuivers. Aan zijn echtgenote liet hij het beste juweel of voorwerp na dat na zijn overlijden zou te vinden zijn in zijn woning; aan zijn zuster: 20 pond groten, aan de dochter van Daneel van Pollinchove: vijf gemeten min 1 lijn leengrond in *Bevere* in het goed genaamd *Den Blauwen Torre* of anders 40 pond groten. Aan zijn dienstmeid Godelieve: een lijfrente van één pond groten jaarlijks of anders acht pond groten [éénmalig]; de andere dienstboden: elk een *gouden croone*. De vier (klooster) ordes: elk 3 sch. 4 penn.; de *Grauwe Zusters van St.-Jan*: 20 sch. groten; zijn *moije* (hier: tante), religieuze in het klooster *te Labietten* te Rijsel: negen carolusgulden. Voor hun moeite gaf hij zijn testamentuitvoerders, te weten: pastoor Adriaan de Vos en zijn oom Daneel van Pollinchove: twee pond en zijn echtgenote: een

³¹⁸ ARA, RK 17.685, f° 7v: *Des hommages que l'on tient de la court qui fust a Jehan Colin: De Joosse van Pollinchove le filz de Adrien pour le relief d'un fief conten(ant) treize mesures de terre gysans en la parroisse d'Oostvleteren a lui succede par le trespas de son pere. Receu pour le plain relief X lb p(arisis).*

³¹⁹ Op 10 december 1542 waren zij al gehuwd toen beiden gevolmachtigden aanstelden (RAK, Fonds d'Ennetières, nr. 455 (oorkonde verleden voor schepenen en raden van de stad Gent).

³²⁰ KBR, FM 26A (issuwen kasselrij Veurne) (10 juli 1539 – 10 juli 1540.

³²¹ In feite was die kerk, kort daarvoren, nl. in 1540 omgedoopt tot St.-Baafs, maar hij gebruikte dus nog de oude vertrouwde naam.

half dozijn *zelve*s. De Gentse schepenen hingen hun zegel van zaken aan die akte en deden de tekst registreren in het register van contracten van dat jaar op *folio LXX* (blad 70)³²².

Hij overleed zonder nakomelingen op 14 december 1544³²³. Het leengoed van 13 gemeten te Oostvleteren ging over op zijn oom Jacob. Hij moet ook in bezit geweest zijn van een leengoed van acht gemeten te Pollinkhove, gezien dit ook geërfd werd door zijn oom Jacob. Gezien zijn oom de leengoederen erfde moet dit betekenen dat met zijn overlijden zijn vader Adriaan geen afstammelingen meer had³²⁴. PH. DE L'ESPINOY bevestigt dit, want hij schrijft dat zij overleden zonder wettige kinderen³²⁵.

Hij was ook in het bezit geweest van het leengoed genaamd Bueckelaresteen in Houtem, groot 14 gemeten min 21 roeden, dat hij schonk aan Oudaert van Steenhuuse, zijn 'broer' (bedoeld wordt wellicht zijn halfbroer, zoon van de eerste echtgenoot Michiel van Steenhuyse van zijn moeder Eleonora Peussin) als zijn klaarlijkelijke naaste erfgenaam en waarvoor deze het leenverheffingsrecht betaalde in 1543-1544³²⁶.

Maar deze Joos had (onwettig) nageslacht. De genealogie BnF-BML vermeldt als enige dit nageslacht:

5.I.I. **Joos**, gehuwd met Magdalena DE CUPERE uit Broekburg. Hij overleed zonder wettige afstammelingen. Maar hij liet bij Joachina DEKENS een bastaardzoon na:

5.I.I.I. **Hubert**, gouverneur van Fauquemberghe (Fr., dept. Pas-de-Calais, 15 km ZW van Saint-Omer). Hij huwde met Catharina GOSSON, dochter van Raoul, heer van 'Willeman' en Guilaine d'Anvain, weduwe van Nikolaas de Croix.

5.I.I.I.I. **Corneel Hubert**, cavaleriekapitein in dienst van zijn Majesteit. Gehuwd met N.N. Hij overleed in april 1676 en werd begraven bij de Karmelieten te Valenciennes.

³²² RAG, Algemeen familiefonds (FM 71), archief familie Kervyn de Volkaersbeke, nr. 3,382 (9de van 59 stukken).

³²³ KBR, FM 69, pp. 16-18.

³²⁴ Wellicht dan ook deze Joos van Pollinchove waarvan o.a. *aeldynghen* (erfgenamen) waren: Jacob van Pollinchove en Oudaert van den Steenhuuse (RAB, KV reg. 598 (wettelijke passeringen 1544-1547) f° 15v.

³²⁵ PH. DE L'ESPINOY, *Recherches des Antiquitez et Noblesse de Flandres*, Douai, 1631, p. 292.

³²⁶ ARA, RK 17.691, f° 5v: *Houthem: De Oudaert van Steenhuuse po(u)r le relief d'ung fief co(n)tenant XIII mesures (e)x(empt)t XXJ verges de terre a luy do(n)ne p(ar) Joosse va(n) Pollinchove son frere co(m)me a son plus prochain et appar(n)t hojr no(m)mee led(it) fief Bueckelaresteen. Receu po(u)r le plain relief X lb. p(ar)isis*.

In een genealogie van de familie Gosson³²⁷ vinden we Hubert inderdaad terug te Faucquembergue: de auteur van het boek over zijn familie vermeldt, levend ca. 1600, een 'Hubert de Pollinchove (familiewapen: *in hermelijn drie ruiten van keel*), jonker, baljuw van Faucquembergue, gehuwd met Catherine DE GOSSON (d.v. Raoul en zijn tweede echtgenote Catherine Grégoire'. In de genealogie BnF-BML wordt de moeder evenwel Guilaine *Danvain* genoemd (in de genealogie Gosson is dat de naam van de derde echtgenote van Raoul). Zij hadden vier kinderen: **Lamoraal, Cornil, Hubert** en **Antoon** de Pollinchove.

5.2. Een zuster, levend in 1543, vermeld (maar zonder naam) in het testament van haar broer.

6. **DANEEL**, volgt onder VII.bis, die we behandelen voor zijn broer VII. – JACOB omdat zijn afstamming korter is.

7. **Judoca**, religieuze te Rijsel in het klooster Labiette³²⁸.

8. **Gelyne**, die huwde met Jacob DE WITTE, geboren te Brugge, overleden zonder nakomelingen.

VII.bis. – DANEEL VAN POLLINCHOVE³²⁹. In 1492-93, bij de feodale erfenisverdeling na het overlijden van zijn vader was hij nog minderjarig (nog geen 25 jaar) en onder voogdij van Robert Lozier. Gezien zijn broer Jacob bedeed werd met de voornaamste leengoederen van hun vader, was deze de oudste zoon. Jacob werd geboren na 1477 (zie onder VII. – Jacob). Daneel werd dus geboren minstens na 1478. Hij overleed tussen 1555 en 1563.

Leenbezit

Hij erfde van zijn vader het leengoed d) te Adinkerke, 14 gemeten land. Daneels vader Adriaan had dit leengoed zelf geërfd van zijn broer Christiaan van Pollinchove en had toen verzuimd aangifte te doen en dus ook geen leenverheffingsrecht ervoor betaald. Daarom werd in 1492-93 dubbel verheffingsrecht aangerekend: 20 pond parisis³³⁰. Daarnaast bezat hij vier

³²⁷ Vte CH. DE GOSSON, *Histoire généalogique de la maison de Gosson, établie sur pièces authentiques, avec nombreuses annexes comprenant notes généalogiques, notices, actes et documents*, Compiègne, 1910, pp. 53-54.

³²⁸ Ook de oude genealogieën (w.o. de genealogie in SAG, Fonds van Heurne) vermelden: *a l'abiette te Lille*.

³²⁹ P. DONCHE, *Edelen, leenmannen ...*, 1515, 1542, 1552, a.w., p. 191.

³³⁰ ARA, RK 17.640 (17 oktober 1492 – 12 augustus 1493), f° 5: *Adenkerke: De Robert Lozier com(m)e tuteur de Daneel de Pollinchove filz d'Adriaen pour le relief d'un fief tenu de mesd(its) s(eigneu)rs de leurd(it) bourg co(n)ten(ant) XIIIJ mesures de terre gis(an)s en lad(ite) p(ar)oiche a luy succede p(ar) le t(re)spas d'Adrian de Pollinchove son pere, receu po(u)r ce r(e)lief X Lb par(isis) et po(u)r ce que led(it) Ad(r)ian n(avoit point releve led(it) fief quant il luy succeda p(ar) le t(re)spas de feu XPLaen de Pollinchove son fre(re), receu ossi X Lb, monte*

achterlenen, samen 9 gemeten 50 roeden groot gelegen in 's Heer Willemskapelle, afhankelijk van het Iephof, gehouden van Jan de Baenst. Op 1 juli 1517 bezat hij nog twee andere achterlenen van resp. 6,5 gemeten en 7 lijnen te Adinkerke, gehouden van Barbele Tierins³³¹.

Hij brak het familie-wapen met een leeuw van sabel in het hart.³³² Zo zien we het ook in een handschrift van CASIMIR DE SARS DE SOLMON (1766-1859)³³³.

In de Gentse schepenlijsten in het werk van DE L'ESPINOY (zie verder) werd het wapen afgebeeld zonder breuk en met *maliën* ('holle' ruiten). Vrml. beschikte de l'Espinoy niet over

een voorstelling van het wapen en tekende hij een wapen dat hij ergens vond voor deze familie, hij schrijft immers: *J'ay trouvé une noble famille de ce nom, & aucuns qui portent d'hermines à trois macles de gueulles.*

We merken op dat ook het zegel van Daneels oudste broer VII. – JACOB maliën i.p.v. ruiten toont (zie hoger VI. – ADRIAAN).

Portret van Daneel van Pollinchove

(© Copyright Bureau voor Iconografie, V.A.K.B, vzw)

ense(m)ble XX lb. Ook in het RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 23 lezen we de latere bezitter in de eerste van twee latere aanvullingen die er boven werden geschreven: *modo Daneel van Pollinch(ove) fs Adr(iaen) verliest a° XIIJ* [dit jaartal moet natuurlijk XCIIJ zijn: (14)93, het jaar van de verheffing – een schrijffoutje van de klerk ...]. (L. GILLIODTS-VAN SEVEREN, *Coutumes ...*, IV, p. 224, slaat bij de opsomming van overerving enkele schakels over).

³³¹ ARA, RK 1087, leenregister 1502-15-34, f° 35v (10de van 40) en f° 102v en 103 (3de en 7de van 7 achterlenen).

³³² Op de foto is na uitvergroting alleen een vage contour van een hartschild te zien met daarin iets wat lijkt op een leeuw. De leeuw is wel duidelijk te zien op de gedenkplaat van zijn dochter Anna.

³³³ Bibl. Mun. de Valenciennes, vol. 9 (M-P), p. 667.

Hij had een loopbaan in de magistratuur van Gent³³⁴:

- 1540 : 7de schepen van gedele op 13
- 1542 : 4de schepen van de keure op 13
- 1545 : 3de schepen van de keure op 13
- 1548 : 4de schepen van de keure op 13
- 1551 : 3de schepen van de keure op 13
- 1555 : 1ste schepen van gedele op 13

Hij huwde Anna DURINCK (*van azuur met in de schildpunt een egel van goud en in het schildhoofd twee wassenaars van zilver*), dochter van Pieter en Philippa van Wymeersch. Zij overleed op 20 december 1563 en werd begraven te Wetteren in de St.-Gertrudiskerk onder volgend grafschrift: *Hier licht begraven jo^e Anne Durinck, wed^e van jo^r Daniel van Pollinchove, die overleet deser werelt, den 20^{en} december 1563. Bid voor de ziele*³³⁵.

Zij hadden volgende kinderen:

1. **Isabella**, jong overleden.
2. **Daneel**, jong overleden.
3. **Maria**, geboren op 23 februari 1528³³⁶. Zij huwde in 1544-1545 met Niklaas BAVE (*van keel met een keper van zilver en drie spoorradertjes van zilver*), heer van Leeuwenborgh³³⁷, zoon van Adriaan en Louisa van Halewyn, geboren te Brugge. Haar vader gaf haar op 17 juni 1545 als bruidschat zijn leengoed van 13 gemeten te Adinkerke³³⁸. Daarnaast gaven haar ouders haar nog een behuisde hofstede met 36 gemeten 25 roeden land in de parochie van St.-Walburga, genaamd Wulpindamme, gelegen aan de noordwestzijde van de straat van Veurne naar Wulpen³³⁹. Niklaas Bave was als edelman verbonden aan het huis van Maria van Hongarije, zuster van keizer Karel en landvoogdes van de Nederlanden. Hij overleed op 26 november 1547 en werd begraven te Gent in de St.-

³³⁴ PH. DE L'ESPINOY, *Recherches des Antiquitez et Noblesse de Flandres, contenant l'histoire généalogique des comtes de Flandre, avec une description curieuse dudit pays*, 1ste editie: 2 vols., Douai, 1631, 2de editie: 2 vols., Douai, Veuve Marc Wyon, 1632, anastatische herdruk, 3 vols., Familia et Patria, Handzame, 1972, pp. 861-885; [ed. P.C. VANDER MEERSCH], *Memorieboek der stad Ghent van 't jaer 1301 tot 1793* (uitgegeven in de reeks Uitgaven der Vlaamse Bibliophielen, 2de reeks, nr. 15), 4 dln, Gent, 1852-1861, II, pp. 206-279.

³³⁵ E. VAN DER HAEGEN e.a., *Doorheen de bouwgeschiedenis van de oude Sint-Gertrudiskerk van Wetteren, n.a.v. de viering van 150 jaar nieuwe Sint-Gertrudiskerk*, Wetteren, KHGK 'Jan Brouckaert', 2016, p. 16.

³³⁶ Volgens haar leeftijd in jaren, maanden en dagen vermeld in haar grafschrift.

³³⁷ J.S.F.J.L. B^N. DE HERCKENRODE, *Nobiliaire des Pays-Bas ...*, a.w., dl. I, p. 88 die hem ook ridder noemt, maar dit blijkt niet uit zijn grafschrift.

³³⁸ ARA, RK 17.692 f° 5: *Adenkerke: De Nicolas Bave pour le relief d'un fief co(n)tena(nt) XIII mesures de terre do(n)ne par Daneel va(n) Pollinchove a damoiselle Marie sa fille unique en faveur de mariage avecq led(it) Bave. Receu po(u)r le plain relief X Lb p(arisis)*. Ook in het RAB, Kasselrij Veurne, registers, nr. 1152ter (leenregister Burg van Veurne, juli 1457), f° 23 lezen we die latere bezitter in de tweede van twee latere aanvullingen die er boven werden geschreven: *modo joncvr(ouw) Marie van Poll(inchove) fa Daneels zijne dochtr(e) bij q(om)p(ro)misse van huwel(ick) met Nicolas Bave also breed(er) blijft bid(en) ... in daten XVIIJ-en wedem(aent) XV^C XLV*.

³³⁹ RAB, KV reg 598 (wettelijke passeringen 23 apr 1544 – 22 nov 1547), f° 97.

Baafskerk in de St.-Anna kapel. Aldaar was er eertijds een wapenbord met het wapen Bave, gehelmd en met als helmteken: *de roos van het schild tussen een vlucht van zilver* en met volgende vier kwartieren: *Bave, Wielant, Halewyn, Milet* en de tekst:

HIER VOOREN LICHT BEGRAVEN EDELE ENDE WEERDE
 JONCHEER NICLAYS BAVE,
 SCHILTCNAPE, FS JONCHEER ADRIAEN,
 IN SYN LEVEN EDELMAN ENDE VAN DEN HUYSE
 VAN DE HOOGHGEBOREN ENDE MOGHENDE VR.
 MEVRAUWE MARIE, CONINGHINNE,
 DOUAGIERE VAN HONGHARYEN, BOHEMEN,
 REGENTE ENDE GOUVERNANTE VAN DE NEDERLANDEN
 VAN DE KEYSERL. MAJESTEYT, DIE DESE WERELT
 OVERLEET DEN 26. NOVEMBRE 1547³⁴⁰.

Maria van Pollinchove hertrouwde met François VAN WYCKHUUS³⁴¹, zoon van Jan en Judoca de Crane, schildknaap, militair, vaandrig en aanvoerder van een compagnie van de markies van Vere, later schatbewaarder van het kasteel van Gent, kapitein van een compagnie landsknechten in 1566 om de protestantse rebellen te bestrijden (hij werd tweemaal gevangen genomen en gefolterd), kapitein in het regiment van de graaf van Roeulx en kolonel van 15 compagnieën van de Gentse burgerwacht. Hij had een loopbaan in het stadsbestuur van Gent in 1556 – 1572 als schepen van Gedele of schepen van de Keure.

Zij overleed op 17 juli 1585 te Gent en werd begraven in de St.-Baafskerk in de St.-Annakapel. In de muur werd een koperen plaat aangebracht met bovenaan twee wapenschilden in ruitvorm: de eerste gedeeld *Bave en Pollinchove*, de tweede gedeeld *Wyckhuus en Pollinchove* en de tekst³⁴²:

Hier licht Edele ende weerde Joncivr.
 MARIE VAN POLLINCHOVE,
 f.a Jonckheer DANEELS, gheselnede was van
 Jo.r FRANÇOIS VAN WYCKHUUS,
 Schiltcnappe, ende te vooren wed. van Joncheer
 NICLAYS BAVE, Schiltcnappe,
 f.s Jonckheer ADRIEN,
 die overl. den 25. Novembris 1547. waer by sy hadde
 Joff. ANNA ende FRANÇOISE BAVE.
 Ende by Joncheer FRANÇOIS, 3. dochters ende
 9. sonen, die dese haere neghen sonen
 overlevende, waer van de 4. Mannen van jaeren

³⁴⁰ E.A. HELLIN, *Histoire chron. des Evêques et du chapitre exempt de S. Bavon à Gand*, Gent, 1772, p. 580.

³⁴¹ P. DONCHE, *Edelen, leenmannen ...*, 1515, 1542, 1552, a.w., pp.224-229.

³⁴² E.A. HELLIN, *Histoire chronologique ... Gand*, p. 579-580.

wesende, overleden in den dienst van de
Coninckl. Majesteyt: sy stierf den 17. hoymaent 1585.
zy heeft geleeft 57. jaeren 4. Maenden en 22. daeghen.
Bidt voor de Zielen.

François van Wyckhuuse overleed op 13 januari 1599 en werd eveneens begraven in de St.-Baafskerk te Gent. In de muur van de St.-Annakapel werd er naast deze van zijn vrouw een koperen plaat aangebracht (in 1772 bedekt met een tapijt) met het wapen Wyckhuuse, gebroken met een geschulpte boord van zilver en het wapen van Pollinchove: hermelijn met drie ruiten van keel, gebroken in het hart door een leeuwje (lionceau) met de kwartieren: Wychhuus, van Driesche, de Crane, Goetgebeur, Pollinchove, Knibbe, Durinck, Wymeersch.

Gent, St.-Baafskerk, St.-Anna kapel, foto en tekening van de gedenkplaat

Daarop is volgende tekst te lezen³⁴³:

HIER VOORE(N) LICHT BEGRAVE IONCHEER FRANCHOYS VA(N)
WYCKHUUS. SCHILCNAPE IN SYNE(N) TYT GHEWEEST HEBBENDE MAN
VA(N) WAPENE EN(DE) RENDVENDELE OF GUYDO(N) VAN DE BENDE VA(N)
ORDO(N)NAN(TIE) VAN(DEN) MARQUYS VAN(DER) VERE, HEERE VA(N)
BEVERE, &C. TRESORIER VAN(DEN) GROOTE(N) CASTEELE VA(N)
GHE(N)DT, CAPITEYN VA(N) EEN VENDELE KNEGHTE(N) IN T'JAER 1566,
IEGHEN(S) DE HERETICQUE REBELLE VA(NDE) CON(INCKLIJKE)

³⁴³ SAG, Fototheek, pentekening gekleurd met waterverf. E.A. HELLIN, *Histoire ... Gand*, pp. 578-579. KBR, FM 89, V verwijzend naar *Anna. Soc. d'Émulation à Bruges*, sér. 2, T. VII, p. 166 noot, preciseerd nog dat de de wapenschilden geëmailleerd waren en dat de plaat zich bevond nabij een zijdeur van de kathedraal.

MA(JES)TEYT EN(DE) DAERNAER CAP(ITEY)N EN(DE) LIEUTEN(ANT) VA(N)
HET VENDEL COLONNEL VAN(DEN) GRAVE VAN ROEUX, GOUVERNEVR
VA(N) VLAEN(DEREN) EN COLONNEL VA(N) 15 VENDELE(N) DER
BURGHEL(ICKE) WACHTE TE(N) DIE(N)STE VA(N) GOD, DE HELIGHE
KERCKE, CON(INKLICKE). MA(JES)TEYT EN(DE) SYNE STADT VA(N)
GHENDT, DIE OVERL(EET) DE(N) XIIIE IANNEWART 1599. EN(DE) VAN
IONCVR. MARYE VAN POLLYNCHOVE F(ILI)^A IO(NKE)^R DANEELS,
SVOORS(EI)^{TS} IO(NKE)^R FRANCHOYS WETTELICKE HUYSVR(OUW) DIE
OVER(EET) DE(N) XVIIE JULY 1585.

+ BIDT VOOR DE ZIELEN +.